

Talousarvio 2025 Taloussuunnitelma 2025-27

Kaupunginhallitus 4.12.2024
Kaupunginvaltuusto 9.12.2024

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS TALOUSARVIOVUOTEEN 2025	2
2. YLEISET LÄHTÖKOHDAT.....	4
2.1 VÄESTÖ.....	5
3. TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT.....	9
3.1 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	10
3.2 KUNTATALOUS.....	11
3.3 YLIVIESKAN KAUPUNGIN TALOUS	12
3.4 TULO- JA MENOPERUSTEET.....	16
3.5 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE	19
3.6 TALOUSARVION SITOVIUUS	19
3.7 TILIVELVOLLISET	20
3.8 TALouden KEHITYS JA MUUTOKSET	20
3.9 TALouden SOPEUTUSOHJELMA.....	22
4. YLIVIESKAN KAUPUNGIN STRATEGIA 2022-2030: YLIVIESKA – KASVUN KAUPUNKI.	28
4.1 TALOUSARVIOTEOT.....	29
5. KÄYTTÖTALOUSOSA.....	33
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	35
<i>Vaalit</i>	35
TARKASTUSLAUTAKUNTA	36
<i>Tarkastustoiminta</i>	36
KAUPUNGINHALLITUS.....	37
<i>Hallintopalvelut</i>	37
<i>Elinvoimapalvelut</i>	39
<i>Pelastuslaitos</i>	42
SIVISTYSLAUTAKUNTA.....	43
<i>Yleissivistävät koulutuspalvelut</i>	43
<i>Varhaiskasvatuspalvelut</i>	47
<i>Nuorisopalvelut</i>	50
HYVINVOINTILAUTAKUNTA.....	52
<i>Kirjastopalvelut</i>	52
<i>Kulttuuripalvelut</i>	55
<i>Liikuntapalvelut</i>	58
MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA.....	61
<i>Musiikkiopiston toiminta</i>	61
KANSALAIPOISTON JOHTOKUNTA.....	64
<i>Kansalaisopiston toiminta</i>	64
TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA.....	67
<i>Tekniset palvelut</i>	67
<i>Viemärlaitos</i>	71
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	74
<i>Ympäristöpalvelut</i>	74
YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA.....	77
<i>Ympäristöterveydenhuolto</i>	77
JÄTELAUTAKUNTA.....	80
<i>Jätelautakunta</i>	80
6. TYTÄRYHTIÖT	82
7. TULOSLASKELMAOSA	85
8. INVESTOINTIOSA	91
9. RAHOITUSOSA	94

1. Kaupunginjohtajan katsaus talousarviovuoteen 2025

Vuoden 2025 talousarviota on valmisteltu edelleen tiukkenevan kuntatalouden tilanteessa. Loppusyksystä 2024 Valtionvarainministeriö on ilmoittanut, että valtionosuus uudistus siirtyy vuodelle eteenpäin ja näin ollen valtionosuusjärjestelmän korjaaminen kuntia eriarvoisesti kohdelleiden sote-erien jälkeen ei tule tapahtumaan vielä vuonna 2025.

Ylivieskan kaupunginhallitus päätti 26.8.2024 kokouksessaan talousarvion laadintaohjeesta ja koko henkilöstöä koskevien yhteistoimintaneuvottelujen aloittamisesta. Säästötavoite koko kaupungin tasolla on ollut n. 1,6 miljoonaa euroa vuositasolla. Yhteistoimintaneuvottelut saatiin päätökseen marraskuun loppuun mennessä ja neuvottelutulos on osa kaupunginjohtajan talousarvioesitystä.

Syksystä 2023 alkaen Ylivieskan kaupungissa on valmisteltu suunnitelmaa kouluverkon sopeuttamiseksi. Nähtävissä on, että 2030-luvulle tultaessa peruskoululaisten määrä laskee yli 500 oppilaan verran, jo syntyneiden pienempien ikäluokkien vuoksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.11.2024 kokouksessaan kouluverkkosuunnitelman, jonka mukaan 2020-luvulla suljettaisiin kolme koulua. Oikeusvaikutteisia päätöksiä koulujen lakkauttamisesta lähdetään valmistelemaan suunnitelman pohjalta valtuuston päätettäväksi.

Vuoden 2024 talousarviossa kaupunginvaltuusto hyväksyi kuluvalle vuodelle määrärahan liikuntakeskuksen investoinnin suunnitteluun. Toteutuessaan liikuntakeskuksen ja uimahallin investointi olisi yksi kaupunkihistorian suurimmista. Ohjausryhmä on työskennellyt vuoden aikana ja tehtyjen alustavien tarve- yms. selvitysten pohjalta kaupunginvaltuusto linjasi 7.10.2024 kokouksessaan, että uusi liikuntakeskus rakennetaan nykyiselle tontille. Seuraavaksi olisi vuorossa aluesuunnittelun käynnistäminen. Kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä esitetään, että liikuntakeskuksen ns. kuivat tilat rakennettaisiin 2020-luvulla ja uimahallin tilat 2030-luvulla. Muita talonrakennusinvestointeja vuoden 2025 talousarviossa ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelmassa on vähemmän. Investointisuunnitelmassa varaudutaan Taanilan liikealueen kunnallistekniikan rakentamiseen ja vuodelta 2024 siirtyneiden ns. lisalmen radan alitusten rakentamiseen Kiviojalla.

Vuoden 2025 alusta kunnat saavat järjestettäväkseen työ- ja elinkeinopalvelut. Ylivieskan kaupunki toimii vastuukuntana Ylivieska-Kalajoki-Nivala -työllisyysalueella, johon kuuluvat myös Alavieskan, Sievin ja Merijärven kunnat. Toiminnan aloittamista on valmisteltu koko vuosi ja uudistus tuo merkittäviä mahdollisuuksia tehostaa entisestään elinkeinoelämän ja työllisyystoimijoiden yhteistyötä. Luonnollisesti tärkeintä uudistuksen hetkellä on turvana niiden ihmisten palvelut, joiden toimeentulo on kiinni niistä.

Vuonna 2025 odotetaan käynnistyvän merkittäviä yksityisiä investointeja Ylivieskassa. Taanilan liikealueen asemakaava on saanut lainvoiman syksyllä 2024 ja kaupunginvaltuusto käsittelee alueen ensimmäistä kiinteistön luovutusta talousarviokokouksessaan. Junnikankankaan teollisuusalueen infran rakentaminen EAKR-avustuksen turvin jatkuu vuonna 2025. Ylivieskan kaupunginvaltuusto on päättänyt teollisuustontin luovuttamisesta Lehtonen Yhtiöt Oy:lle Koskipuhdon teollisuuspuiston alueelta, uuden logistiikkaterminaalin rakentaminen on tarkoitus käynnistyä tulevana vuonna. Myös monia muita elinkeinohankkeita on

meneillään ja suunnittelussa Ylivieskan alueelle. Koulutuskeskus JEDU on varannut talousarviossaan määrärahan Vierimaantien kampuksen peruskorjaamiseen vuosille 2025-2026.

Talousarvion mukaan vuoden 2025 tulos olisi 0,4 miljoonaa euroa negatiivinen, kuten kuluvan vuoden 2024 talousarvio myös on. Taseen pienestä puskurista huolimatta toiminta ei kuitenkaan jatkuvasti voi olla tappiollista. Jatkossa on kyettävä tekemään toimenpiteitä ja päätöksiä, jolla suunnitelmavuosien talouskehitystä pystytään korjaamaan, muuten tase kääntyy jälleen alijäämäiseksi.

Haluan kiittää koko kaupungin henkilöstöä ja kaikkia luottamushenkilöitä kaupunkimme hyväksi tehdystä työstä.

Maria Sorvisto
Kaupunginjohtaja

2.Yleiset lähtökohdat

2.1 Väestö

Väestökehitys

Tilanne 31.12	Väestö	Muutos	%
1880	4.471		
1900	6.313		
1920	7.865		
1940	8.046		
1960	10.100		
1980	11.738		
1990	13.053		
1997	13.357	-78	-0,6
1998	13.263	-94	-0,7
1999	13.276	+13	+0,1
2000	13.248	-28	-0,2
2001	13.235	-13	-0,1
2002	13.220	-15	-0,1
2003	13.185	-35	-0,3
2004	13.343	+158	+1,2
2005	13.482	+139	+1,0
2006	13.571	+89	+0,7
2007	13.650	+79	+0,6
2008	13.803	+153	+1,1
2009	13.895	+92	+0,7
2010	14.067	+172	+1,2
2011	14.266	+199	+1,4
2012	14.533	+267	+1,9
2013	14.748	+215	+1,5
2014	14.976	+228	+1,6
2015	15.039	+63	+0,4
2016	15.199	+160	+1,1
2017	15.251	+52	+0,4
2018	15.216	-35	-0,2
2019	15.255	+43	+0,3
2020	15.304	+49	+0,3
2021	15.357	+53	+0,3
2022	15.293	-64	-0,4
2023	15.369	+76	+0,5
9/2024	15.360	-9	-0,1

Väestötavoite

Vuosi	Ylivieskan väestötavoite	Tilasto- keskuksen ennuste
2025	15.430	15.430
2026	15.470	15.453
2027	15.510	15.467
2030	15.600	15.445

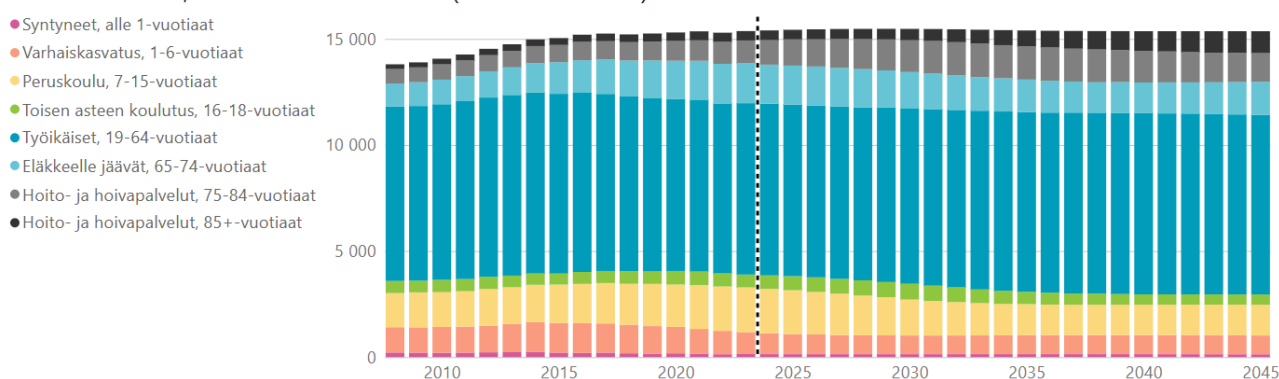
Väestönmuutokset

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Syntyneet	251	213	200	205	180	160	175	158	139	144
Kuolleet	112	104	102	139	126	122	116	124	135	155
Syntyneiden enemmitys	139	109	98	67	54	38	59	34	4	-11
Kuntaan muutto	900	890	858	883	838	764	759	833	814	745
Kunnasta muutto	811	936	830	917	935	771	772	831	895	733
Muuttovoitto/-tappio	89	-46	28	-16	-94	-7	-13	2	-81	12
Väestönmuutos	+228	+63	+160	+52	-35	+43	+49	16	-64	76
Asukasmäärä	14.976	15.039	15.199	15.251	15.216	15.255	15.304	15.357	15.293	15.369

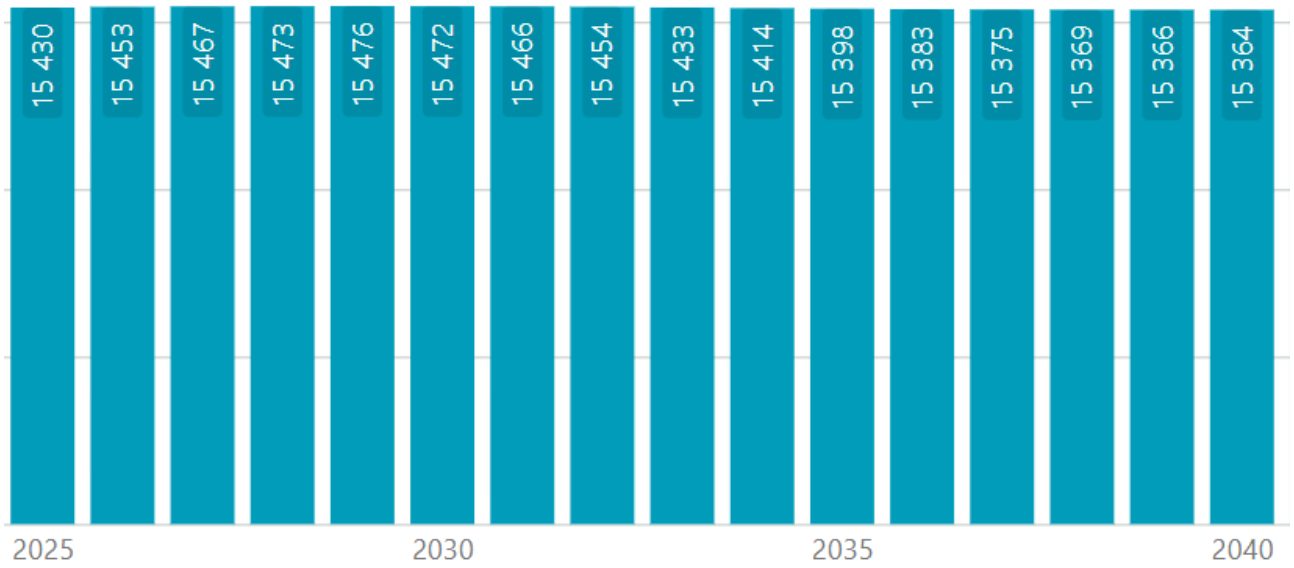
Taulukosta voidaan havaita, että luonnollinen väestönkasvu on säilynyt Ylivieskassa pitkään hyvänä. Syntyvyys on kuitenkin vähentynyt viimeisen viiden aikana pudoten alle 150 lapsen. Tämä tulee aiheuttamaan merkittäviä muutoksia tulevina vuosina varhaiskasvatus- ja opetuspalveluiden kysynnässä ja valtionosuus-rahoituksen osalta.

Muuttovoittoa on saatu varsinkin vuosina 2010-2014, mutta tämän jälkeen kumulatiivinen muuttotappio on 215 henkeä. Vuosien 2004-2017 väestönlisäys oli keskimäärin 1,1 % vuodessa. Sen jälkeen kehitys on vaiementunut noin 0,3 %:iin. Tilastokeskuksen väestöennuste 2024 ennakoii Ylivieskan väestökasvun olevan lähivuosina noin 20-30 henkeä vuosi, mutta kääntyvän laskuun 2030. Ennusteen mukaan syntyvyys asettuisi tuleville vuosille noin 140 lapseen, jota se viime vuodet on allut.

Väestö 2008-2023, väestöennuste 2024-2045 (Tilastokeskus 2024)

Väestöennuste (tilastokeskus 2024)

Väestöllinen huoltosuhde (Tilastokeskuksen ennuste 2021)	2023	2024	2025	2030	2040	2045
Ylivieska	73,6	72,1	71,6	67,6	66,9	68,6

Väestöllinen eli demografinen huoltosuhde on alle 15-vuotiaiden ja 65+ vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään. Lapsia ja vanhuksia 100 työikäistä kohti.

Huoltosuhteennuste on heikentynyt tulevien vuosien osalta verrattuna vuosien 2019 ja 2021 väestöennusteeseen.

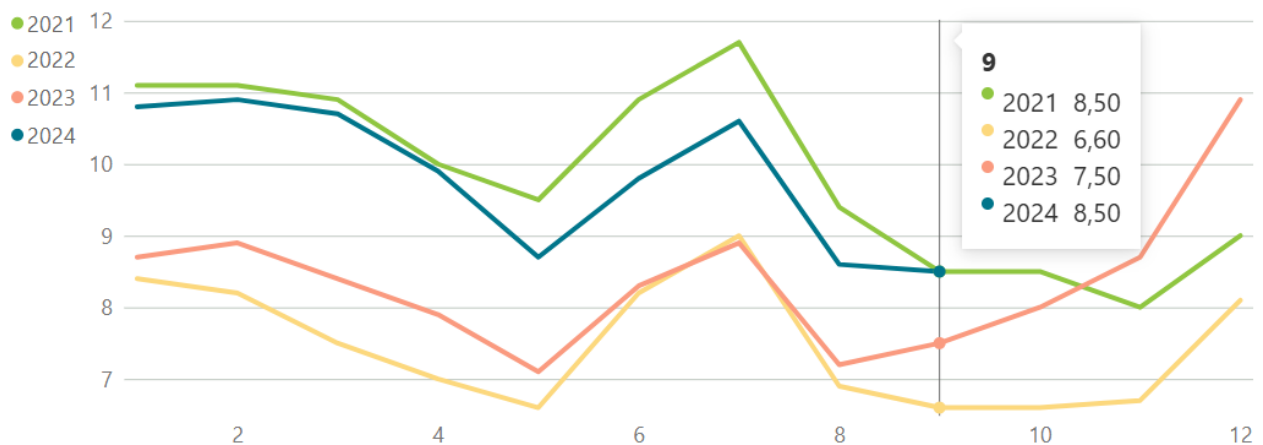
Työmarkkinat

Työllisyyskatsaukset

Työttömien osuus työvoimasta kuukausittain (TEM), %

ELY

TEM

Tunnuslukuja	Ylivieska	Pohjois-Pohjanmaa	Koko maa
Taajama-aste, %, 2022	85,8	84,6	86,9
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2023	19,9	17,6	14,9
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2023	58,0	61,3	61,8
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2023	221,	21,2	23,4
Syntyneiden enemmitys, henkilöä, 2023	-11	.-264	-17 956
Kuntien välinen muuttovoitto/- tappio, henkilöä, 2023	12	-1030	-
Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2023	73,0	62,9	50,6
Vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2022	28,6	33,6	35,4
Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, %, 2022	73,4	76,7	74,7
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, %, 2022	27,2	31,3	33,3
Taloudellinen huoltosuhde, 2022	140,0	141,5	129,6
Työpaikkaomavaraisuus, 2022	108,9	98,9	100
Alueella asuva työllinen työvoima, 2022	6 372	172 504	2 423 548
Asuinkunnassaan työssäkäyviä, osuus työllisistä, %, 2022	70,6	75,5	64,3
Työttömien osuus työvoimasta, %, 2022	7,9	10,7	9,6
Eläkeläisten osuus väestöstä, %, 2022	25,5	24,3	26,0
Alueella olevia työpaikkoja, 2022	6 936	170 662	2 423 548
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %, 2022	2,1	3,8	2,5
Jalostuksen työpaikkojen osuus, %, 2022	21,7	23,4	21,0
Palvelujen työpaikkojen osuus, %, 2022	75,2	71,8	75,3

3.Taloudelliset lähtökohdat

3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön julkaisusarjassa 23.9.2024 julkaistu Taloudellinen katsaus, syksy 2024 –julkaisu toteaa, että Suomen talous on kohdannut merkittäviä haasteita viime vuosina. Vuoden 2024 syksyllä näyttää kuitenkin siltä, että taantuman pohja on ohitettu. Vaikka bruttokansantuote (BKT) supistuu vielä 0,2 % kuluvana vuonna, tulevaisuuden näkymät ovat valoisamat. Inflaatio hidastuu ja korot ovat laskusuunnassa, mikä yhdessä kotitalouksien kohtuullisen tulokehityksen kanssa lisää kotitalouksien käytävissä olevia tuloja ja kulutusta.

Työllisyystilanne on edelleen haastava, ja työllisyysaste laskee vuonna 2024, mutta parannusta odotetaan vuodesta 2025 alkaen, kun tuotanto kasvaa ja työllisyystoimet tuottavat tulosta. Investoinnit, jotka ovat olleet vähäisiä, kääntyvät kasvuun vuonna 2025, jolloin BKT:n odotetaan kasvavan 1,7 % ja vuonna 2026 kasvun ennustetaan olevan 1,5 %. Suomen talouden kehitys on ollut viime vuosina selvästi heikompaa kuin euroalueella keskimäärin. Tuotannon laskun taustalla ovat hintojen ja korkojen nousu sekä Venäjän hyökkäyssodan suorat vaikutukset. Maailmantalouden epävarmuus on lisääntynyt viime kuukausina geopoliittisten jännitteiden kiristymisen vuoksi. Maailmantalous kasvaa vuonna 2024 3,1 prosenttia ja kasvu hidastuu kolmeen prosenttiin vuonna 2025.

Viennin osalta tilanne on parantumassa; Suomen vienti on elpymässä globaalin talouden toipumisen myötä. Erityisesti teknologia- ja metsäteollisuuden vienti ovat kasvaneet, mikä on auttanut tasapainottamaan kauppasetta. Vientimarkkinoiden elpyminen ja kysynnän kasvu antavat toivoa viennin jatkuvalla kasvulla tulevina vuosina.

Julkisen talouden osalta tilanne on kaksijakoinen. Pitkittynyt matalasuhdanne rasittaa julkista

taloutta jo toista vuotta peräkkäin. Nopean inflaation vuosina 2022-2023 aiheuttamat kustannuspaineet heikentävät julkista taloutta vielä lähivuosina. Hallitus on päättänyt mittavista toimita julkisyhteisöjen alijäämien ja velkaantumisen hillitsemiseksi, mutta alijäämät pienenevät hitaasti. Sopeutustoimenpiteiden odotetaan parantavan julkisen talouden rahoitusasemaa voimakkaammin vuodesta 2025 alkaen. Ennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä olisi asettumassa 3,7 prosenttiin suhteessa kokonaistuotantoon tänä vuonna, 3,2 prosenttiin ensi vuonna ja 2,1 prosenttiin vuonna 2028. Tänä vuonna julkisyhteisöjen velkasuhde nousee yli 80 prosentin suhteessa BKT:hen, jonka jälkeen velkaantuminen hidastuu säästötoimien ansiosta, mutta velkasuhde jatkaa kasvua vähitellen 86 prosenttiin vuonna 2028. Tämä kehitys asettaa haasteita julkisen talouden kestävyuden kannalta, mutta korostaa samalla tehokkaiden talouspoliittisten toimien tarvetta.

Valtion menot kasvavat tänä vuonna erityisesti varautumiseen ja turvallisuuteen tehtävien investointien myötä, kun inflaation ja palkankorotusten vaikutukset vähitellen vaimenevat. Hyvinvointialueiden raportit ennakoivat menojen kasvun jatkuvan nopeana tänäkin vuonna ja alijäämien pysyvän suurina. Kuntahallinnossa tilanne on ollut samankaltainen. Julkinen talous heikentyy rakenteellisesti myös ilman varsinaisia elvytystoimia, väestön ikääntyessä kasvattaen julkisia menoja vuosittain. Kuntatalouden tilanne on haastava, mutta kuntien talous on vähitellen vakautumassa. Kuntien tulot ovat kasvaneet verotulojen ja valtionosuuksien ansiosta, mutta erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden menojen kasvu aiheuttaa edelleen paineita budjettien tasapainottamiselle. Kuntien investoinnit ovat olleet maltillisia, mutta tulevaisuudessa odotetaan kasvua erityisesti infrastruktuurihankkeissa ja koulutuksen parantamisessa.

Julkisen talouden tasapainottaminen on yksi suurimmista haasteista tulevina vuosina. On vaikea

rakentaa puskuria pahojen päivien varalle, kun väestön ikääntyminen jarruttaa talouden tulonmuodostusta, kasvattaa palvelutarpeita ja palveluiden yksikkökustannukset kasvavat. Lisäksi julkisen velan korkoihin uppoaa yhä enemmän rahaa ja talouden rakennemuutos nakertaa verotuloja. Verotulojen kasvu ei riitä kattamaan menojen kasvua, mikä johtaa alijäämän ja velkasuhteen kasvuun. Sopeutustoimista huolimatta julkinen velkasuhde kasvaa hitaasti ennustejaksolla.

Taloudellisen katsauksen keskeisiä tunnuslukuja

	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
%						
BKT markkinahintaan, volyymin muutos	-1,2	-0,2	1,7	1,5	1,3	1,2
Yksityinen kulutus, muutos	0,2	0,9	1,4	1,5	1,5	1,4
Inflaatio	6,2	1,8	1,4	1,3	1,8	2,0
Työttömyysaste	7,2	8,0	7,6	7,2	6,6	6,5
Työllisyysaste	73,6	72,8	73,1	74,1	75,0	75,8
% BKT:stä						
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto ¹	-2,9	-3,7	-3,2	-2,6	-2,3	-2,1
Valtio	-3,2	-3,2	-3,7	-3,1	-2,9	-2,6
Kuntahallinto	-0,5	-0,5	-0,6	-0,6	-0,7	-0,6
Hyvinvointialueet	-0,6	-0,7	-0,2	-0,2	-0,3	-0,5
Sosiaaliturvarahastot	1,4	0,6	1,4	1,4	1,6	1,6
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä	-1,7	-2,0	-2,2	-2,1	-2,1	-2,1
Julkisyhteisöjen EDP-velka	76,6	81,7	84,0	84,8	85,2	86,0
Valtionvelka ²	56,8	60,5	62,3	62,8	63,0	63,1

¹ Valtionhallinnon alijäämäluvut sisältävät puolustusvoimien hävittäjähankinnat vuodesta 2025 alkaen.
² Valtiokonttorin liikkeelle laskema velka.

Lähteet: Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö

3.2 Kuntatalous

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen siirtyi kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta. Tämä näkyi kuntien vuoden 2023 tilinpäätöksissä niin tuottojen kuin kulujenkin merkittävästi vähentymisenä. Sote-uudistuksen kertaluonteiset erät paransivat kuntatalouden tulosta vuonna 2023.

Vuoden 2024 aikana kuntatalouden tilanne kuitenkin heikkenee jyrkästi, kun edelliseen vuoteen liittyvät poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat. Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan laskevan 1,5 miljardilla eurolla 3,0 miljardiin euroon, ja toiminnan ja investointien rahavirran odotetaan heikkenevän miljardi euroa negatiiviseksi. Ennusteiden mukaan kuntatalouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino syvenee tulevina vuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipainneiden sekä sote-uudistukseen liittyvien

valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Toiminnan ja investointien rahavirta asettuu vuonna 2025 -1,9 miljardiin euroon, vuonna 2026 noin -2,0 miljardiin euroon ja vuonna 2027 noin -2,1 miljardiin euroon. Kaikkien kuntakoryhmien osalta toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikentyvän ensi vuonna ja kehyskauden loppua kohden painuvan negatiiviseksi.

Kuntien taloudellinen kantokyky ja maksukyky ovat pitkällä aikavälillä uhattuina, mikäli toiminnan ja investointien rahavirta on pysyvästi negatiivinen. Tämä tarkoittaa kunnissa veronkorotuksia, tiukkaa budjettikuria sekä palveluiden ja palveluverkon sopeuttamista. Useat tekijät, kuten vihreä siirtymä, syntyvyyden pienentyminen ja kiinteistöjen tehokas käyttö, edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja sekä yhteistyön koroistamista.

Painelaskelmissa ei ole ennakoitu sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokra-ajan päättymisen vaikutuksia vuokratuloihin ja kiinteistöjen yhtiöittämiseen vuonna 2026. Tarkastelukauden aikana tulee voimaan myös TE-uudistus, joka kasvattaa riskiä kuntatalouden suhdannevaihteluihin. Hallitusohjelmassa on useita kuntien toimintaa ja taloutta koskevia uudistuksia. Hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan hieman kuntataloutta vahvistava. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan 100 prosentin valtionosuus, ja valtion päättämien veroperuste muutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille. Vuonna 2025 kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan 4,2 prosenttia vuodesta 2024. Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan noin 10,3 miljardia euroa ja kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan noin 2,4 miljardia euroa.

Kiinteistöverouudistusta jatketaan ja hallituksen esitys annetaan syksyllä 2024. Uudistuksen tavoitteena on päivittää rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan niiden todellisia arvoja,

kuitenkaan vaikuttamatta kiinteistöverotuksen tasoon.

3.3 Ylivieskan kaupungin talous

Ylivieskan kaupungin taloudellinen tilanne on edelleen kireä. Toimintamenojen kasvaessa ja valtionosuuksien ja toimintatulojen kehityksen jäädessä vaisuksi kaupungin tuloslaskelma on alijäämäinen. Talousarvion pohjana oleva sopeutusohjelma helpottaa kuitenkin edelleen sopeuttamista vuodesta 2026 lähtien.

Ylivieskassa on tehty sivistyspalveluiden palveluverkkoselvitys ja tilastojen mukaan lasten määrä vähenee 575 lapsella vuoteen 2031. Käytännössä tämä tarkoittaa, että Ylivieskan perusopetuksen oppilaspaikkoja tarvitaan vuosikymmenen lopussa neljännes vähemmän kuin tällä hetkellä. 2030-luvulle siirryttäessä, Ylivieskan kaupungin perusopetuksen vuosiluokkien 1-6 palvelutarve on laskenut kolmanneksella. Kouluverkkoa tarkasteltaessa kohdistuu oppilasmäärän vähentyminen melko tasaisesti Ylivieskan kaikkiin kouluihin. Lasten määrän vähentyminen näkyy myös valtionosuuksien vähentymisenä, joten se vaatii talouden sopeutusta ja valtuusto linjasi kouluverkon supistamisen kokouksessaan 11.11.2024. Suunnitelman mukaan Niemelän koulu lakkaisi 1.8.2026, Ojakylän koulu 1.8.2027 ja Rahkolan koulu 1.8.2029.

Eräänä keustosyynä kireään taloustilanteeseen on kaupungin voimakas investointitarve, ja siitä aiheutunut poistojen lisääntyminen. Lähivuosille investointimäärät ovat kohtuulliset, mutta tulossa olevan liikuntakeskus-uimahalli-investoinnin vaikutukset kuntatalouteen ovat merkittävät.

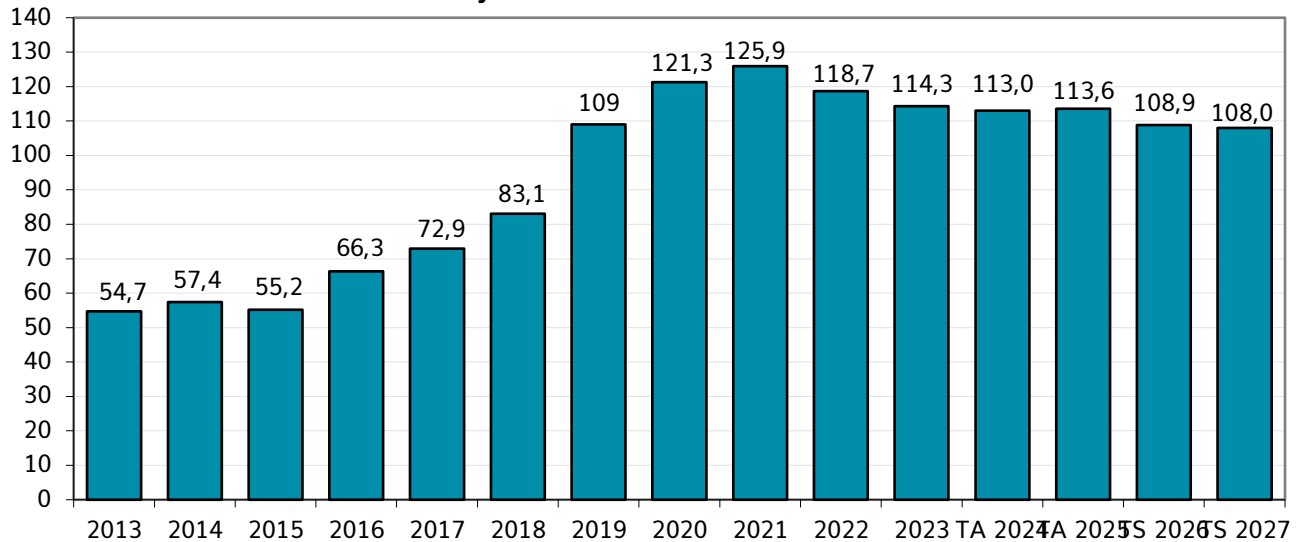
Mittavan investointiohjelman takia kaupungin velkamäärä on kasvanut yli 110 milj. euron. Pitkätähtäimen investointisuunnitelma lähtee siitä, että 10 vuoden aikana investoinnit katetaan tulorahoituksella, joten velkamäärä pitkällä tasoilla pysynee ennallaan. Korkeasta velkamäärästä ja aiemmin tehtyjen korkosuojausten vuoksi korkokulut nousevat tulevina vuosina.

Ylivieskan kaupungin taseessa oli ylijäämää 3,9 miljoonaa euroa vuoden 2023 lopussa. Vuoden 2024 talousarvio on -0,4 miljoonaa euroa alijäämäinen. Näin ollen kaupungin taseen puskuri on seuraavien vuosien alijäämää vastaan noin 3,4 miljoonaa euroa.

Lainamäärän kehitys

Velkamäärä kasvoi merkittävästi vuosien 2019-2021 aikana. Sen jälkeisen maltillisen investointitahdin ja vuosikatteen parantumisen vuoksi lainakanta kääntyi laskuun 2022 ja jos vuosikate pysyy ennakoidulla tasolla, lainamäärä pienenee edelleen hiukan.

Lainamäärän kehitys
Milj. euroa

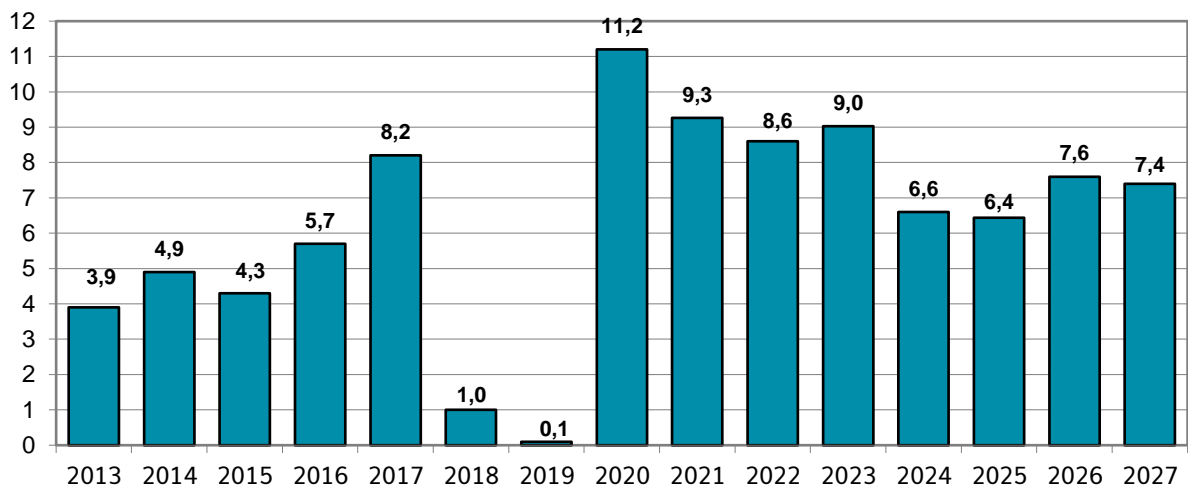

Vuosikate

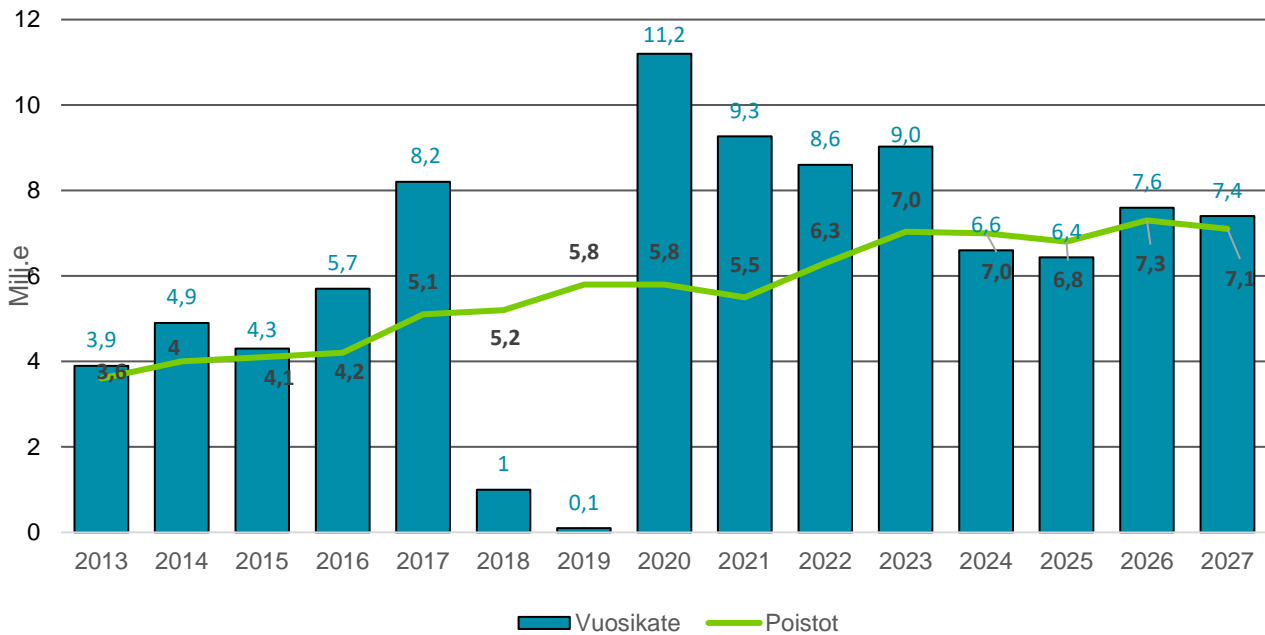
Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Vuoden 2024 talousarvion vuosikate on 6,4 milj. euroa.

Vuosikate, milj. euroa

Vero-%. v.2013-18: 21,50, 2019-2020: 22,00, 2021-2022: 23,00, 2023: 10,36, 2024-; 10,30

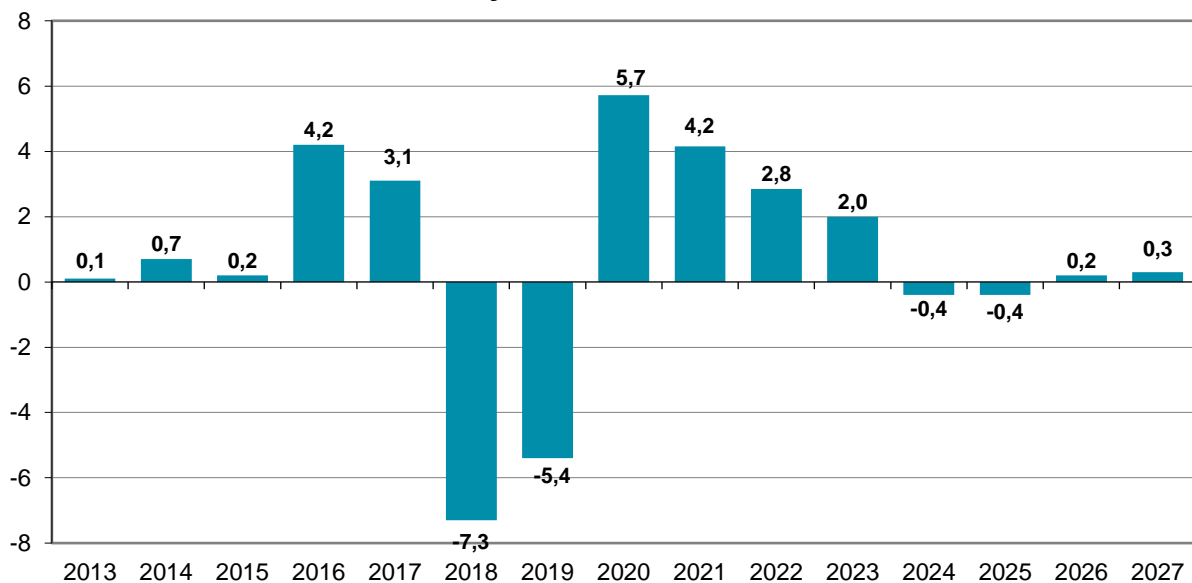
Vuosikatteen (tulorahoituksen) riittävyys poistoihin (milj.e)

Tilikauden yli-/alijäämä

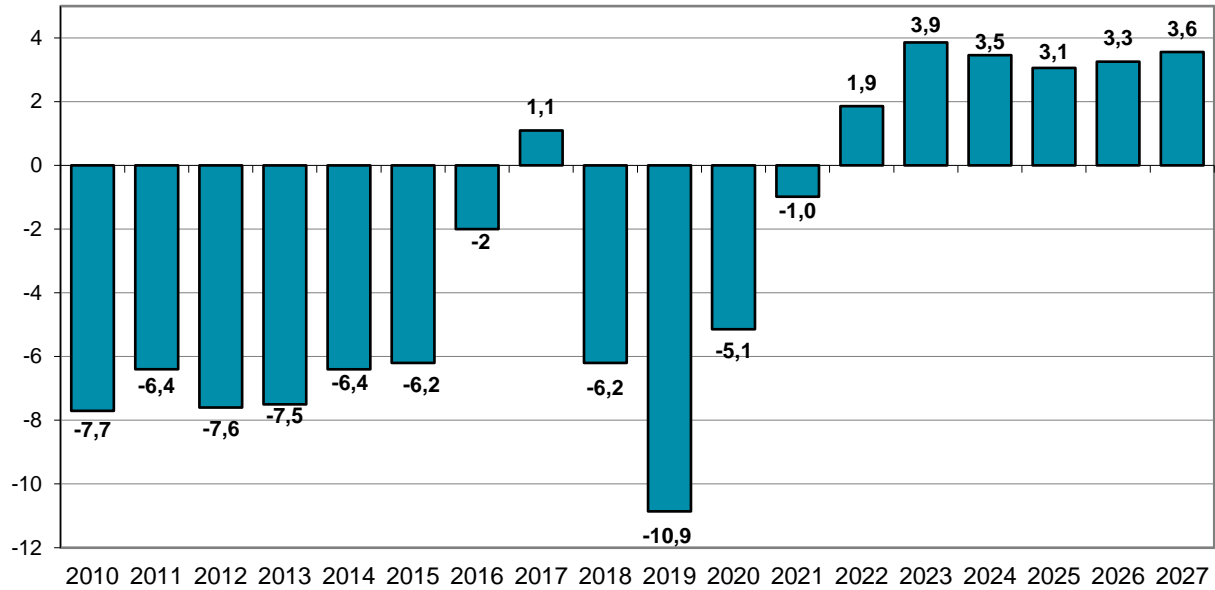
Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa.

Tilikauden yli-/alijäämä Milj. euroa

Vuoden 2018 tuloksessa näkyy Jokirannan koulun 3,4 miljoonan euron alaskirjaus. Vuosien 2020 ja 2021 osalta 1,5 miljoonan euron harkinnanvarainen valtionosuus, vuosien 2021 ja 2022 osalta myyntivoitot olivat tavanomaista suuremmat.

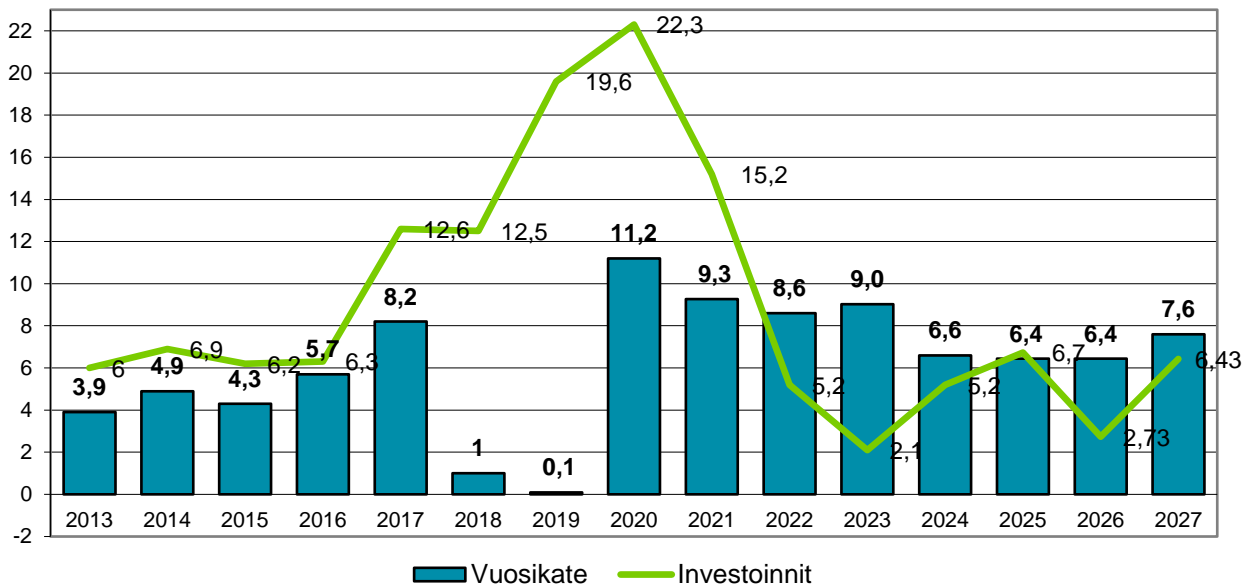
Yli-/alijäämä taseessa, milj.euroa

Taseessa 31.12.2023 oli ylijäämää 3,86 miljoonaa euroa ja vuoden 2024 talousarvio on -0,4 milj. euroa alijäämäinen, joten ylijäämä pienenee 2025 loppuun mennessä 3,1 miljoonaan euroon. Suunnitelmakauden lopussa tase olisi ylijäämäinen.

Vuosikate (=omarahoitus) ja nettoinvestoinnit, Milj.e

Ilman Vieskan liikelaitosky:n purkamiseen liittyviä investointierä v. 2016 osalta

Omarahoitus ei ole riittänyt kattamaan nettoinvestointeja vuosina 2013-2021, josta on aiheutunut voimakas velkaantuminen. Omarahoitus ylitti nettoinvestoinnit vuosina 2022-2024, mutta ei enää 2025.

3.4 Tulo- ja menoperusteet

Tuloperusteet

Verotulot

Vuonna 2025 kunnallisveroprosentti on 10,30 %:a eli sama kuin vuonna 2024, Kunnallisverotuloja ennustetaan kertyvän 32,2 milj. euroa. Muutos vuoden 2024 talousarvioon nähden on 4,4 %.

Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero, jonka saajia ovat valtio ja kunnat. Ylivieskan kaupungille ennakoidaan kertyvän yhteisöverotuloja noin 3,7 milj. euroa vuonna 2025. Kasvua vuoden 2024 talousarvioon nähden on 4,2 %:a. Kuntaryhmän osuus yhteisöverosta on 23,7 %, joka on sama kuin vuonna 2024.

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain mukaan valtuusto määrää kiinteistöveroprosentin suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla kun se vahvistaa tuloveroprosentin.

Kiinteistöveron tuotto vuonna 2025 on noin 5,7 milj. euroa. Kiinteistöveron tuottoon vaikuttaa kiinteistöjen määrä, verotusarvojen muutokset ja veroperustemuutokset.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verosteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtionosuuksista erillisenä eränä on veromenetysten kompensatio. Valtiovarainministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö tekevät lopullisen päätöksen vuoden 2025 maksettavista valtionosuuksista joulukuussa 2024.

Peruspalvelujen valtionosuuden perusteena ovat esi- ja perusopetuksen ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset perusteet. Peruspalvelujen laskennallisia kustannuksia koskee yksi yhteinen ikäryhmitys. Järjestelmään sovelletaan ikäryhmituksen lisäksi seuraavia kriteereitä: työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta.

Laskennallisen osan valtionosuus saadaan vähentämällä kuntakohtaisesta laskennallisten kustannusten yhteismäärästä kunnan omarahoitusosuus, joka on kaikille kunnille asukasta kohti yhtä suuri. Tämän lisäksi kunnalle myönnetään valtionosuutta lisäosan perusteella. Lisäosissa ei ole omarahoitusosuutta. Lisäosia ovat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, asukasmäärän kasvu, syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus ja saamelaisuus.

Työvoimapalveluiden sekä eräiden kotoutumis- ja palveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille vuonna 2025 uudet valtionosuustehtävät. Uudistuksen yhteydessä kunnille siirtyy nykyistä laajempi vastuu työttömyysturvan rahoituksesta, joka korvataan kunnille pysyvällä valtionosuuden lisäyksellä. Korvaus ei kuitenkaan ole täysimääräinen. Muutoksen myötä Ylivieskan valtionosuus lisääntyy. Ilman tätä uutta lakisääteistä tehtävää

kunnan valtionosuudet olisivat pienentyneet vuoteen 2024 verrattuna.

Peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus on 3,4 prosenttia, joka kasvattaa valtionosuuksia. Vuosien 2024-2027 aikana peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään hallitusohjelman mukaisesti indeksikorotuksen yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys, joka osaltaan hillitsee valtionosuuksien kasvua.

Osana valtion talousarviokäsittelyä tehtiin indeksijäädätyksen lisäksi muutoksia verotukseen mm. ansiotulovähennys poistetaan, joka lisää kuntien verotuloja, mutta vastaavasti vähentää kuntien valtionosuuksien verotulomenetysten korvauksia vuodelle 2025. Muutos on kunnille arviolta kustannusneutraali.

Lisäksi peruspalveluiden valtionosuuksiin on tehty vähennyksiä perustuen hallituksen valmistelussa oleviin normikevennyksiin, jossa mm. kuntien perustuen tehtäviä ja velvoitteita vähennetään tai kuntien maksutuloja lisätään. Vuodelle 2024-2027 kohdistuu edelleen sote-uudistuksesta johtuen pysyvä vähennys.

Valtionvarainministeriössä on valmisteilla kuntien valtionosuuksien uudistus, jossa tavoitteena on päivittää kuntien rahoitusjärjestelmä vastaamaan paremmin kuntien uutta roolia erityisesti sote- ja TE-uudistusten jälkeen. Tämä tarkoittaa, että valtionosuuksia jaetaan uudelleen kuntien välillä, jotta ne voivat järjestää lakisääteiset peruspalvelut tasapuolisesti kaikkialla Suomessa. Uudistuksen oli tarkoitus astua voimaan vuoden 2026 alusta, mutta valtionvarainministeriö tiedotti 22.10.2024, että uudistus siirtyy vuodelle eteenpäin.

Valtionosuudet on laskettu valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton tekemien kuntakohtaisten ennakkolaskelmien perusteella. Valtionosuudet ovat yleiskatteellista rahaa, jonka kunta voi käyttää

lakisääteisten palveluiden järjestämiseen. Tämä tarkoittaa, ettei valtionosuusrahoitusta korvamerkitä tiettyihin tarkoituksiin, vaan kunta päättää talousarviossaan, miten paljon se osoittaa rahoitusta eri tehtävien hoitamiseen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa valtakunnallisesti. Ennakkolaskelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti on 25,02 % vuonna 2025. Ylivieskan oma valtionosuusprosentti on korkeampi kuin keskiarvo ja on 33,85 %.

Peruspalveluiden valtionosuudesta on vuodesta 2020 lähtien erotettu erikseen valtion veromenetysten kompensatio.

Lisäksi osana valtionosuusjärjestelmää on verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus. Tasausraja on nostettu sataan prosenttiin. Tasausrajan alapuolella oleville kunnille tasauslisänä lisätään valtionosuuteen tasausrajan ja kunnan laskennallisen verotulon erotuksesta 80 % (kunnan omavastuu 20 %).

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään esi- ja perusopetuksen sellaisten toimintojen rahoituksesta, joita ei rahoiteta valtiovarainministeriön hallinnoimalla ikäluokkapohjaisella valtionosuudella. Opetus- ja kulttuuriministeriö hallinnoi perusopetuksen rahoitusta perusopetuslaissa tarkoitettuun lisäopetukseen, maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavaan opetukseen, muille kuin oppivelvollisille järjestettävään esi- ja perusopetukseen sekä ulkomailla järjestettävään opetukseen, pidennettyyn oppivelvollisuuteen perustuvaan opetukseen, koulukotiopetukseen, sisäoppilaitosmuotoisesti järjestettyyn perusopetukseen ja joustavaan perusopetukseen. Näiden toimintojen rahoitus määräytyy oppilasmäärän ja oppilasta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Opetustoimen rahoitus käyttökustannuksiin maksetaan suoraan koulutuksen järjestäjälle eli kunnalle, kuntayhtymälle tai yksityiselle yhteisölle tai säätiölle, jonka oppilaitokseen opiskelija on otettu. Myönnetyn rahoituksen käyttö ei ole sidottu rahoituksen myöntämisen ja laskentaperusteisiin, vaan kunta tai muu koulutuksen järjestäjä voi päättää varojen kohdentamisesta.

Valtionosuudet maksetaan kunnille kuukausittain ilman korvamerkintää yhtenä eränä.

Ennakkolaskelmien perusteella valtionosuuksia kertyy vuonna 2025 noin 17,2 milj. euroa, josta verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasasta 6,0 milj. euroa ja veromenetysten kompensatioita 1,1 milj.euroa. Valtionosuuksien yhteismäärä nousee vuodesta 2024 noin 30 tuhatta euroa eli alle 0,1 %.

Maksut ja taksat

Viemärlaitoksen taksojen taso määrätään tuloslaskelman perusteella. Tavoitteena on saada viemärlaitoksen kokonaistulos ylijäämäiseksi.

Muissa palvelumaksuissa tehdään pääsääntöisesti vähintään kustannustason muutosta vastaavat korotukset. Pitemmällä aikavälillä tavoitteena on nostaa palvelujen omakatteisuustasoa ja kaupungin maksutulojen kokonaismäärää, mikäli palvelujen kysyntä sen mahdollistaa.

Menoperusteet

Henkilöstömenot

Kunta-alan keskeisimpien työehtosopimusten KVTES:n, OVTES:n ja TS:n nykyinen sopimuskausi päättyy 30.4.2025, joten vuodelle 2025 voi tulla jo tiedossa olevien sopimuskorotusten lisäksi muita sopimuskorotuksia. Niiden suuruus ja ajankohta selviävät keväällä 2025 käytävissä neuvotteluissa.

Tiedossa olevat sopimuskorotukset:

- 1.2.2025 tuleva 0,40 %:n keskitetty kehittämissohjelmaerä
- 1.6.2025 tuleva 0,40 %:n paikallinen kehittämissohjelmaerä.

Talousarviossa palkan korotusprosenttina on käytetty 2,5 %:n kasvua vuoden elokuun 2024 palkkatasoon nähden.

Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut ovat pääpiirteittäin edellisvuoden tasossa.

Palvelujen ostot

ICT-palveluita (tukipalvelut, tietoliikenneyhteydet ym.) ostetaan kuntien omistamalta Joki ICT Oy:ltä. Menot kohdistetaan tulosalueille aiheuttamisperiaatteen tai ICT-laitteiden lukumäärän suhteessa. Joki ICT:n määrärahavaraus on noin 420.000 euroa.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut tuottaa kuntien omistama Kuntien Hetapalvelut Oy. Määrärahavaraus vuodelle 2025 on 786.000 euroa. Menot kohdistetaan tulosalueille henkilön lukumäärän mukaisessa suhteessa. Hetapalveluiden kuluja nostaa varautuminen lähivuosina tapahtuvaan taloushallinnon järjestelmäkilpailutukseen.

Maaseutuhallintopalvelut ostetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti vastuukuntana toimivalta Nivalan kaupungilta. Määrärahavaraus ostopalveluihin vuodelle 2025 on noin 58.000 euroa. Lisäksi joitakin kuluja kohdistuu kaupungille ostopalvelusopimuksen ulkopuolelta.

Menoissa näkyy elinvoimapalveluiden alla työllisyysalueen kustannukset, joista muut kunnat maksavat oman osuuden.

3.5 Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne

Kuntalain mukainen taloudenohjaus ja talousarvion rakenne

Kunnan talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja taloussuunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto.

Kunnan kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto.

Kunnan toimintaa ja taloutta ohjataan kolmeksi tai useammaksi vuodeksi laadittavalla taloussuunnitelmalla. Talousarvio on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Taloussuunnitelma on laadittava vähintään neljäksi vuodeksi, alijäämän kattamiskaudeksi, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, tuloslaskennan, investointien ja rahoituksen näkökulmasta.

Käyttötaloussosassa avulla valtuusto ohjaa kaupungin palvelutoimintaa. Käyttötaloussosassa valtuusto asettaa toimielimille ja niiden alaisille tehtäville strategiaan ja hyväksytyihin toimenpideohjelmiin perustuvat toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa asetettujen tavoitteiden vaatimat määrät ja tuloarviot.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, kuinka kaupungin tilikaudelle jaksotettu tulorahoitus riittää

palvelutoiminnan jaksotettuihin menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Investointiosan avulla ohjataan kaupungin investointeja. Se sisältää investointisuunnitelmat talousarvio- ja suunnitelmavuosille. Investointiosan määrärahat ja tuloarviot valtuusto hyväksyy hankeryhmittäin tai hankkeittain.

Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoitusosan lopussa esitetään näiden yhteenlaskettu muutos, joka kuvaa rahavirtojen vaikutusta kaupungin maksuvalmiuteen vuoden aikana.

Valtuusto vahvistaa kunkin tilivuoden talousarviorakenteen.

3.6 Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupunginhallitusta ja muita kaupungin toimielimiä ja viranhaltijoita.

Käyttötaloussosassa valtuusto myöntää toimielimille määrärahat ja asettaa toiminnalliset tavoitteet tehtävittäin. Tehtävän sitovuustaso on toimintamäärärahan ja tulotavoitteen erotus, eli toimintakate.

Viemärlaitoksesta, Jokilaaksojen pelastuslaitoksesta ja Ylivieskan kulttuurikeskus Akustiikasta ja liikuntapalveluista laaditaan tuloslaskelma. Tuloslaskelmassa valtuustoon nähden sitova taso on liikeyli-/alijäämä. Viemärlaitoksesta muodostettiin 1.1.2018 lähtien kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö, jolta peritään peruspääoman korkona 4,0 %:a.

Toimielimet veloitetaan kantamaan ja hakemaan tulosalueiden tulot talousarvioon hyväksytyn mukaisesti.

Tulosalueiden palveluajatus, strategiset menestystekijät ja toiminta- ja taloussuunnitelman perustelut ovat lähinnä ohjeellisesti sitovia.

Toiminnalliset tavoitteet (teot) talousarviovuodelle ovat valtuustoon nähden sitovia ja niiden toteutumista seurataan ja toteutumisesta raportoidaan valtuustolle.

Investointiosassa valtuusto myöntää toimielimille määrärahat hankeryhmittäin tai hankkeittain. Hankeryhmän ja hankkeen bruttomääräiset määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia. Poikkeuksena hankeryhmät Maa- ja vesialueet sekä osakkeet ja osuudet, jossa sitovuustaso on nettotasoa.

Investointiosan poistonalaisena irtaimen omaisuuden hankintana pidetään vähintään 10.000 euron arvoista hyödyke tai hyödykeryhmän hankintaa. Irtaimen omaisuuden määrärahat ovat sitovia toimielintasolla.

Tulosalueet veloitetaan kantamaan ja hakemaan investointien valtionosuudet ja muut tulot talousarvioon merkityn mukaisesti. Hankkeen, hankeryhmän tai irtaimen omaisuuden määrärahaa ei saa käyttää ennen talousarvioon hyväksytyn tulo- ja rahoituslaskelman varmistumista.

Tuloslaskelmaan ja rahoituslaskelmaan valtuuston hyväksymien meno- ja tuloerien toteutumisen valvontavastuu on kaupunginhallituksella. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat, tuloarviot ja ohjeellisesti sitovat perustelut on esitetty tuloslaskelman ja rahoituslaskelman perusteluissa.

Talousarviossa olevat tunnusluvut eivät ole valtuustoon nähden sitovia, mutta suoritettaviksi tulee pitää ohjeellisia.

Suunnitelmapoistot ja laskennalliset erät eivät ole sitovia määrärahoja.

3.7 Tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n (uusi kuntalaki) mukaisesti tilivelvollisina pidetään kaupunginhallituksen, lautakuntien ja johtokuntien jäseniä, esittelijöitä sekä toimialan johtavia viranhaltijoita. Edellä mainittujen lisäksi tilivelvollisina voidaan pitää itsenäisestä tulosalueesta vastaavia viranhaltijoita. Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia kaupunginvaltuuston jäsenyydestä. Tilivelvollisuus rajaa ne henkilöt, joiden kohdalta on erikseen tehtävä tilinpäätöksen yhteydessä päätös siitä, voidaanko heille myöntää vastuuvapaus vai kohdistetaanko heihin joku muistutus. Tilivelvollisuudella tarkoitetaan oikeudellisen vastuunalaisuuden lisäksi vastuunalaisuutta tehokkaasta johtamisesta tavoitteiden saavuttamiseksi.

Vahvistaessaan talousarvion valtuusto hyväksyy tilivelvolliset.

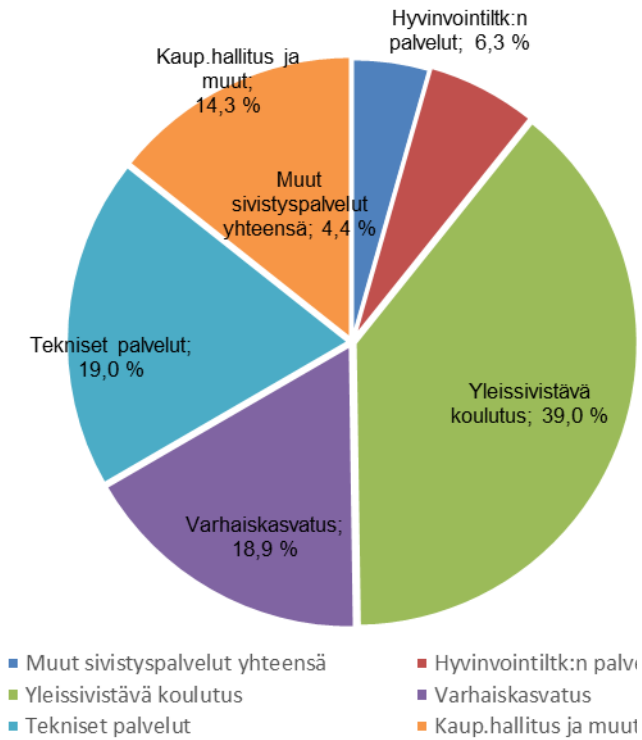
Tilivelvollisia ovat:

- kaupunginhallituksen ja lautakuntien jäsenet
- kaupunginjohtaja
- hallintojohtaja, hyvinvointijohtaja, sivistysjohtaja, talousjohtaja, tekninen johtaja, ja elinvoimajohtaja,
- henkilöstöpäällikkö, työllisyysaluejohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, kulttuurijohtaja, kirjastojohtaja, musiikkiopiston rehtori, kansalaisopiston rehtori, nuorisopalveluiden johtaja, liikuntapäällikkö, sivistyspalveluiden talouspäällikkö, kuntatekniikan päällikkö, kaupunginarkkitehti, ympäristöpäällikkö, ympäristöterveydenhuollon johtaja, jätelautakunnan esittelijä ja johtava rakennustarkastaja

3.8 Talouden kehitys ja muutokset

Seuraavassa kuvassa on esitetty bruttomenojen osuus kaikista käyttötalouden menoista

Bruttomenot 2025 %-osuus

Kokonaisuutena suurin osa eli puolet kaupungin toimintamenoista johtuu yleissivistävästä koulutuksesta ja varhaiskasvatuksesta. Teknisten palveluiden osuus on vajaa neljännes ja kaikki muut loput noin neljännes.

Teknisten palveluiden osuus sisältää ympäristöpalvelut ja -terveydenhuollon sekä viemärlaitoksen. Muut sivistyspalvelut 4,5 % muodostuu kansalaisopistosta, musiikkiopistosta ja nuorisopalveluista. Hyvinvointilautakuntaan 6,8 % kuuluu liikunta-, kirjasto ja kulttuuripalvelut. Kaupunginhallituksen alle vaalit, tarkastuslautakunta, hallintopalvelut, elinvoimapaalvelut- ja työllisyyspalvelut sekä jätelautakunnan kulut.

3.9 Talouden sopeutusohjelma

Tulosalueet ovat sopeuttaneet taloutta seuraavilla toimenpiteillä vuodelle 2025:

	<u>Toimenpiteet</u>	<u>Euroa, 2025</u>
Hallintopalvelut	Henkilöstön vähentyminen, luottamushenkilöiden puhelinkorvauksesta luopuminen,	77 000 €
Elinvoimapalvelut	Työllisyyden kuntakokeilun lakkaaminen	154 000 €
Koulutuspalvelut	A2 -kielen supistaminen, koulutusmäärärahat, henkilöstön määrän pienentyminen ryhmiä optimoimalla	418 000 € (vuodelle 2026 vaikutus 780.000 €)
Varhaiskasvatus	Kerhotoiminta loppuu, Huvikummun päiväkotia lakkaa, perhepäivähoidon vähentyminen, palvelusetelikulujen vähentyminen, henkilöstön määrän vähentyminen	820.000 €
Nuorisopalvelut	Yhessä festareista ja puistokonserteista luopuminen, siivouksen vähentäminen, tarvikkeiden ja avustuksien vähentäminen	26 000 €
Musiikkiopisto	Etäopetuksen lisäys (matkakulujen säästö), vuokratilojen käytön vähentäminen, koulutusten vähentäminen, maksullisten konserttien ja soitinvuokratulojen lisäys, avustukset	34.000 €
Kansalaisopisto	Painetusta opinto-ohjelmasta ja kausikorteista luopuminen, tuntiopetuksen vähentäminen	22 000 €
Kulttuuripalvelut	Hinnaston korotukset, elokuvatoiminnan tuotot, tapahtumatoiminnan muutokset, henkilöstöjärjestelyt, markkinoinnin tehostaminen	28 000 €
Liikuntapalvelut	Hinnaston korotukset, avustusten vähentäminen, palveluiden ostojen vähentäminen, kalustohankintojen vähentäminen	59 000 €
Kirjastopalvelut	Hankintojen vähentäminen (kirjallisuus, kalusto, ilmoitukset, koulutukset)	27 000 €
Tekniset palvelut	Taksojen ja vuokrien korotukset, energian säästötoimenpiteet, rakentamis-/kunnossapitokulujen vähentäminen, koulutusmäärärahan vähentäminen	370 000 €
Rakennus- ja ympäristö	Tuulivoimaloiden rakennuslupatuloja v.2025	86.000 €
Ympäristö.terv.huolto	Tilapäishenkilöstön kulujen vähentäminen, koulutus-, matka- ja kalustokulujen vähentäminen, hinnaston korotukset	34 000 €
	Yhteensä	2 158 000 €

Talousarviossa seurattavien toimialojen/tulosalueiden toimintakate (nettomenot) 2025

Käyttötalouden sitovat määrärahat valtuustoon nähden:

Toimintakate, sitova taso

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA esitys 2025	ed.TA /TA 24 muutos%
10 Keskusvaalilautakunta	-13 579	7 867	-20 100	-355,5 %
15 Tarkastuslautakunta	-53 472	-61 119	-63 956	4,6 %
120 Yleishallinto	5 101 634	4 707 849	4 748 673	0,9 %
130 Elinvoimapaalvelut	-2 120 034	-2 509 702	-3 867 792	54,1 %
190 Jokilaaksojen pelastuslaitos	-18 103	-7 500	-6 000	-20,0 %
220 Yleissivistävät koulutuspalvelut	-28 523 880	-28 764 551	-29 470 002	2,5 %
222 Varhaiskasvatuspalvelut	-12 865 253	-13 639 469	-12 906 641	-5,4 %
230 Nuorisopalvelut	-514 254	-564 097	-559 382	-0,8 %
65 Musiikkiopiston johtokunta	-996 290	-1 035 809	-1 045 974	1,0 %
70 Kansalaisopiston johtokunta	-732 294	-780 095	-785 098	0,6 %
225 Kirjastopalvelut	-842 643	-879 982	-871 977	-0,9 %
235 Kulttuuripalvelut	-783 453	-783 545	-747 478	-4,6 %
250 Liikuntapalvelut	-2 228 304	-2 218 522	-2 172 457	-2,1 %
255 Tekniset palvelut	-2 550 591	-2 769 738	-2 645 900	-4,5 %
260 Viemärilaitos	51 316	480 413	480 479	0,0 %
81 Rakennus- ja ympäristölautakunta	-392 647	-345 788	-313 670	-9,3 %
82 Ympäristöterveyslautakunta	-438 821	-437 368	-439 445	0,5 %
84 Jätelautakunta	0	0	0	0,0 %

4. Ylivieskan kaupungin strategia 2022-2030: Ylivieska – kasvun kaupunki.

Ylivieskan kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.9.2022 Ylivieskan kaupungin strategian päivityksen 2022-2030: Ylivieska – kasvun kaupunki.

Strategia jakautuu kolmeen strategiseen näkökulmaan (Liikkeestä elinvoimaa, Koulutuksesta osaamista, Palveluista hyvinvointia), jotka jäsentävät strategiasisällön. Jokaiselle näkökulmalle on luotu strategian toteutumista osoittavia mittareita, jolloin strategian suorituskyvyn seuranta on mahdollista. Strategiaa seurataan ja päivitetään vuosittain.

Toimimme...

Tuotamme tai järjestämme laadukkaita palveluita asukaslähtöisesti ja yrittäjämyönteisesti. Huomioimme ja ennakoimme kuntalaisten ja yrittäjien tarpeita esimerkiksi osallistamalla heitä päätöksentekoon ja kuuntelemalla palautetta. Kehitämme palveluita asiakaskyselyiden ja palautteen pohjalta. Etsimme ennakkoluulottomasti uudenlaisia ratkaisuja ja tapoja tehdä asioita vieläkin paremmin.

Otamme kaikessa toiminnassamme huomioon myös elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämisen. Olemme rohkeasti etukenossa. Päätöksentekomme on hyvän hallinnon mukaista, oikeudenmukaista sekä avointa. Toimimme kasvun ja palvelujen kehittämisessä hallitusti, kestävästi ja luotettavasti.

4.1 Talousarvioteot

Talousarvioteot esitetään kootusti strategisten tavoitteiden yhteydessä:

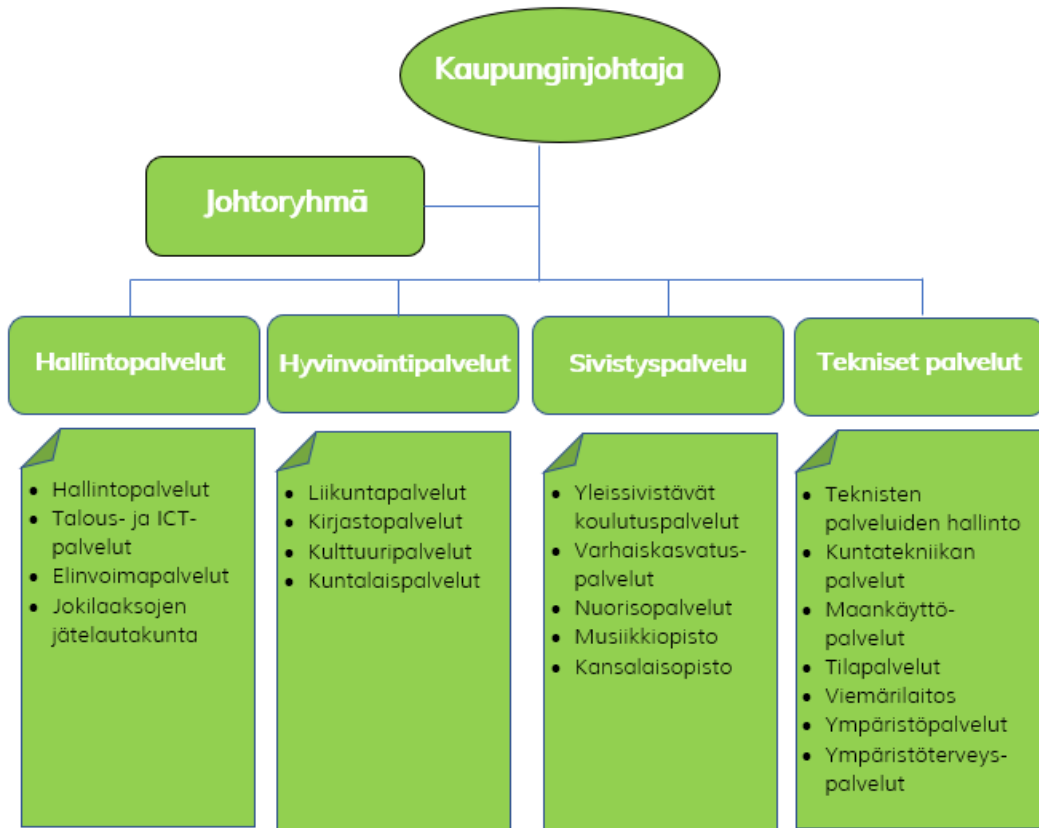
Strateginen tavoite	Teot 2025	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho (tulosalueen nimi)
1. Tavoite - Kasvu	Huolehdimme edunvalvonnalla/yhteistyöllä/ omilla teoilla Ylivieskan kasvun jatkumisesta	Asukasmäärän kasvu	Asukasmäärä kasvaa väh.40 henk.	Elinvoimapalvelut
		Yritysten määrä	Yritysten määrä suurempi kuin edellisenä vuonna	Elinvoimapalvelut
		Rakennetut neliöt/vuosi	Rakennetut kasvavat edellisvuodesta	Tekniset palvelut/elinvoimapalvelut
2. Tavoite – Monipuolinen yritystoiminta ja vuoteen 2030 mennessä 1000 uutta työpaikkaa	Järjestämme elinvoimapalvelujen resurssoinnin, teemme yhteistyötä yrittäjäjärjestön, kauppakamarin ja yrityscentän kanssa, varmistamme toimivat tietoliikenneyhteydet Ylivieskassa ja käytämme aktiivisesti yritysvaikutusten arviointi	Työpaikkojen määrän muutos vuodesta 2023	Työpaikkojen määrä kasvaa edellisvuodesta	Elinvoimapalvelut
		Yritysten liikevaihto	Liikevaihto kasvaa	Elinvoimapalvelut
		Suomen Yrittäjien toteuttaman Kuntabarometrin yleisarvosana	Yli 3,3	Elinvoimapalvelut
4. Tavoite – varmistamme sujuvan ja joustavan kaavoituksen	Edistämme kaavoitusta ja maankäyttöä, kaavoitusopimuksin, oikea-aikaisilla maanhankinnoilla ja lunastuksilla; Teemme kaavoitusratkaisut niin, että tonttitarjonta on monipuolista ja riittävää	Kaavoitusopimusten lkm/vuosi, Myytyjen/vuokrattujen tonttien lkm/vuosi	Hyväksytyjen asemakaavojen lkm (4 kpl), myytyjen (15) ja vuokrattujen tonttien määrä (10) tonttien lukumäärä.	Maankäyttöpalvelut
		Kaavoitusta ja rakennuslupia koskeva päätöksenteko on ripeää ja sujuvaa	Kaavojen käsittelyaika, rakennuslupien käsittelyaika	Kaavojen käsittelyaika 1 vuosi, rakennuslupien osalta 2-4 viikkoa
5. Tavoite – Huolehdimme hyvistä liikenneyhteyksistä	Kehitämme Ylivieskan saavutettavuutta sekä raideliikenteen että muun julkisen liikenteen osalta	Katujen ja kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja kunnostaminen.	Kunnostetut ja rakennetut kevyen liikenteen väylät ja ulkoilureitit (700 m)	
		Pysähtyvät henkilöjunat Ylivieskan asemalla ja muu julkinen liikenne	Nykyinen määrä tai suurempi	Tekniset palvelut, elinvoimapalvelut
6. Tavoite – HINKU - päästötavoitteet	Tavoite 80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta	Päästövähennys %/asukas verrattuna v. 2007	Päästövähenevät vuosittain ja viimeistään 2030 taso on 80 % pienempi kuin 2007	Ympäristöpalvelut, muut tulosalueet
7. Tavoite - Kestävä talous	Kaupungin talous on ylijäämäinen	Taseessa kum.ylijäämää (hyvä: yli 5 milj.e ylijäämä, tyydyttävä ylijäämää 0-5 milj.e, heikko: alijäämää)	Ylijäämää 0-5 milj.e	Hallintopalvelut
		Vuosittainen tulos väh. 35 e/as (=540.000 e) ylijäämäinen	Tulos väh. 35 e/as ylijäämäinen	Hallintopalvelut
	Kaupungin verotus on kohtuullinen	Veroprocentin ero kaventuu vuosittain P-P:n keskiarvo:iin	Ero kaventuu	Hallintopalvelut
	Uudet investoinnit rahoitetaan pääosin tulorahoituksella	Investointien tulorahoitustavoite 100 %:a. (Asteikko: Hyvä 100 %, tyydyttävä 80-99 %:a, heikko alle 80 %)	Tulorahoitus 100 %:a	Hallintopalvelut
Kaupungin velkamäärä kääntyy laskuun	Lainamäärän muutos (hyvä: lainamäärä laskee, tyydyttävä: ennallaan, heikko: kasvaa)	Lainamäärä laskee	Hallintopalvelut	

LIIKKEESTÄ
ELINVOIMAA

Strateginen tavoite	Teot 2025	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho (tulosalueen nimi)	
KOULUTUKSE STA OSAAMISTA	1. Tavoite - Järjestämme maakunnallisesti laadukkaat koulutuspalvelut	Tarjoamme laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut sekä valinnan mahdollisuuksia perheille.	Varhaiskasvatuksen järjestäjä-, yksikkö- ja yksilötasoinen arviointi.	Seuranta ja toteutuminen toimintakauden aikana (100 %)	Varhaiskasvatuspalvelut
			Varhaiskasvatuspalveluiden asiakasmäärät.	Asiakasmäärien toteutuminen suhteessa budjetissa arvioituihin asiakasmääriin (100 %).	Varhaiskasvatuspalvelut
		Laadukkaat perusopetuksen prosessit - olemme alueemme edelläkävijöitä uusissa oppimisen ja opettamisen menetelmissä .	1. Perusopetuksen päättötodistusten lkm % 2. Kehittämishankkeiden lukumäärä	1. 100% 2. Kasvu edelliseen vuoteen (k/e)	Perusopetus
		Kehitämme aktiivisesti toisen asteen koulutuksen, korkeakoulutuksen ja työelämän yhteistyötä	Suoritetut ylioppilas- ja yhdistelmäutkinnot	Lukumäärä suurempi kuin edellisenä vuonna	Lukio
			Opintopisteet	Oppilaitosyhteistyöllä saatujen opintopisteiden lkm (kasvu edelliseen vuoteen)	Lukio
		Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus (kansalaisopisto/musiikkiopisto) Järjestämme terveellistä elämäntapaa edistävää opetusta sekä monipuolista ja laadukasta taiteen perusopetusta	1. Asiakaspalaute, 2. Kurssien täyttöaste	1. Asiakaskyselyjen ja kurssiarviointien keskiarvo vähintään 4.3 (asteikolla 1-5). 2. Kurssien keskimääräinen täyttöaste vähintään 75%:a.	Kansalaisopisto
			1. Musiikkiopiston oppilasmäärä 2. Tapahtumien määrä 3. Suoritetut taidonnäytteet/päättötodistukset	1. Oppilasmäärä vuoden 2024 tasolla 2. Vähintään 80 konserttia/tapahtumaa (kyllä/ei) 3. Taidonnäytteiden ja todistusten määrä vuoden 2024 tasolla (kyllä/ei)	Musiikkiopisto
		2. Tavoite - Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden	Koulutuspaikkojen määrä	Kasvu edelliseen vuoteen	Yleissivistävät koulutuspalvelut
		Järjestämme laadukkaat työnvälityspalvelut	1. Työttömyysaste ja avoimet työpaikat 2. Asiakastytytyväisyys	1. Työttömyysaste alle maakunnan keskiarvon. 2. NPS valtakunnallisen keskiarvon yli	Elinvoimapalvelut
		3. Tavoite – Korostamme osaamisen merkitystä edistämällä kaupungin avointa ja uudistamismyönteistä ilmapiiriä	1. Työhyvinvointikysely 2. Koulutuspäivät/vuosi 3. Kehityskeskustelujen pitäminen	1. Työhyvinvointikysely toteutetaan ja tulokset paranevat edellisestä 2. Koulutuspäiviä väh. 1-2 kokonaista työpäivää/työntekijä vuodessa sis. yhteiset koulutustilaisuudet. 3. Kehityskeskustelut järjestetään joka vuosi ja seuranta OSS-järjestelmän avulla.	Hallintopalvelut

	Strateginen tavoite	Teot 2025	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Vastuutaho (tulosalueen nimi)
PALVELUISTA HYVINVOINTI A	1. Tavoite – Huolehdimme siitä, että Ylivieskassa on monipuoliset, laadukkaat ja kehittyvät hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen palvelut	Teemme yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi hyödyntäen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmaa.	Prosenttiosuus oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä tai hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla (Move 5.Ik ja 8.Ik)	Oppilaiden osuus on pienempi kuin edellisissä mittauksissa.	Hyvinvointitoimiala
		Kehitämme liikkumista ja liikuntapaikkoja	Alle 30 -vuotiaiden liikuntaneuvonnan kehittäminen	Alle 30-vuotiaiden määrä liikuntaneuvonnassa suurempi kuin edellisellä vuonna.	Liikuntapalvelut
		Kehitämme ja edistämme ennaltaehkäisevää toimintatapaa	Yhteistyön lisääminen ylivieskalaisten eri sidosryhmien kanssa. Kehitetään yhteistyötä nykyisten sekä uusien yhteistyökumppaneiden kanssa.	Tapauksia yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa toteutetaan 20 kpl /vuosi	Kirjastopalvelut
		Jokaisella kouluasteella on omat koulunurisosityöntekijät, jotka tekevät tiivistä yhteistyötä erityisesti nivelvaiheessa olevien nuorten tukemiseksi	1. Koulunurisosityötä toteutetaan kaikilla asteilla 2. Nivelvaiheen pienryhmätoiminta, osallistuvat nuoret. 3. Kesäajan toiminta	1. Omat työntekijät kaikilla asteilla, 3 työntekijää 2. Kaksi pienryhmää, 6 nuorta/ryhmä 3. Kesäajan nivelvaiheen toimintakertoja 15, kohdatut nuoret 6/toimintakerta	Nuorisopalvelut
		Moniammatillisen Ankkurimallin käyttöönotto	Toiminnan käyttöönotto ja vakiinnuttaminen.	Yhteistyön aloittaminen. Toimintatilastot.	Nuorisopalvelut
		Liikkuvan nuorisotyön ja Wautotoiminnan aloittaminen	Vähintään 2 iltaa viikossa Wautotoimintaa toiminta-jaksojen aikana.	Toimintajakson aikana toimintakerrat 2/viikko, kohdatut nuoret keskimäärin 30/toimintakerta.	Nuorisopalvelut
		2. Pidämme Ylivieskan vireänä kaupunkina	Kulttuuripalvelut toimivat mahdollistajana erilaisille kulttuuritapahtumille ja -toiminnalle sekä toteuttavat näitä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa	Maksuttomien matalankynnyksen tapahtumien/toiminnan määrä, joissa kulttuuripalvelut on väh.osajärjestäjä tai mahdollistaja.	Tapauksia toteutetaan 25 kpl
	Kulttuurikeskus Akustiikan kehittäminen ja tunnettavuuden kasvattaminen		Akustiikan kokonaiskävijämäärien kasvattaminen	Suurempi kuin edellisellä vuonna (v.2023 kävijöitä oli 58.600)	Kulttuuripalvelut

Henkilöstöorganisaatio:

5.Käyttötalousosa

Vastuutoimielin:	10	KESKUSVAALILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija		Hallintojohtaja

Sitovuustaso:	100	Vaalit
---------------	-----	--------

PALVELUAJATUS

Kuntavaalien, valtiollisten vaalien ja europarlamenttivaalien toimittaminen.

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA

Vuonna 2025 järjestetään kunta- ja aluevaalit

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Äänestysalueet	2	2	2	2	2
Äänioikeutettuja	11500	11500	11500	11500	11500

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2025)
10 Keskusvaalilautakunta						
Myyntituotot	27 420	85 277	15 000	0	15 000	-82 %
TOIMINTATUOTOT	27 420	85 277	15 000	0	15 000	-82 %
Henkilöstökulut	-27 366	-60 925	-27 440	0	-28 219	-55 %
Palvelujen ostot	-12 004	-13 125	-7 660	0	-7 660	-42 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-668	-2 100	0	0	0	-100 %
Muut toimintakulut	-961	-1 260	0	0	0	-100 %
TOIMINTAKULUT	-40 999	-77 410	-35 100	0	-35 879	-55 %
TOIMINTAKATE	-13 579	7 867	-20 100	0	-20 879	-356 %

Vastuutoimielin:	15	TARKASTUSLAUTAKUNTA
------------------	----	---------------------

Sitovuustaso:	110	Tarkastustoiminta
---------------	-----	-------------------

PALVELUAJATUS

Kuntalain mukaisesti kaupungin ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja JHTT-tilintarkastaja. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös arvioida kaupungin toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta sekä resurssien käytön tehokkuutta.

Varsinainen tilintarkastus on JHTT-tilintarkastajan tehtävänä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Tarkastuslautakunta kokoontuu 12-16 kertaa vuodessa. Tilintarkastukseen käytetään noin 20 tarkastuspäivää vuodessa. Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät on eriytetty tarkastuspäivistä.

Toteutetaan hallinnon ja talouden tarkastus tehokkaasti ja luotettavasti, jolla varmistetaan kaupungin ja kaupunkikonsernin hallinnon ja taloudenpidon laillisuus, tuloksellisuus ja tarkoituksenmukaisuus, sisäisen valvonnan toimivuus ja kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä muun laskentatoimen oikeellisuus ja riittävyys.

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Jht-tarkastajan tarkastuspäivät+ tarkastuslautakunnan kokoukset	18+14	18+14	18+14	18+14	18+14

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2025)
15 Tarkastuslautakunta						
Henkilöstökulut	-19 398	-24 619	-20 556	-20 572	-20 572	-17 %
Palvelujen ostot	-33 210	-36 500	-43 400	-43 400	-43 400	19 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-169	0	0	0	0	0 %
Muut toimintakulut	-695	0	0	0	0	0 %
TOIMINTAKULUT	-53 472	-61 119	-63 956	-63 972	-63 972	5 %
TOIMINTAKATE	-53 472	-61 119	-63 956	-63 972	-63 972	5 %

Toimielin:	20	KAUPUNGINHALLITUS
Vastuuviranhaltija:	Kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja	
Sitovuustaso:	120	Hallintopalvelut

PALVELUAJATUS

Kaupunginvaltuusto ylimpänä päätöksentekuelimenä päättää kaupungin strategiasta, palvelutasosta ja toiminnan keskeisistä tavoitteista ja osoittaa tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavat resurssit. Kaupunginvaltuusto on Ylivieska-konsernin ylin valvoja.

Kaupunginhallitus huolehtii kokonaisuutena kaupungin hallinnosta, palveluista, toiminnoista, organisaatiosta ja taloudesta. Kaupunginhallitus vastaa myös paikallisesta ja alueellisesta yhteistyöstä ja edunvalvonnasta sekä edistää Ylivieskan vetovoimaisuutta ja elinkeinoelämän myönteistä kehittymistä. Kaupunginhallitus ohjaa ja johtaa Ylivieska-konsernia.

Kaupunginhallituksen alaisena tulosalueina toimivat hallintopalvelut sekä talous- ja ICT-palvelut tuottavat tukipalveluja muille toimialoille ja vastaa sisäisestä ja ulkoisesta laskentatoimesta ja tietohallinnosta sekä huolehtii osaltaan kaupungin tiedotus-, neuvonta- ja asiakaspalvelutehtävistä. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluntuottajana toimii Kuntien Hetapalvelut Oy ja ICT-palveluiden osalta Joki ICT Oy. Tietohallinnon keskeisenä tavoitteena on kyberturvallisuuden parantaminen ja tietotyön ja sen vaatimien prosessien kehittäminen sekä sujuvoittaminen.

Kaupunginhallituksen tuloina näkyvät sisäisiin ja ulkoisiin vuokriin sisällytetyt pääomavuokrat.

Hallintopalveluiden sitovuustason toimintamenoihin kuuluu myös mm. kaupungin verotuskustannusosuu-den, yhteistoimintaosuudet (Pohjois-Pohjanmaan liitto, seutukaupunkiverkosto, Kerttu Saalasti säätiö, Suomen Kuntaliitto ja Kunnallinen työmarkkinalaitos), jäsenmaksut ja yhteisöjen avustamisen sekä maaseutuelinkeinojen kehittämisen avustaminen.

TOIMINTASUUNNITELMA

- Kaupunkistrategian jalkauttaminen.
- Kaupungin edunvalvonnan tehostaminen.
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen
- Hallintopalveluiden resurssitarkastelu ja kohdentaminen
- Kyberturvallisuuden vahvistaminen

Yhteistoimintaosuuksia noin 210.000 euroa: Pohjois-Pohjanmaan liitto, Suomen Kuntaliitto, Kunnallinen työmarkkinalaitos ja Kerttu Saalasti säätiö. Kaupungin verotuskustannusosuus verohallinnolle on noin 150.000 e. Jäsenmaksut seuraaville yhteisöille: Teosto, Kopiosto, Gramex, Jokilaaksojen Kauppaseura, Oulun Kauppakamari, Rieska-Leader, Pohjois-Suomen syöpäyhdistys, Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto.

Yhteisöavustuksilla tuetaan ensisijaisesti sellaista yhteisöjen toimintaa, joka täydentää kaupungin palveluja ja edistää työllisyyttä ja vapaaehtoistyötä. Hyvinvointilautakunta myöntää erillisavustuksia yhteisöille. Kylätoimintaan, kylien kehittämisen avustamiseen ja 4H- yhdistyksen avustamiseen on varattu yhteensä 36.000 euroa. Avustuksen piirissä olevat kyläyhdistykset: Löytyn kyläyhdistys ry, Niemelänkylän kyläyhdistys ry, Savela-Ojakylän kyläyhdistys ry, Sorviston kyläyhdistys ry, Vähäkangas-Pylväskylä kyläyhdistys ry, Raudaskylän kyläyhdistys ry, Kantokylän Maa- ja kotitalousseura ry ja Kankaan Nuorisoseura ry.

Vuoden 2025 toiminta- ja kumppanuusavustukset haetaan koko kaupungin osalta keskitetysti. Avustusperiaatteiden mukaisesti vuoden aikana voidaan myöntää kohdeavustuksia esimerkiksi tapahtuman järjestämiseen.

TUNNUSLUVUT	TP2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Kaupungin henkilöstön sairauspoissaolot, päivinä	13.889	10.000	10.000	10.000	10.000
<u>Henkilöstö</u>					
- yleishallinto	13	13	13	13	13
- ICT-palvelut	1	1	1	1	1

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2025)
120 Yleishallinto						
Myyntituotot	22 832	91 027	28 000	28 000	28 000	-69 %
Maksutuotot	20	0	0	0	0	0 %
Tuet ja avustukset	233 614	190 000	177 000	177 000	177 000	-7 %
Muut toimintatuotot	8 578 789	8 130 232	8 073 290	8 142 757	8 142 757	-1 %
TOIMINTATUOTOT	8 835 256	8 411 259	8 278 290	8 347 757	8 347 757	-2 %
Henkilöstökulut	-1 761 769	-1 896 462	-1 848 998	-1 872 059	-1 890 715	-3 %
Palvelujen ostot	-1 450 630	-1 379 805	-1 159 060	-1 159 060	-1 159 060	-16 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-39 849	-23 260	-55 610	-30 610	-30 610	139 %
Avustukset	-67 248	-86 000	-67 000	-67 000	-67 000	-22 %
Muut toimintakulut	-414 126	-317 883	-398 949	-398 949	-398 949	26 %
TOIMINTAKULUT	-3 733 621	-3 703 410	-3 529 617	-3 527 678	-3 546 334	-5 %
TOIMINTAKATE	5 101 634	4 707 849	4 748 673	4 820 079	4 801 423	1 %

Vastuutoimielin:	20	KAUPUNGINHALLITUS
Vastuuviranhaltija:	Elinvoimajohtaja	
Sitovuustaso:	130	Elinvoimapalvelut

PALVELUAJATUS

Ylivieskan kaupunki tuottaa elinvoimapalvelut itse. Elinvoimapalvelut hallinnoivat yritystoimintaa ja kaupungin elinvoimaisuutta edistäviä kehittämishankkeita ja tukevat korkeaan osaamiseen perustuvan yritystoiminnan kehittämistä yhteistyöverkostojen kautta.

Vuonna 2025 TE-palvelut siirtyvät valtiolta kunnille, ja toimintansa aloittaa Ylivieska, Kalajoki, Nivala -työllisyysalue, missä Ylivieskan kaupunki toimii vastuukuntana. Ylivieskan kaupungin organisaatiossa työllisyyspalvelut ovat osa elinvoimapalveluita. Elinvoimapalveluiden vastuulla on myös kuntamarkkinoinnin toteuttaminen ja kehittäminen.

TE-uudistusta on valmisteltu tiiviisti koko vuosi 2024. Vuoden alussa Ylivieska yhdessä Kalajoen, Nivalan, Sievin, Alavieskan ja Merijärven kanssa päättivät irtaantua alun perin suunnitellusta 17 kuntaa kattavasta työllisyysalueesta. Työllisyysalueen valmistelu käynnistettiin vuoden 2023 viimeisinä päivinä, ja järjestämissopimus sekä -suunnitelma hyväksyttiin Ylivieskan kaupunginvaltuustossa 29.1.2024 § 4.

Elinvoimapalveluiden sitovuustaso sisältää myös maaseutupalveluiden kustannukset. Ylivieska kuuluu Nivalan alueelliseen maaseutulautakuntaan, joka on viiden kunnan yhteinen lautakunta, jossa on jäseniä yhteensä viisi. Kärsämäen, Oulaisten, Sievin ja Ylivieskan kunnista kustakin 1 ja Nivalan kunnasta 2. Lautakunta on muodostettu kuntien välisellä yhteisellä sopimuksella. Se hoitaa alueen lakisääteiset maaseutuhallinnon tehtävät sekä muita maaseudun ja maatalouden kehittämistehtäviä. Pääasiallinen tehtävä on hoitaa viljelijöiden EU- ja kansallisten maataloustukien hakemisen järjestäminen, hakemusten käsittely ja maksatustehtävät annettuja säädöksiä ja ohjeita noudattaen. Toiminta hoidetaan lähipalveluina siten, että jokaisessa kunnassa on maaseutupalvelujen toimipiste.

Maaseutupalveluiden tehtävänä on kylien kehittämisrahan ja 4H -yhdistyksen avustuksen sekä maaseudun kehittämisrahan ohjaus ja hallinnointi.

TOIMINTASUUNNITELMA

Painopistealueet vuonna 2025 ovat:

- elinvoimastrategian ja kaupunkistrategian huomioiminen kaikessa toiminnassa ja päätöksissä
- hanketyöskentelyn kehittämisen jatkaminen esimerkiksi hanketyöntekijöiden arkea tukevien sisäisten prosessien kehittämisellä
- Työllisyysalueen toiminnan käynnistyminen ja tavoitteisiin sekä kehittämiseen sitoutuminen
- yhteistyön rakentaminen ja kehittäminen sekä kaupungin omien, että työllisyysalueen kuntien työllisyyspalveluiden ja yrityspalveluiden välillä
- yritysten liiketoimintaedellytysten, omistajanvaihdosten ja kasvun tukeminen
- uusien yrityshankkeiden edistäminen
- aktiivinen sidosryhmätyö ja alueellisten yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen

- yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa kuntamarkkinoinnin toteuttaminen, kehittämisen ja suunnitelmallisuuden lisääminen ml. tapahtumat

Kehittämishankkeiden kuntarahoitusosuuksista päätetään tapauskohtaisesti talousarviossa määritellyn budjetin rajoissa. Vastaavasti kaupungin toteuttamien hankkeiden hakeminen päätetään myös talousarviossa määritellyn budjetin rajoissa.

Rieska-Leader ry:n kaupungin rahoitusosuus pysyy aiempien vuosien tasolla eli 78 000 eurossa. Linjaliikenteen tukemiseen on varattu 115 000 euroa (mm. koululaiskuljetukset). Kutsutaksiliikenteen tukemiseen on varattu 8 000 euroa.

Elinvoimapaalveluiden henkilöstöön kuuluu neljä vakituista työntekijää: elinvoimajohtaja, yrityspalvelupäällikkö, asiakkuuspäällikkö ja talouspäällikkö. Markkinointikoordinaattorin toimi siirtyy hallintopalveluiden alaisuuteen. Työllisyyspalveluiden henkilöstöön kuuluu 18 työntekijää: työllisyysaluejohtaja, työllisyyspäällikkö, palveluvastaava, kolme asiantuntijaa (hankinnat ja maksatus, viestintä ja tilastointi, tuet ja avustukset) sekä 12 TE-asiantuntijaa. Näistä 17 kuuluvat työllisyysalueen yhteiseen budjettiin ja työllisyyspäällikkö on Ylivieskan kaupungin resursoima. Lisäksi vuoden 2025 talousarvioon sisältyy 6 hanketyöntekijää. Lisäksi työllisyyspalveluiden tiloissa työskentelee yksi Nuorten Ystävät ry:n hanketyöntekijä.

Elinvoimapaalvelut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027	SU 2028
Henkilöstö (htv)						
Yrityspalvelut	9	12	10	10	10	10
Työllisyyspalvelut	13	10,5	18	18	18	18

mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027	SU 2028
Kuntakokeilun asiakkaiden määrä v. 2025 työllisyyspalveluiden asiakkaiden määrä	632	650	1100	1100	1100	1100
Kuntabarometrin kokonaisarvosana	yli 3,33	yli 3,33	yli 3,33	yli 3,33	yli 3,33	yli 3,33
Kuntabarometrin yrityspalvelujen arvosana	yli 3,55	yli 3,55	yli 3,55	yli 3,55	yli 3,55	yli 3,55
Kuntabarometriin vastanneiden yritysten määrä	-	22	64	64	64	64
Työttömien työnhakijoiden osuus työnhakijoista % ns. passiiviyöttömyys	383 60,6 %	360 55 %	300 50 %	550 50 %	550 50 %	550 50%
Rakennetyöttömien osuus työnhakijoista	35 %	30 %	35 %	35 %	35 %	35%
Työmarkkinatuen kuntaosuus	846 207	810 000	1 550 000	1 550 000	1 550 000	1 550 000

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027 (ed.ta/ta2025)	Muutos-%
130 Elinvoimapalvelut						
Myyntituotot	68 136	112 760	3 436 655	3 535 227	3 635 877	2 948 %
Tuet ja avustukset	180 296	420 632	386 326	376 326	376 326	-8 %
Muut toimintatuotot	1 283	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT	249 715	533 392	3 822 981	3 911 553	4 012 203	617 %
Henkilöstökulut	-862 656	-1 171 712	-2 426 365	-2 496 563	-2 533 370	107 %
Palvelujen ostot	-363 905	-720 582	-2 257 058	-2 401 955	-2 553 229	213 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 005	-41 100	-14 500	-14 500	-14 500	-65 %
Avustukset	-978 500	-983 000	-2 678 000	-2 678 000	-2 678 000	172 %
Muut toimintakulut	-150 683	-126 700	-314 850	-315 850	-265 850	149 %
TOIMINTAKULUT	-2 369 749	-3 043 094	-7 690 773	-7 906 868	-8 044 949	153 %
TOIMINTAKATE	-2 120 034	-2 509 702	-3 867 792	-3 995 315	-4 032 746	54 %

Vastuutoimielin:	35	KAUPUNGINHALLITUS
Vastuuviranhaltija:	kaupunginjohtaja	

Sitovuustaso:	190	Pelastuslaitos
---------------	-----	----------------

Jokilaaksojen pelastuslaitoksen toiminta päättyi 31.12.2022. Kuitenkin pelastuslaitoksen osalta on yhä viireillä riita-asioita, joista aiheutuu asianajokuluja. Vuoden 2025 talousarviossa on varauduttu näihin kuluihin ja yhteistoimintasopimuksen mukaisesti laskutettaviin tuloihin. Ylivieskan osuus on esitetty toimintakatteessa.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2025)
190 Jokilaaksojen pelastuslaitos						
Myyntituotot	3 544	42 500	34 000	0	0	-20 %
Tuet ja avustukset	14	0	0	0	0	0 %
Muut toimintatuotot	16 712	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT	20 269	42 500	34 000	0	0	-20 %
Henkilöstökulut	-8 930	0	0	0	0	0 %
Palvelujen ostot	-51 448	-50 000	-40 000	0	0	-20 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 921	0	0	0	0	0 %
Muut toimintakulut	24 928	0	0	0	0	0 %
TOIMINTAKULUT	-38 372	-50 000	-40 000	0	0	-20 %
TOIMINTAKATE	-18 103	-7 500	-6 000	0	0	-20 %

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Sivistysjohtaja	

Sitovuustaso:	220	Yleissivistävät koulutuspalvelut
----------------------	------------	---

PALVELUAJATUS

Koulutuspalveluiden vastuualueeseen kuuluu kouluissa annettavan esiopetuksen, perus- ja lukio-opetuksen sekä koululaisten iltapäivätoiminnan järjestäminen Ylivieskan kaupungissa laadukkaalla, kustannustehokkaalla ja samalla hyvinvointia ja terveitä elämäntapoja edistävällä tavalla.

Kasvatustavoitteina on kasvattaa oppilaista yhteistyökykyisiä, luovia, omiin kykyihinsä luottavia ja elämää sekä toisia ihmisiä kunnioittavia yhteiskunnan jäseniä. Tavoitteena on antaa oppilaille hyvään yleissivistykseen tarvittavat tiedot ja taidot sekä valmiudet jatko-opintoihin ja yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin tukien kotien kasvatusta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Koulujen toimintakulttuurin ja pedagogiikan kehittämistä tuetaan jaetun johtajuuden avulla sekä koulun ja koulujen johtoryhmätyöllä. Esihenkilötyötä tuetaan kaupungin järjestämällä esihenkilökoulutuksella, jonka kohderyhmänä ovat kaikki Ylivieskan kaupungin esihenkilöt. Yhteisön jäseniä osallistamisella halutaan vahvistaa yhteisön yhteisen osaamisen pedagogista ja sosiaalista varantoa. Tavoitteena on parantaa oppimistuloksia sekä koulu- ja työhyvinvointia.

Laadukkaan opetuksen sekä oppimisen ja koulunkäynnin riittävän ja oikeanlaisen tuen varmistamiseksi kehitetään erilaisia työtapoja ja -muotoja – myös uudenlaisia. Opetuksen järjestäminen perustuu lähikouluperiaatteeseen myös tukea tarvitsevien oppilaiden osalta. Tarvittavan tuen järjestelyiden laadulliset ja määrälliset seikat huomioon ottaen periaatteesta voidaan poiketa. Opetuksen tukea kehitetään ja yhdenvertaistetaan laatimalla koulunkäynninohjaajatuon kriteeristö ja tuen kohdentamisen periaatteet.

Koko lukio-opiskelijoiden ikäluokka on laajentuneen oppivelvollisuuden piirissä. Lukion vetovoimaisuutta perusopetuksen päättävien keskuudessa on tärkeää parantaa mm. opetuksen laatua, markkinointia, etäopetusmahdollisuuksia ja erilaisia yhdistelmätutkintoja kehittämällä. Lukiokoulutuksen tulee antaa riittävät eväät korkeakouluopintoja varten.

Korona-ajan negatiiviset vaikutukset näkyvät edelleen kouluissa monenlaisen tuen tarpeen kasvuna. Alueellinen edelläkävijyys koulutuspalveluissa edellyttää koko organisaatiolta ratkaisukeskeistä ja aktiivista otetta sekä jatkuvaa kouluttautumista haasteisessa toimintakentässä. Uudenlaisten toimintatapojen ja ratkaisuiden löytymiseksi on tärkeää, että työnantaja kannustaa ja mahdollistaa uusia kokeiluita. Taloudellisia

resursseja edellyttäviin kokeiluihin haetaan aktiivisesti valtion erityisavustuksia ja mahdollisia hankerahoituksia.

Vuodelle 2025 ja suunnitelmakaudelle on tunnistettu koulutuspalveluiden järjestämisen taloudelliset haasteet ja selvästi vähenevä oppilasmäärä. Osana talouden sopeuttamista on laadittu kehittämissuunnitelma, jolla pyritään kuroma kiinni toiminnan ja taloussuunnittelun välistä kuilua ja myös etupainotteisesti varautumaan vähenevään oppilasmäärään. Kyseessä on talouden tasapainottamissuunnitelma, jolla käytännössä sopeutetaan toimenpiteillä koulutuspalveluiden toimintaa vastaamaan käytössä olevia resursseja. Kehittämissuunnitelman kantavana toimenpiteenä on koko koulutuspalveluita koskeva vuosittainen resurssitarkastelu, jossa otetaan huomioon mahdollisimman kattavasti talousnäkökulmat, henkilöstöresurssit, koulukohtaiset tuntiresurssit sekä pedagogiset näkökulmat.

Valtuusto teki 11.11.2024 pitkän tähtäimen suunnitelman kouluverkkoon liittyen, jonka toteutuessa sillä on merkittävät vaikutukset koulutuspalveluihin. Päätöksen mukaan Niemelän koulu lakkaa 1.8.2026 ja oppilaat sijoitetaan enintään 1-2 kouluun. Mikäli järjestely nostaisi vastaanottavien koulujen ryhmäkokoja merkittävästi yli 22 oppilaan suositukseen, Niemelän koulun lakkauttaminen siirretään vuodelle 2027. Ojakylän koulu lakkaa 1.8.2027. Oppilaat sijoitetaan 1-2 kouluun. Rahkolan koulu lakkaa 1.8.2029. Edellyttää tarkempaa suunnittelua koulussa olevien pienryhmien sekä lukion lisääntyvien oppilaiden ja ruokailujen sijoittamisen suhteen. Päivärinnan koulun tilannetta tarkastellaan 2030-luvulle tultaessa. Kaikissa lakkauttamisissa pyritään huomioimaan se, että mikäli lapsi ei ole koulukuljetuksen piirissä, vastaanottava koulu olisi maantieteellisesti seuraavaksi lähin koulu. Lukio siirtyy 2030-luvulla joko Kaisaniemen koululle tai Taanilan koululle. Tarvittaessa tarkastellaan yhtenäiskouluratkaisua.

Valtuusto linjasi myös, että peruskoulun aloittavien osalta ryhmäkoon olevan (pois lukien pienryhmät) vähintään 16 oppilasta. Mikäli oppilaalle osoitettavalle lähikoululle muodostuisi alle 16 oppilaan ryhmä, tarkastellaan yhdysluokan perustaminen, tai lähikoulu osoitetaan muulta koululta, jonne voidaan perustaa vähintään 16 oppilaan ryhmä. Sivistyslautakunta voi päättää alle 16 oppilaan ryhmien perustamisesta ottaen huomioon taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus.

Oppilasmäärä 20.9.
TP 2024
TA 2024
TA 2025
SU 2026
SU 2027

Esiopetus	81	81	62	72	66
Vuosiluokat 1 - 6	1431	1431	1342	1274	1203
Vuosiluokat 7 - 9	714	714	741	738	744
Peruskoululaiset	2145	2145	2081	2012	1947
Peruskoulu ml esikoululaiset	2 226	2 226	2 145	2 084	2 013
Lukiolaiset (tutkintotavoitteiset)	237	265	295	330	338
Aineopiskelijat	2	3	3	2	3
yhdistelmätyöt	2	5	4	4	4
Lukio yhteensä	241	273	302	336	345

Tehokkuus / Taloudellisuus

Opetusryhmien keskipaino keskim.1-9 vsl)	18	17	18	18	18
--	----	----	----	----	----

Käyttökustannukset € / oppilas

Peruskoulu, mukaan lukien esiopetus	11 586 €	11 737 €	12 447 €	12 730 €	12 289 €
Lukio	10 955 €	9 667 €	8 923 €	8 043 €	8 071 €
Ateriakustannus € / oppilas	3,15 €	3,34 €	3,73 €	3,73 €	3,73 €

Toiminnan laajustiedot

Peruskoulujen lukumäärä	11	11	11	11*	11*
Lukioiden lukumäärä	1	1	1	1	1

Vakanssit 20.9.

<u>Opettajat / peruskoulu yhteensä</u>	183	187	167	164	162
- Vakituiset virat	142	142	132	132	132
- Vakituiset tuntiopettajat	5	7	5	5	5
- Sijaiset	15	18	15	10	10
- Määräaikaiset muut kuin sijaiset	36	44	51	41	39
- Resurssit yhteensä	198	211	203	188	186
<u>Opettajat / lukio yhteensä</u>	23	21	21	21	21
- Virat	22	21	21	21	21
- Tuntiopettajat	1	0	0	0	0
<u>Muut tehtävät</u>					
- Koulujen muu henkilökunta (koulusihteerit ja vahtimestari)	4	4	4	4	4
- Koulunkäyntiavustajat (vak.toimet)	39	39	39	35	35
- Koulunkäyntiavustajat (määräaikaiset)	68	68	63	57	52
- "Oppilashuolto -muut työntekijät (perhe-työntekijät) ml. Määräaikaiset"	9	kevät 9/ syksy 4	4	4	4

Tilat

Koulut, lkm	12	12	12	12*	12*
-------------	----	----	----	-----	-----

*Koulujen lakkauttamisesta tehdään erillinen päätös, joten luvut nykyisellä tasolla tässä.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2025)
220 Yleissivistävät koulutuspalvelut						
Myyntituotot	911 919	700 248	1 036 121	1 036 121	1 036 121	48 %
Maksutuotot	134 537	167 500	147 500	147 500	147 500	-12 %
Tuet ja avustukset	496 660	440 000	170 000	170 000	170 000	-61 %
Muut toimintatuotot	251 801	12 950	12 450	12 450	12 450	-4 %
TOIMINTATUOTOT	1 794 916	1 320 698	1 366 071	1 366 071	1 366 071	3 %
Henkilöstökulut	-17 805 184	-17 681 489	-18 151 285	-17 983 523	-18 490 162	3 %
Palvelujen ostot	-4 946 035	-4 672 853	-4 730 906	-4 714 406	-4 624 486	1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-703 655	-769 700	-786 400	-786 400	-786 400	2 %
Avustukset	-2 100	0	0	0	0	0 %
Muut toimintakulut	-6 861 823	-6 961 207	-7 167 482	-7 113 482	-7 000 902	3 %
TOIMINTAKULUT	-30 318 796	-30 085 249	-30 836 073	-30 597 811	-30 901 950	2 %
TOIMINTAKATE	-28 523 880	-28 764 551	-29 470 002	-29 231 740	-29 535 879	2 %

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Varhaiskasvatusjohtaja	
Sitovuustaso:	293	Varhaiskasvatuspalvelut

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Toimintamuodot:

- päiväkotihoidon, päiväkodeissa järjestettävä esiopetus, ryhmäperhepäivähoito, perhepäivähoito
- palvelusetelit (päiväkodit, ryhmäperhepäivähoito, perhepäivähoito)
- yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon kuntalisä, kotihoidontuki, joustava ja osittainen hoitoraha
- MLL:n PerhePesä-toiminta ja yhteistoiminnassa järjestettävä verkostomainen perhekeskus

Varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen kasvua, oppimista ja hyvinvointia suunnitelmallisen sekä tavoitteellisen varhaiskasvatustoiminnan keinoin, toimintaa säännöllisesti arvioiden.

Varhaiskasvatuksessa lapsi saa kasvaa omana yksilönään, osaksi kasvu- ja oppimisyhteisöä. Tasa-arvoisen, yhdenvertaisen ja inklusiivisen varhaiskasvatustoiminnan keskiössä on hyvinvoiva lapsi.

TOIMINTASUUNNITELMA

Varhaiskasvatustoiminta tavoittaa hyvin ylivieskalaiset perheet. Varhaiskasvatuksen osallistumisprosentti oli keväällä 2024 jopa 84 %. Tästä huolimatta lapsimäärän väheneminen ja syntyvien ikäluokkien pieneneminen on se konteksti, jossa varhaiskasvatuspalvelut toimivat ja johon pyritään sopeutumaan. Kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoselvityksessä on määritelty varhaiskasvatuspalveluillekin sopeuttamistoimenpiteitä sekä lyhyelle että pitkälle aikavälille.

Sopeuttamistoimenpiteisiin liittyen varhaiskasvatuksen toimintaympäristö on muuttunut/muuttumassa vuodelle 2025 mentäessä siltä osin, että varhaiskasvatusyksiköitä ja sitä myöten asiakaspaikkoja on vähemmän vuonna 2025 kuin vuonna 2024. Näistä esimerkkinä varhaiskasvatuskerhot, jotka lopettivat toimintansa toukokuussa 2024 sekä Huvikummun päiväkotit, jonka toiminta päättyy toukokuun 2025 lopussa. Myös perhepäivähoitopaikkojen määrä on vähenevä, jonka vuoksi myös perhepäivähoidon ohjaajan virkaa ei enää varhaiskasvatuksen hallinnossa ole vuonna 2025.

Lapsimäärän vähenemiseen liittyvistä sopeutustoimista huolimatta, varhaiskasvatuspalveluiden tarjontaan kuuluu edelleen riittävästi niin kunnallista kuin yksityistenkin palveluntuottajien tuottamaa varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuksen hoitomuotoina ovat edelleen päiväkotit-, ryhmäperhepäivähoitokoti- sekä perhepäivähoito, joten ylivieskalaisille perheille on valinnanvaihtoehtoja varhaiskasvatuksen palvelutarjonnassa.

Lukuvuoden 2024-2025 esiopetushaussa 73 % esiopetusikäisistä lapsista ohjautui päiväkodeissa järjestettävään esiopetukseen lasten täydentävän varhaiskasvatuksen tarpeen perusteella. Esiopetusta järjestetään meneillään olevana lukuvuotena neljässä kunnallisessa ja kolmessa yksityisessä esiopetusyksikössä. Lisäksi kahdella koululla toimii varhaiskasvatuspalveluihin kuuluva esiopetuksen iltapäiväkerho. Esiopetusikäisiä lapsia tulee olemaan kokonaisuudessaan määrällisesti vähemmän lukuvuodelle 2025–2026 mentäessä.

Mannerheimin lastensuojeluliiton, Pohjois-Pohjanmaan piirin ohjaama PerhePesä-toiminnan kävijämäärä on koronavuosien jälkeen vakiintunut hyvälle tasolle. PerhePesä on osa verkostomaista, monialaista yhteistyökenttää, jossa luonnollisesti varhaiskasvatuspalvelut kaikkineen ovat näkyvässä roolissa. Varhaiskasvatus tunnustetaan myös ennaltaehkäisevänä palveluna, jossa lapsen tuen tarpeisiin tartutaan ammattitaitoisella yleisen tuen vahvistamisella ja varhaiskasvatuksen erityisopettajien konsultaatiolla.

1.8.2024 astuivat voimaan indeksillä tarkistettujen tulorajat ja asiakasmaksut. Maksuttoman varhaiskasvatuksen piirissä oli keväällä 2024 hieman alle 60 % sekä kunnallisista että yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Asiakasmaksutuotot tulevat varmuudella alenemaan TA2025 suhteutettuna TA2024. Ja ennusteiden mukaan 2025 maksuttoman varhaiskasvatuksen piirissä tulee olemaan yli 60 % asiakkaista.

Palveluiden piirissä olevien lasten määrä keskimäärin /kk					
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Päiväkotihoido (kunnalliset ja yksityiset palvelut)	660	701	659		
josta yksityisten päiväkotien palvelusetelit	233	244	256		
Perhe- ja ryhmäperhepäivähoito (kunnalliset ja yksityiset palvelut)	214	181	152		
josta yksityisen perhepäivähoidon palvelusetelit	128	92	88		
Päiväkotihoido ja perhepäivähoito yht. (sis. kunnalliset ja yksityiset palvelut)	873	882	811	783	733
Yksityisen hoidon tuki	<5	<5	>5	<5	<5
Kotihoidon tuki	142	160	125	120	115
Varhaiskasvatuskerhot	20	15	-	-	-
Yhteensä	1035	1062	941	908	853
Verkostoimainen perhekeskustoiminta ja PerhePesä (MLL)	Kävijäkerrat: 1006 lapset ja 697 aikuiset	Kävijäkerrat: 1000 (lapset ja 700 aikuiset)	Kävijäkerrat: 900 lapset + 500 aikuiset	Kävijäkerrat: 900 lapset + 500 aikuiset	Kävijäkerrat: 900 lapset + 500 aikuiset
PALVELUIDEN PIIRISSÄ OLEVA LAPSI €/VUOSI	12 393 €	12 843 €	13 724 €	14 223 €	15 140 €

Henkilöstö 31.12.	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
vakinainen, kokoaikainen	95	92	89		
vakinainen, osa-aikainen	13	5	13		
sijaiset, kokoaikainen sijaiset, osa-aikainen	9	9	10		
tilapäiset, kokoaikainen	45	42	30		
tilapäiset, osa-aikainen	5	3	3		
Yhteensä	167	151	145	140	140

Henkilöstöresurssin määrä vaihtelee kevään ja syksyn välillä, toimintakausittain. Esim. syksyllä 2024 määräaikaista henkilöstöresurssia on vähemmän kuin keväällä 2024.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027 (ed.ta/ta2025)	Muutos-%
222 Varhaiskasvatuspalvelut						
Myyntituotot	84 997	78 000	94 917	92 340	94 917	22 %
Maksutuotot	372 396	361 500	247 470	166 300	247 470	-32 %
Tuet ja avustukset	126 891	0	0	0	0	0 %
Muut toimintatuotot	100 722	0	88 037	88 037	88 037	0 %
TOIMINTATUOTOT	685 006	439 500	430 424	346 677	430 424	-2 %
Henkilöstökulut	-6 815 871	-6 958 907	-6 536 456	-6 647 541	-6 913 561	-6 %
Palvelujen ostot	-1 673 535	-1 721 835	-1 740 521	-1 738 571	-1 740 521	1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 016	-73 615	-66 575	-66 255	-66 575	-10 %
Avustukset	-3 905 508	-4 141 900	-3 806 990	-3 806 990	-3 806 990	-8 %
Muut toimintakulut	-1 104 328	-1 182 712	-1 186 524	-1 186 324	-1 186 524	0 %
TOIMINTAKULUT	-13 550 259	-14 078 969	-13 337 065	-13 445 680	-13 714 171	-5 %
TOIMINTAKATE	-12 865 253	-13 639 469	-12 906 641	-13 099 003	-13 283 747	-5 %

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Nuorisopalvelujohtaja	

Sitovuustaso:	230	Nuorisopalvelut
---------------	-----	-----------------

PALVELUAJATUS JA PERUSTEHTÄVÄT

Nuorisopalvelut tukee nuorten kasvua ja edistää nuorten elinoloja, hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta luomalla edellytyksiä kasvulle tarjoamalla toimintaa, tukea ja turvallista, välittävää läsnäoloa. Nuorilla tarkoitetaan nuorisolain mukaisesti alle 29-vuotiaita. Haluamme, että Ylivieska on paras paikka nuorille elää, kasvaa ja harrastaa. Keskeiset nuorisopalveluiden osa-alueet ovat tilatoiminta, nuorisotoiminta tapahtumiseen ja leireineen, koulunuorisotyö, nuorten oman toiminnan tukeminen, sosiaalinen media ja digitaalinen nuorisotyö, harrastusmahdollisuudet, nuorisolan ehkäisevä päihdetyö, nuorten vaikuttamismahdollisuudet, etsivä nuorisotyö, yksilö- ja starttivalmennus, Ohjaamopalvelut, sosiaalinen vahvistaminen ja monialainen yhteistyö eri toimintamuotoineen, monikulttuurinen ja kansainvälinen toiminta.

Tavoitteena on innovatiivinen, laadukas, tasapuolinen, nuoria tavoittava, monipuolinen ja aktivoiva nuorisotoiminta. Toimintamme on nuorisolain sisältöjä vastaavaa sekä ajassa mukana pysyvää nuorisotyötä ja –politiikkaa. Toiminnassamme huomioimme hyvinvoinnin, turvallisuuden ja terveyden edistämisen. Henkilöstön työhyvinvointi, osaamisen varmistaminen, nuorisotilojen ja välineiden ajantasainen kunto ovat olennainen osa nuorisopalveluiden toimintaperiaatteita. Keskeinen nuorisopalveluiden toimintapaikka on nuorisotalo Holvi, josta löytyy kaikki kaupungin nuorisopalveluiden palvelut yhdestä paikasta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Nuorisotyön ydin on laadukas, monipuolinen ja osallistava toiminta, joka tavoittaa laajasti nuoria aktiivisten heitä omaehtoiseen toimintaan. Nuorisotyö seuraa aikaa ja muuntautuu tarpeen mukaan. Sosiaalisen median ja verkkonuorisotyön käytännöt ovat työntekijöillä hallussa. Kaikilla työntekijöillä on toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet. Työntekijät koulutautuvat ja seuraavat aikaa pysyen nuorten muuttuvan maailman mukana.

Keskeistä vuoden 2025 toiminnassa: Yhteiset toimitilat ovat vahvistaneet saumattoman yhteistyön nuorisopalveluissa eri ikäluokkia tukevassa toiminnassa ja tuonut lisää mahdollisuuksia yhteiseen toimintaan. Palvelutarjonta on monipuolinen sisältäen avointa toimintaa, kerhoja, pienryhmätoimintaa. Ohjaamon moniammatillisen yhteistyöverkoston toiminta on monipuolista sisältäen uutena palveluna matalan kynnyksen psykiatrisen sairaanhoitajan palvelun. Liikkuva nuorisotyö ja Wauto-toiminta ovat osa nuorisotyötä, Walkers-vapaaehtoistoimintaa vahvistetaan. Koulunuorisotyö toimii perusasteella ja toisella asteella, uusia toimintamuotoja kehitetään. Liikennepuisto ja minigolf ovat aktiivisessa käytössä palvelun kävijöitä monipuolisesti. Perusnuorisotyön pohjaa vahvistetaan tiiviillä yhteistyöllä muiden nuorten parissa toimivien kanssa. Lapsia ja nuoria kuullen ja nuorten maailmaa seuraten kehitetään toimintamuotoja, kerhotoimintaa ja avointa talotoimintaa. Moniammatillinen Ankkuritoiminta aloitetaan yhteistyössä poliisin ja sosiaali- ja terveystalouden kanssa.

Nuorten osallisuus on vahvaa, vaikuttamismahdollisuuksia on sekä nuorisovaltuuston että Lasten Parlamentin kautta, nuoria kuullaan heitä koskevissa asioissa. Yhteistyö eri toimijoiden välillä on monipuolista työtä nuorten hyvinvoinnin ja paikkakunnalla viihtymisen tueksi. Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys ovat luonteva osa toimintaa ja näitä kehitetään edelleen. Tukea tarvitsevien nuorten kanssa työskentely on monipuolista, tavoittaen myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevat nuoret. Nuorisotyön perussuunnitelma laaditaan vuoden 2025 aikana, tämä antaa suuntaviivat koko nuorisotoiminnalle.

TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
0–28-vuotiaiden nuorten määrä	5512	5500	5393	5350	5330
Nettomenot € / 0–28-vuotiaat (Suomen keskiarvo v.2023: 106 €)	93,29	102,57	103,73	107,51	110,03
Nettomenot €/asukas	33,42	36,75	36,38	37,42	38,16
Henkilöstö	9	9	9	11	12
Hanketyöntekijä	1	2	2		

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2025)
230 Nuorisopalvelut						
Myyntituotot	7 740	5 000	25 000	25 000	25 000	400 %
Maksutuotot	16 327	20 000	2 000	2 000	2 000	-90 %
Tuet ja avustukset	139 498	150 000	205 000	205 000	205 000	37 %
Muut toimintatuotot	615	6 500	6 000	6 000	6 000	-8 %
TOIMINTATUOTOT	164 180	181 500	238 000	238 000	238 000	31 %
Henkilöstökulut	-394 417	-453 656	-517 056	-532 812	-544 128	14 %
Palvelujen ostot	-92 902	-99 175	-82 910	-82 910	-82 910	-16 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26 063	-27 250	-31 000	-31 000	-31 000	14 %
Avustukset	-3 280	-4 000	-3 500	-3 500	-3 500	-12 %
Muut toimintakulut	-161 772	-161 516	-162 916	-162 916	-162 916	1 %
TOIMINTAKULUT	-678 433	-745 597	-797 382	-813 138	-824 454	7 %
TOIMINTAKATE	-514 254	-564 097	-559 382	-575 138	-586 454	-1 %

Vastuutoimielin:	75	HYVINVOINTILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:		Kirjastojohtaja

Sitovuustaso:	225	Kirjastopalvelut
----------------------	------------	-------------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Kirjasto on peruspalvelu sekä osa hyvinvointi-, oppimis- ja kulttuuripalveluja. Kirjasto tarjoaa pääsyn tietoon ja kulttuurisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa ja tukee tiedon hankintaa, monipuolista lukutaitoa sekä lukemista ja kirjallisuutta. Kirjasto tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjaston tulee olla kaikkien saavutettavissa. Maksuttomat kirjasto- ja tietopalvelut ehkäisevät syrjäytymistä, tukevat elinikäistä oppimista, edistävät kansalais- ja digitaitoja, tuottavat elämyksiä sekä lisäävät hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja monikulttuurisuutta.

Ylivieskan kirjaston palveluverkon muodostavat pääkirjasto, kirjastoauto, hakeutuva toiminta (siirtokokoelmat ja kotipalvelu) sekä verkkopalvelut. Kirjasto toimii tiiviissä yhteistyössä muiden kirjastojen, kaupungin toimialojen ja yhteisöjen kanssa. Riittävä ammattitaitoinen henkilöstö sekä toimivat ja turvalliset tilat mahdollistavat asiakkaiden tarvitsemat kirjastopalvelut sekä niiden kehittämisen.

TOIMINTASUUNNITELMA

Ylivieskan kirjasto jatkaa suunnitelmallista yhteistyötä naapurikirjastojen kanssa tehokkaasti ja taloudellisesti. Viikoittaiset seutukuljetukset Joki-kirjastojen välillä tehostavat kokoelmien käyttöä ja saatavuutta.

Kirjasto panostaa fyysisen aineiston ohella e-aineistoihin. Joki-kirjastot liittyvät valtakunnalliseen eKirjastoon 1.1.2025 alkaen. Digitaalisia palveluja kehitetään ja niiden saavutettavuutta parannetaan.

Palvelut järjestetään riittävällä ja ammattitaitoisella henkilöstöllä, jonka täydennyskoulutukseen panostetaan. Tiloja tarjotaan oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan mahdollisuuksien mukaan. Tilojen ajanmukaistamista pyritään suunnittelukaudella viemään aktiivisesti eteenpäin. Lehtilukusali on avoinna joka päivä klo 7–20. Pääkirjaston ollessa suljettuna lehtisali toimii omatoimisena, jolloin yli 15-vuotiaat pääsevät sinne kirjastokortin ja pin-koodin avulla.

Kirjasto järjestää monipuolisia tapahtumia kaikille ikäryhmille. Eri sidosryhmien kanssa käytävää yhteistyötä tiivistetään. Maksuttomat, matalan kynnyksen tapahtumat ovat kehittäneet kirjastoa yhteisöllisenä kohtaamispaikkana.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Kirjojen uutuushankinta kpl / 1000 asukasta	337	340	270	270	270
Lainat / asukas Pohjois- Pohjanmaa 17,2 (2023)	19,6	19,7	19,0	19,0	19,0
Käyntiä / asukas Pohjois- Pohjanmaa 7,9 (2023)	7,2	7,2	7,0	7,0	7,0
Toimintakulut € / asukas Pohjois- Pohjanmaa 59,4 (2023)	56,9	57,9	57,4	57,6	57,7
Lainan hinta € / laina Pohjois-Pohjanmaa 3,4 (2023)	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0
Kirjastoaineistomääräraha %-käyttömenoista	15,8	15,8	12,6	13	13
E-aineistokulut € / asukas	0,78	0,79	0,8	0,81	0,82
E-aineisto lainaus / asukas	2	2,1	2,2	2,3	2,4
Pääkirjaston aukiolotunnit (henkilökunta paikalla) h / vuosi	2227	2203	2222	2222	2222
Henkilöstön määrän kehitys	9,5	9,5	10	10	10

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2025)
225 Kirjastopalvelut						
Tuet ja avustukset	12 500	4 000	0	0	0	-100 %
Muut toimintatuotot	14 593	13 500	13 500	13 500	13 500	0 %
TOIMINTATUOTOT	27 093	17 500	13 500	13 500	13 500	-23 %
Henkilöstökulut	-425 766	-434 617	-460 545	-474 971	-486 704	6 %
Palvelujen ostot	-111 961	-106 867	-102 432	-102 432	-102 432	-4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-149 043	-162 400	-125 500	-125 500	-125 500	-23 %
Muut toimintakulut	-182 965	-193 598	-197 000	-197 000	-197 000	2 %
TOIMINTAKULUT	-869 735	-897 482	-885 477	-899 903	-911 636	-1 %
TOIMINTAKATE	-842 643	-879 982	-871 977	-886 403	-898 136	-1 %

Vastuutoimielin:	75	HYVINVOINTILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Kulttuurijohtaja	

Sitovuustaso:	235	Kulttuuripalvelut
----------------------	------------	--------------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Kulttuuritoiminta on osa kunnan hyvinvointi-, oppimis- ja kulttuuripalveluita. Kuntien lakisääteinen kulttuuritoiminta tukee ja edistää kulttuurielämää ja kulttuurikasvatusta, sen saavutettavuutta ja osallisuutta. Tavoitteina on tuottaa monipuolisia kulttuuripalveluita taidenäyttelyiden, teatteriesitysten, konserttien ja erilaisten kulttuuritapahtumien merkeissä, jotka luovat elämyksiä sekä lisäävät sosiaalisuutta. Kulttuuritoiminta tukee moniarvoista taiteiden harjoittamista ja harrastamista, kolmannen sektorin sekä eri kulttuurijärjestöjen ja ammattitaiteilijoiden toimintaa. Kulttuuritoiminta tekee tapahtumayhteistyötä eri toimijoiden kanssa paikallisella ja valtakunnallisella tasolla. Kulttuuri edistää hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Kulttuuritoimi vaalii kaupungin perinne- ja kulttuurihistoriaa huolehtien perinnehistoriallisista arvokohteista Helaalan myllystä ja Puuhkalan kotiseutumuseosta. Kaupungin taidekokoelman ylläpito ja kotiseutuarkiston hoito kuuluvat kulttuuripalveluiden tehtäviin.

Kulttuuripalvelut koostuvat kokonaisuudesta: muu kulttuuritoimi, museotoimi, Kulttuurikeskus Akustiikan ja Kino Akustiikan toiminta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Ylivieskan kaupungin kulttuuripalveluiden keskeisenä toimintana on tehdä ja kehittää erilaisia taide- ja kulttuuritapahtumia itsenäisesti sekä yhteistyössä kaupunkiorganisaation eri hallintokuntien kuin ulkoisten kulttuuritapahtumia tuottavien tahojen kanssa. Kulttuuripalvelut ovat mukana alueellisissa kulttuuria ja taidetta kehittämissä hankkeissa mahdollisuuksiensa mukaan.

Kaupungin matkailua pyritään edistämään myös kulttuurisilla keinoilla. Kulttuuripalveluiden kesätoiminta keskittyy historiallisiin arvo- ja suojelukohteisiin, Puuhkalan kotiseutumuseolle ja Helaalan myllylle sekä vapaapäsyisiin tapahtumiin, joita järjestetään museokohteiden lisäksi muun muassa Kasarmintorilla. Museoiden toimintaa ja mahdollisuuksia kehitetään asiakaslähtöisellä otteella monipuolistaen ohjelma- ja palvelukokonaisuuksien sisältöjä. Perinne- ja kulttuurihistorian esille tuominen sekä kuntalaisten osallistaminen on kulttuuripalveluiden kesätoimintojen tärkein osa-alue. Yhteistyötoimintoja eri yhdistysten, järjestöjen sekä kaupungin hallintokuntien välillä kehitetään ja uusia toimintatapoja luodaan.

Alueellisen kulttuurikeskuksen Kulttuurikeskus Akustiikan toiminta kerää asiakkaita laajalta alueelta tapahtumiin toimintakausillaan, kevät- ja syyskaudella. Akustiikka on Ylivieskan kulttuurielämän ydin ja palvelutasoltaan erinomainen kokous-, koulutus-, taidenäyttely-, konsertti- ja tapahtumapaikka. Kulttuurikeskus

toimii yhteistyössä taiteen harrastajien, järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa sekä ulkoisten toimijoiden kanssa. Yhteistyö Ylivieskan seudun musiikkiopiston ja Pohjois-Pohjanmaan Kesäyliopiston sekä kaupungin eri hallintokuntien kanssa on tiivistä, kuin myös toiminta kulttuurikasvatuksellisissa asioissa perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja eri oppilaitosten kanssa.

Ylivieskan Kulttuurikeskus Akustiikka on vetovoimatekijä Ylivieskan kaupungille, jonka myötä kerrannaisvaikutukset ovat mittavat koko kaupunkikuvassa.

TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Kulttuuritoiminta Kulttuurikeskus Akustiikan palvelujen käyttäjämäärät	58 600	65.000	70.000	80.000	80.000
Museotoiminta – perinnekulttuuri Puuhkalan museon, iltatorin ja Helaalan myllyn kävijämäärä	8.200	8.000	8.000	9.000	9.000
Yleinen kulttuuritoimi	5.000	5.000	6.000	6.000	6.000
Henkilöstö Kulttuurikeskus Akustiikka, kotiseutuarkisto, museotoimi, muu kulttuuritoimi	8,5	8,5	8,5	9,5	9,5

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2025)
235 Kulttuuripalvelut						
Myyntituotot	72 205	84 750	134 000	134 000	134 000	58 %
Tuet ja avustukset	6 640	11 000	0	0	0	-100 %
Muut toimintatuotot	205 778	223 000	232 900	232 900	232 900	4 %
TOIMINTATUOTOT	284 624	318 750	366 900	366 900	366 900	15 %
Henkilöstökulut	-398 639	-429 364	-426 539	-439 899	-450 755	-1 %
Palvelujen ostot	-114 264	-112 055	-133 745	-133 745	-133 745	19 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-77 948	-73 150	-72 400	-72 400	-72 400	-1 %
Avustukset	-3 500	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	0 %
Muut toimintakulut	-473 725	-482 726	-476 694	-476 694	-476 694	-1 %
TOIMINTAKULUT	-1 068 076	-1 102 295	-1 114 378	-1 127 739	-1 138 594	1 %
TOIMINTAKATE	-783 453	-783 545	-747 478	-760 839	-771 694	-5 %

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA esitys 2025
235 Kulttuuripalvelut			
Myyntituotot	72 205	84 750	134 000
Maksutuotot	0	0	0
Muut toimintatuotot	205 778	223 000	232 900
LIKEVAIHTO	277 984	307 750	366 900
Tuet ja avustukset	6 640	11 000	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Palkat ja palkkiot	-334 487	-361 100	-358 356
Eläkekulut	-53 412	-58 947	-58 221
Muut henkilösivukulut	-10 741	-9 317	-9 962
Henkilöstökulut	-398 639	-429 364	-426 539
Palvelujen ostot	-114 264	-112 055	-133 745
Ostot tilikauden aikana	-77 948	-73 150	-72 400
Varastojen lisäys/vähennys	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-77 948	-73 150	-72 400
Vuokrat	-458 344	-466 102	-462 631
Avustukset	-3 500	-5 000	-5 000
Muut toimintakulut	-15 382	-16 624	-14 063
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	-4 000
LIKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	-783 453	-783 545	-751 478
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä ennen varauksia	-783 453	-783 545	-751 478
Varausten ja rahastojen muutos	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-783 453	-783 545	-751 478
Omakatteisuus-% (Liikevaihdolla katettu menoista, ei poistoja)	26,1 %	28,0 %	33,1 %
Omakatteisuus-% (Liikevaihdolla katettu menoista, sis.poistot)	26,1 %	28,0 %	33,0 %

Vastuutoimielin:	75	HYVINVOINTILAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Hyvinvointijohtaja	

Sitovuustaso:	250	Liikuntapalvelut
---------------	-----	------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Ylivieskan kaupungin liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle:

- järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen
- tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta
- ylläpitämällä liikuntapaikkoja

Liikunnalla on merkittävä myönteinen vaikutus kaupungin väestön kokonaisvaltaiselle terveydelle ja hyvinvoinnille sekä sairauksien ennaltaehkäisyyn ja hoitoon. Aktiivinen seuratoiminta yhdessä liikuntapalveluiden kanssa lisäävät Ylivieskan kaupunkiin elinvoimaisuutta. Liikkumattomuus on yhteiskunnallinen haaste, joka aiheuttaa merkittäviä kustannuksia vuosittain. Liikuntapalvelut pyrkivät edistämään liikunnan aikaansaamista terveyshyötyjä ja samalla parantamaan kaupunkilaisten arjessa jaksamista, kunnan ylläpitämistä ja tarjoamaan elämyksellisiä hetkiä. Tämä vaatii tiivistä yhteistyötä eri toimialojen ja sidosryhmien kanssa.

Ylivieskan liikuntapalveluiden tavoitteena on tarjota kuntalaisille liikuntamahdollisuudet yhdenvertaisuus-, tasa-arvo ja liikuntalain puitteissa asukkaitaan kuullen liikuntaa koskevissa päätöksissä, sillä liikunnalla on keskeinen rooli kuntalaisten harrastustoiminnassa sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Hyvinvoivat ja aktiiviset kuntalaiset ovat kunnan kivijalka.

TOIMINTASUUNNITELMA

Liikuntaneuvonnan palveluketjun kehittäminen ja toiminnan vakiinnuttaminen ovat keskeisessä asemassa. Hyvinvointialueuudistuksen myötä yhteistyön jatkaminen sekä jatkuva kehittäminen on olennaisessa asemassa kuntalaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisessä. Palveluketjun kehittämisen taustalla on matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksien kehittäminen sekä terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien liikunnan lisääminen. Tulevien vuosien yhtenä keskeisenä painopistealueena on lasten ja nuorten liikuntaharrastuneisuuden lisääminen, erityisesti yläkoulu- ja lukioikäisissä.

Liikuntapaikkarakentaminen on monipuolistanut liikuntapaikkoja Ylivieskassa viimeisten vuosien aikana. Ulkokuntosalin rakentamisella syksyllä 2022, koulujen pihojen lähiliikuntapaikkojen kehittämisen ja syksyn 2023 tenniskenttien perusparannusten sekä Hamarin talviuintipaikan myötä. Olosuhteiden kehittämisessä tulevana vuosina keskeistä roolia näyttelee liikuntakeskuksen investointihanke. Uuden liikuntakeskuksen lisäksi kehitettävää on olemassa olevien liikuntaolosuhteiden oheisrakennuksissa sekä lähiluontoliikuntakohteissa.

Liikuntapalvelut tarjoavat monipuolisesti eri kohderyhmät huomioivia liikuntapalveluita. Asiakaskysely suoritetaan vuosittain ja toiminnan suunnittelussa huomioidaan asiakaspalautteet, henkilöstön vahvuudet sekä käytettävissä olevat toimintaympäristöt. Työhyvinvointiin kiinnitetään huomioita ja työntekijöitä kannustetaan huolehtimaan omasta kokonaisvaltaisesta terveydestään.

TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Uimahallin kävijämäärä	57.327	58 000	60 000	63 000	63 000
Liikuntasalin käyttöaste iltatunnit 1.9–31.5	67,5 %	70 %	70 %	70 %	70 %
Tennishallin käyttöaste iltatunnit 1.9–31.5	67,6 %	65 %	70 %	70 %	75 %
Jäähallin käyttöaste iltatunnit 1.9–31.5	93,8 %	95 %	95 %	95 %	95 %
Erytisryhmien tilaisuudet	372	420	420	420	420
Keilahallin ratatunnit	3762	4000	6000	6500	6800
Liikuntapalveluiden nettomenot €/asukas*	187 €	185 €	150 €	150 €	150 €
Henkilöstö	13	13	13	13	13

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2025)
250 Liikuntapalvelut						
Myyntituotot	597 475	769 600	788 800	788 800	788 800	2 %
Tuet ja avustukset	16 758	10 500	10 500	10 500	10 500	0 %
Muut toimintatuotot	36 771	42 700	40 200	40 200	40 200	-6 %
TOIMINTATUOTOT	651 005	822 800	839 500	839 500	839 500	2 %
Henkilöstökulut	-648 244	-726 842	-737 957	-761 117	-778 599	2 %
Palvelujen ostot	-392 159	-399 880	-387 800	-387 800	-387 800	-3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-126 691	-108 700	-99 900	-99 900	-99 900	-8 %
Avustukset	-56 858	-70 000	-50 000	-50 000	-50 000	-29 %
Muut toimintakulut	-1 655 356	-1 735 900	-1 736 300	-1 736 300	-1 736 300	0 %
TOIMINTAKULUT	-2 879 308	-3 041 322	-3 011 957	-3 035 117	-3 052 599	-1 %
TOIMINTAKATE	-2 228 304	-2 218 522	-2 172 457	-2 195 617	-2 213 099	-2 %

Tuloslaskelma			
	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA esitys 2025
250 Liikuntapalvelut			
Myyntituotot	597 475	769 600	788 800
Maksutuotot	0	0	0
Muut toimintatuotot	36 771	42 700	40 200
LIIKEVAIHTO	634 246	812 300	829 000
Tuet ja avustukset	16 758	10 500	10 500
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Palkat ja palkkiot	-551 391	-610 900	-619 700
Eläkekulut	-87 796	-100 182	-101 029
Muut henkilösivukulut	-9 057	-15 760	-17 228
Henkilöstökulut	-648 244	-726 842	-737 957
Palvelujen ostot	-392 159	-399 880	-387 800
Ostot tilikauden aikana	-126 691	-108 700	-99 900
Varastojen lisäys/vähennys	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-126 691	-108 700	-99 900
Vuokrat	-1 646 644	-1 730 600	-1 730 800
Avustukset	-56 858	-70 000	-50 000
Muut toimintakulut	-8 712	-5 300	-5 500
Poistot ja arvonalentumiset	-375 244	-326 186	-346 560
LIIEKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 603 548	-2 544 708	-2 519 017
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä ennen varauksia	-2 603 548	-2 544 708	-2 519 017
Varausten ja rahastojen muutos	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-2 603 548	-2 544 708	-2 519 017
Omakatteisuus-% (Liikevaihdolla katettu menoista, ei poistoja)	22,5 %	27,3 %	28,0 %
Omakatteisuus-% (Liikevaihdolla katettu menoista, sis.poistot)	19,8 %	24,6 %	25,1 %

Vastuutoimielin:	65	MUSIIKKIOPISTON JOHTOKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Musiikkiopiston rehtori	
Sitovuustaso:	240	Musiikkiopiston toiminta

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Ylivieskan seudun musiikkiopisto on alueellinen taideoppilaitos, joka antaa musiikin laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta sekä tarjoaa kulttuurikasvatusta järjestämällä konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin edistämiseen ja kehittämiseen liittyvää toimintaa. Ylivieskan lisäksi toimialueeseen kuuluvat sopimuskunnat Alavieska, Kalajoki, Pyhäjoki, Reisjärvi ja Sievi.

TOIMINTASUUNNITELMA

Musiikkiopisto on oman alansa erityisosaamista näkyväksi tekevä toimija kaikissa jäsenkunnissa ja järjestää toimialueellaan monipuolisia, eri kohderyhmille suunnattuja konsertteja. Oppilaitos tekee tiivistä yhteistyötä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa ja pyrkii myös tätä kautta tavoittamaan musiikin harrastamisesta kiinnostuneita lapsia ja nuoria. Lasten määrän vähentyessä pyritään lisäämään toiminnan näkyvyyttä ja markkinointia.

Opetussuunnitelman toteuttamisessa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että oppilaat sitoutuvat tavoitteelliseen, pitkäjänteiseen harrastukseen omien vahvuksiensa pohjalta. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni oppilas suorittaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän kokonaisuudessaan ja saa päättötodistuksen.

Musiikkiopistomme haluaa ylläpitää toimintailmapiiriä, joka rohkaisee ja kannustaa tekemään yhteistyötä sekä oppilaitoksen sisällä että myös ulkopuolisten tahojen kanssa. Laadukkaan perusopetuksen lisäksi toteutetaan opetushallituksen erillisvaltionavulla pedagogisia hankkeita laajentamaan kulloinkin valittujen teemojen osaamista ja ymmärtämistä. Matka barokin maailmaan-hanke tutustuttaa oppilaat barokkimusiikin erityispiirteisiin suuressa yhteisorkesterissa soittaen. Musiikillinen postikortti -hankkeen tarkoituksena on tukea opettajien improvisoinnin ja sävellyksen opetusta sekä tutustuttaa oppilaita kyseisiin teemoihin. Tässä hankkeessa yhteistyökumppanina on Ylivieskan seudun kansalaisopiston kuvataiteen taiteenperusopetus-ryhmiä. Molempien hankkeiden kouluttajat ovat alallaan tunnustettuja osaajia.

Taiteen perusopetuslain sekä valtionrahoitusjärjestelmän uudistuessa KOSKI-tietokannan käyttöönotto näyttää tulevan ajankohtaiseksi myös taiteen perusopetuksen oppilaitoksissa. Tietokannan käyttöönottoon ohjelmistoinen ja koulutuksineen varaudutaan talousarviossa.

Toiminnassa huomioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen mm. välittämällä musiikin kautta hyvinvointia erilaisille kohderyhmille. Musiikkiopisto tunnetaan laadukkaasta opetuksesta, jonka turvaamme jatkossakin oikea-aikaisella rekrytoinnilla. Tuemme opettajien ja hallintohenkilöstön osaamista ja jaksamista koulutussuunnitelman mukaisesti ammatillisten koulutusten avulla.

Pidämme huolta opetustilojen turvallisuudesta pitämällä turvallisuusohjeistukset ajan tasalla ja pyrimme lisäämään kestäväen kehityksen periaatteiden noudattamista esimerkiksi siirtymällä soveltuvin osin digitaalisen nuottimateriaalin käyttöön.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Tuntimäärät à 45 min.					
- vuodessa (35 viikkoa)	17 255	17 885	17 920	17 920	17 920
- viikossa	493	511	512	512	512
Oppilasmäärä yhteensä	676	699	686	686	686
- musiikin perus- ja syventävät opinnot	377	384	384	384	384
- varhaisiän musiikkikasvatus (musiikkileikkikoulu ja valmennusryhmät)	299	315	302	302	302
Todistukset	40	25	25	25	25
suorituksia/opettaja	1	1	1	1	1
Bruttomenot					
euroa/tunti	88 €	90 €	91 €	93 €	95 €
euroa/oppilas	2 240 €	2 293 €	2 375 €	2 437 €	2 487 €
Viikotunnin hinta vuodessa	1 036 €	1 103 €	1 132 €	1 210 €	1 277 €
Henkilöstö	28	28	28	28	28

Ylivieskan kaupungin arvioitu osuus nettomenoista vuodelle 2025 on **236 771 euroa**. Musiikin perus- ja opistotason oppilaita Ylivieskassa on 155, viikotuntimäärä 210.

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2025)
65 Musiikkiopiston johtokunta						
Myyntituotot	302 664	340 200	349 000	372 000	392 000	3 %
Maksutuotot	197 505	205 000	204 500	204 500	204 500	0 %
Tuet ja avustukset	3 000	7 000	15 000	15 000	15 000	114 %
Muut toimintatuotot	14 863	12 200	15 000	15 000	15 000	23 %
TOIMINTATUOTOT	518 032	564 400	583 500	606 500	626 500	3 %
Henkilöstökulut	-1 232 424	-1 308 773	-1 338 751	-1 381 051	-1 415 462	2 %
Palvelujen ostot	-180 414	-186 004	-188 291	-188 291	-188 291	1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 457	-13 450	-13 450	-13 450	-13 450	0 %
Muut toimintakulut	-86 027	-91 982	-88 982	-88 982	-88 982	-3 %
TOIMINTAKULUT	-1 514 322	-1 600 209	-1 629 474	-1 671 774	-1 706 185	2 %
TOIMINTAKATE	-996 290	-1 035 809	-1 045 974	-1 065 274	-1 079 685	1 %

Vastuutoimielin:	70	KANSALAIPOISTON JOHTOKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Kansalaisopiston rehtori	

Sitovuustaso:	245	Kansalaisopiston toiminta
----------------------	------------	----------------------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Kansalaisopisto on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos, joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi ja työelämän tarpeisiin. Kansalaisopiston tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaa sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Kansalaisopisto-oppinnoissa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Ylivieskan seudun kansalaisopisto järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on edistää sivistyksellistä tasa-arvoa vapaan sivistystyön arvojen ja ihanteiden pohjalta. Koulutuksessa painottuvat kielet, taide- ja taitoaineet, tietotekniikka ja terveyttä ja hyvinvointia edistävät aineet. Opisto järjestää suomen kielen ja kulttuurin koulutusta maahanmuuttajille. Lisäksi opisto järjestää lapsille ja nuorille musiikin opetusta sekä kuvataiteen, teatteri-ilmaisun, sanataiteen ja käsityön taiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaisesti. Kansalaisopisto voi järjestää myös koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa.

Toiminta-alueena ovat Ylivieskan kaupunki sekä Alavieskan ja Sievin kunnat.

TOIMINTASUUNNITELMA

Kansalaisopiston toimenpiteiden pohjana on Ylivieska - Kasvun kaupunki -strategiasta osiot Koulutuksesta osaamista ja Palveluista hyvinvointia.

Toiminnan painopisteenä on alueen asukkaiden tarpeista lähtevä laadukas ja monipuolinen opetus sekä mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen. Edellisen lisäksi tavoitteena on järjestää toimintaa, joka oppimisen lisäksi edistää ja tukee opiskelijan hyvinvointia ja terveyttä. Kuntalaiskuuleminen, yhteistyö eri hallintokuntien ja laajan sidosryhmäverkoston kanssa ovat tärkeitä opetustoiminnan kehittämistyössä ja kurssisuunnittelussa. Huomiota kiinnitetään aktiiviseen opiston toiminnan ja kurssien markkinointiin, sekä monikanavaisen viestintään siten, että kaikki ikä- ja kohderyhmät otetaan mahdollisimman hyvin huomioon.

Laadukkaan opetuksen varmistamiseksi kansalaisopistolla tulee olla riittävät henkilöstö- ja talousresurssit. Edellisen lisäksi opetustilojen tulee täyttää ainekohtaiset vaatimukset niin turvallisuuden kuin välineiden osalta, jotta voidaan varmistaa mahdollisuus toiminnan ylläpitämiseen ja edelleen kehittämiseen. Henkilöstölle suunnattujen säännöllisten palaverien tavoitteena on kehittää avointa ja osallistavaa päätöksentekoa sekä lisätä työhyvinvointia. Täydennyskoulutusten avulla turvataan henkilöstön ammatillinen osaaminen muuttuvissa olosuhteissa.

Kansalaisopisto verkostoituu aktiivisesti toiminta-alueellaan kaupungin eri hallintokuntien, kolmannen sektorin, seurojen ja yhteisöjen kanssa ja näin vaikuttaa osaltaan opetustoiminnan lisäksi paikalliskulttuurin ylläpitämiseen, alueen kulttuurielämän monipuolistamiseen sekä kuntalaisten yhteisöllisyyden, osallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen.

Merkittävimpänä lähitulevaisuuden kehittämiskohteena opistossa on osaamisperusteisuus. Osaamisperusteisten kurssien suoritukset voidaan opiskelijan suostumuksella viedä kansalliseen Koski-tietovarantoon. Näin kansalaisopistossa saavutettu osaaminen on aiempaa helpommin opiskelijan hyödynnettävissä.

Ylivieskan seudun kansalaisopisto on mukana Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa "LATUA!" laatu- ja kehittämishankkeessa, jonka tavoitteena on kansalaisopistojen toiminnan ja tunnettuuden lisääminen laatutyön tulosten kautta muuttuvassa toimintaympäristössä. Hankkeessa kerätään tietoa toiminnan nykytilasta, itsearvioidaan ja nostetaan esiin kehittämiskohteita. Hankkeessa osallistetaan laadun arviointiin koko opiston henkilöstö, asiakkaat, sidosryhmät ja ylläpitäjät. Lopputuloksena tuotetaan digitaalinen ideakirja hyvistä käytännöistä sekä malleja laatutyön tulosten raportointiin ja esittämiseen henkilöstölle, asiakkaille ja sidosryhmille.

TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Opetustunnit	8954	9980	9530	9800	9800
Opiskelijamäärä	1944	3420	3420	3560	3620
Toimipaikkojen määrä	52	50	50	50	50
Kustannukset €/t	104,28	103,54	111,40	111,24	113,37
Kustannukset €/opiskelija	480,28	302,15	310,42	306,23	306,92
Tuloilla katettu %	21,50	24,50	26,00	25,50	25,40
Opintomaksuilla katettu, %	16,20	16,20	18,80	18,30	18,40
Henkilöstö (sivutoimisia tuntiopettajia n. 100 /v)	5,5	8	7	8	8

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027 (ed.ta/ta2025)	Muutos-%
70 Kansalaisopiston johtokunta						
Myyntituotot	43 270	81 300	74 000	74 000	74 000	-9 %
Maksutuotot	151 996	167 700	200 500	200 600	205 500	20 %
Muut toimintatuotot	6 105	4 250	2 050	4 350	3 750	-52 %
TOIMINTATUOTOT	201 371	253 250	276 550	278 950	283 250	9 %
Henkilöstökulut	-602 938	-655 300	-676 766	-704 807	-725 281	3 %
Palvelujen ostot	-157 731	-173 074	-164 395	-164 895	-165 295	-5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 847	-8 685	-13 770	-13 770	-13 770	59 %
Muut toimintakulut	-165 148	-196 286	-206 717	-206 717	-206 717	5 %
TOIMINTAKULUT	-933 665	-1 033 345	-1 061 648	-1 090 189	-1 111 063	3 %
TOIMINTAKATE	-732 294	-780 095	-785 098	-811 239	-827 813	1 %

Vastuutoimielin:	80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Tekninen johtaja	

Sitovuustaso:	255	Tekniset palvelut
----------------------	------------	--------------------------

PALVELUAJATUS

Tekniset palvelut turvaa osaltaan hyvinvoinnin perustan ja luo ihmisille ja yrityksille edellytykset menestymiseen ja viihtymiseen Ylivieskassa. Teknisten palveluiden keskeisiä tehtäviä ovat kaupunkirakenteen kehittäminen sekä liikenneväylien ja muun kunnallistekniikan sekä puistojen ja liikuntapaikkojen rakentaminen ja kunnossapito. Toimiala huolehtii kaupungin rakennusten rakennuttamisesta ja ylläpidosta, kaupungin puhdistus- ja ruokapalveluista, kaupunkiympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä, turvallisuudesta ja kaa-voituksesta sekä rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Teknisten palveluiden hallinto

Teknisten palveluiden hallinto tuottaa teknisten palveluiden lautakunnan ja palvelukeskuksen yleis- ja taloushallinto sekä tuki- ja asiakaspalvelutehtäviä. Yksikkö huolehtii osaltaan toimialansa toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä, ohjaa ja valvoo toimialan suunnittelua ja toteutusta sekä seuraa toiminnan tuloksia ja huolehtii yhteistyöstä.

Talouden seurantaan käytetään erilaisia raportteja ja talouden toteutumista vertaillaan muihin kuntiin.

Vakinaista henkilökuntaa on 3

Kuntatekniikan palvelut

Kuntatekniikan palvelut tuottaa palveluja kadunpidon ja kaupunkiympäristön elinkaaren eri vaiheisiin huomioiden Hinku-hankkeen antamat mahdollisuudet asukkaiden liikkumiseen koko kaupungin alueella sekä pyöräilykaupunki-imagon vahvistamisen. Kuntatekniikan palvelut turvaa osaltaan elinvoimainvestointien ja -hankkeiden toteutumista.

Vuoden 2025 suurimpia investointeja ovat Junnikankankaan teollisuusalueen infran rakentuminen, hankkeelle on saatu EAKR-rahoitusta. Toisena isona hankkeena vuodelle 2025 on Taanilan alueen kunnallistekniikan rakentuminen uudelle asemakaava alueelle. Lisäksi lisämiradan alikulkusiltoihin liittyvien katujen ja teiden rakentaminen siirtyi vuodelle, joten tämä hanke tullaan toteuttamaan myös vuonna 2025.

Liikenneturvallisuuden kokonaisuutena kiinnitetään erityistä huomiota.

Yleisten alueiden hoidossa ja kehittämisessä huomioidaan kaupungin viihtyisyys ja vetovoimaisuus. Leikkipuistojen turvallisuutta parannetaan kunnostamalla ja uusimalla leikkivälineitä. Mauno Koiviston -puiston kunnostussuunnittelua jatketaan toimintavuonna.

Sopeutustoimina esitetään aurauspalautejärjestelmän ja aurauskäskyjärjestelmän muuttaminen. Taksoja tarkistetaan. Energiansäästötoimenpiteet: kulutuksen vähentäminen, sähkön käytön tarkentaminen ja valaistuksen uusiminen.

Vakinaista henkilökuntaa on 10.

Tilapalvelut

Tilapalvelut rakennuttaa, ylläpitää ja vuokraa kaupungin eri hallintokuntien käyttöön tiloja, jotka ovat käytettävyyttä ja kustannukset huomioon ottaen tarkoituksenmukaisia, turvallisia ja monikäyttöisiä

Vuoden 2025 investointeina ovat Terveyskeskuksen korjaus ja Safarin jalkapallokentän huoltorakennuksen rakentaminen. Liikuntakeskuksen suunnittelua jatketaan. Työohjelmassa esitetään mm. asemanseudun vanhojen asuinrakennusten korjaustöitä sekä Sipilän korjaustöitä.

Sopeutustoimina esitetään kiinteistöstrategiasta johdettavia toimenpiteitä; kylätalojen ja rinnemajan omistuksesta luopumista selvitetään edelleen. Energiansäästötoimenpiteinä pyritään kulutuksen vähentämiseen sähkön ja ilmanvaihdon käytön tarkentamisella.

Vakinaista henkilökuntaa on 11.

Maankäyttöpalvelut

Maankäyttöpalvelut toteuttaa kaupunkistrategian maapoliittisia tavoitteita kaavoituksessa ja raakamaan hankinnassa sekä tonttien luovuttamisessa Ylivieskan kaupungin maapoliittisen ohjelman mukaisesti. Maankäytölle laaditaan vuosittain toteuttamisohjelma. Raakamaata hankitaan ensisijaisesti vapaaehtoisilla kaupoilla. Tarvittaessa käytetään maankäyttö- ja rakennuslain mahdollisuuksia asemakaavojen toteutumisen varmistamiseen.

Merkittäviä eteneviä asemakaavahankkeita ovat Koskipuhdon teollisuuspuiston laajentaminen, sekä Rantavainion ja Hamarinpuhdon pääosin pientalorakentamiseen tähtäävät asemakaavahankkeet Koskipuhdon kaupunginosassa. Pajukoski II:n, Verkasalon ja Vasaman osa-alueen 2 tuulivoimapuistojen osayleiskaavat etenevät hyväksymiskäsittelyyn. Tavoitteena on keskustan osayleiskaavan uudistamistyön aloittaminen. Kaavahankkeet kuvataan tarkemmin vuosittaisessa kaavoituskatsauksessa.

Paikkatiedon rajapintapalveluiden kehittämistä jatketaan aineistoja parantamalla ja uusia aineistoja julkaisemalla. Mittauspalveluissa keskitytään rakennuspaikan merkintämittausten lisäksi

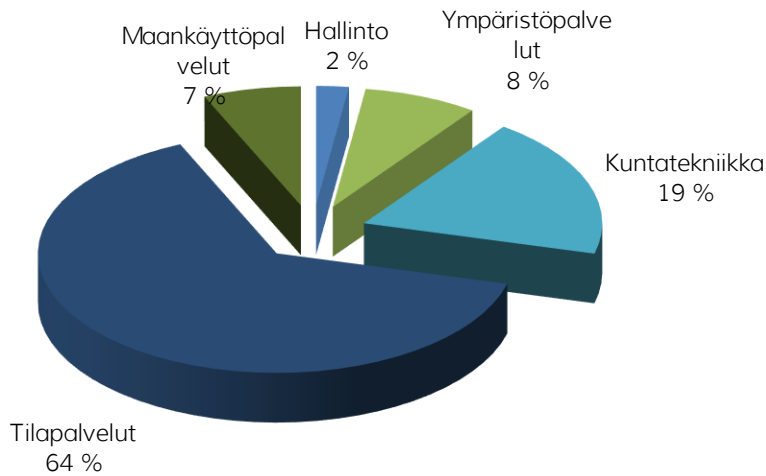
täydennyskartoituksiin, sekä kiinteistönmuodostukseen liittyvien tonttijakojen ja lohkomistoimitusten maastotöihin. Mittauspalveluita myydään kuntiin yhteistyösopimuksien mukaisesti.

Maankäyttöpalvelut huolehtii kiinteistönmuodostuksesta sekä kiinteistörekisterin ylläpidosta kaupungin asemakaava-alueella. Kiinteistöinsinöörille lakisääteisesti kuuluvat tehtävät ostetaan Maanmittauslaitokselta.

Metsien hoidossa ja hakkuissa noudatetaan vuosittain metsäsuunnitelmaa. Myyntiin tulevien tonttien puustoa raivataan ennakoivasti.

Vakinaista henkilökuntaa on 8.

Teknisten palveluiden kustannusten jakautuminen

TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Tekniset palvelut					
- kustannukset €/as	830	713	696	696	696
- henkilöstö	36	40	38	38	38
Kuntatekniikka					
Liikenneväylät					
- kustannukset (€/as)	72	72	74	72	72
Katujen rakentaminen (m)	760	1 000	2000	1000	1000
Maankäyttö					
Kaavoitus					
-kustannukset (€/as)	51	24	21	17	17
Tontit (kpl)					
-asuinrakentaminen (myydyt)	11	20	20	20	20
- asuinrakentaminen (vuokratut)					
-liike- ja teollisuus (kpl)	8	10	10	10	10
Kiinteistö- ja mitt.palvelut					
-kustannukset (€/as)	3	4	4	4	4
Tilapalvelut					
- kustannukset (€/as)	468	490	486	485	485
Energian kulutus					
-kwh/m ²	256	250	250	250	250

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027 (ed.ta/ta2025)	Muutos-%
255 Tekniset palvelut						
Myyntituotot	113 808	134 200	132 500	132 500	132 500	-1 %
Maksutuotot	522 582	246 800	493 200	493 200	493 200	100 %
Tuet ja avustukset	180 201	0	0	0	0	0 %
Muut toimintatuotot	7 236 611	7 535 589	7 265 440	7 265 440	7 245 440	-4 %
TOIMINTATUOTOT	8 053 202	7 916 589	7 891 140	7 891 140	7 871 140	0 %
Valmistus omaan käyttöön	140 055	145 000	135 000	135 000	135 000	-7 %
Henkilöstökulut	-2 005 863	-2 107 376	-2 193 378	-2 205 156	-2 217 058	4 %
Palvelujen ostot	-3 229 749	-3 365 646	-3 288 540	-3 321 040	-3 321 040	-2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 135 315	-3 730 565	-3 419 890	-3 419 890	-3 419 890	-8 %
Avustukset	-6 307	-10 000	-75 000	-75 000	-75 000	650 %
Muut toimintakulut	-2 366 614	-1 617 740	-1 695 232	-1 695 232	-1 675 232	5 %
TOIMINTAKULUT	-10 743 848	-10 831 327	-10 672 040	-10 716 318	-10 708 220	-1 %
TOIMINTAKATE	-2 550 591	-2 769 738	-2 645 900	-2 690 178	-2 702 080	-4 %

Vastuutoimielin:	80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Tekninen johtaja	

Sitovuustaso:	260	Viemärlaitos
----------------------	------------	---------------------

PALVELUAJATUS

Viemärlaitos huolehtii jätevesien keräilystä ja poisjohtamisesta.

TOIMINTASUUNNITELMA

Uutta viemäriverkostoa rakennetaan asemakaavan laajentumisen ja kaupunkikehityksen mukaisesti. Vuotovesiä pyritään saamaan vähennettyä. Vuotovesien alkuperää selvitetään mm. maastomittauksilla sekä lähestytään kirjeitse asukkaita, kaupunginosa kerrallaan, jotta yksityisiltä tulevat vuotovedet saataisiin myös vähennettyä. Vanhoja kaivoja saneerataan.

Jäteveden käyttömaksun arvonlisäverotonta kuutiohintaa korotetaan 0,36€/m³ 1.1.2025 alkaen, uusi hinta on 3,95€/m³ (alv 0%). Liittymismaksut pysyvät ennallaan. Käyttömaksua on viimeksi korotettu 1.3.2024 ja perusmaksuja 1.1.2023.

TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Kustannukset (€/as)	130	115	129	115	115
Viemärien rakentaminen (m)					
- jätevesiviemärit	560	800	2000	1 000	1 000
Laskutettu jätevesi (m ³)	617 586	600 000	620 000	600 000	600 000
Vuotoveden määrä (%)	48	40	40	40	40

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2025)
260 Viemärlaitos						
Myyntituotot	2 055 494	2 230 000	2 470 000	2 470 000	2 470 175	11 %
Maksutuotot	0	0	3 700	3 700	3 700	0 %
TOIMINTATUOTOT	2 055 494	2 230 000	2 473 700	2 473 700	2 473 875	11 %
Valmistus omaan käyttöön	2 772	5 000	5 000	5 000	5 000	0 %
Henkilöstökulut	-26 536	-8 343	-6 051	-6 243	-6 399	-27 %
Palvelujen ostot	-1 859 356	-1 706 574	-1 961 300	-1 961 300	-1 961 300	15 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-116 961	-36 550	-27 750	-27 750	-27 750	-24 %
Muut toimintakulut	-4 098	-3 120	-3 120	-3 120	-3 120	0 %
TOIMINTAKULUT	-2 006 950	-1 754 587	-1 998 221	-1 998 413	-1 998 569	14 %
TOIMINTAKATE	51 316	480 413	480 479	480 287	480 306	0 %

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA esitys 2025
260 Viemärilaitos			
Myyntituotot	2 055 494	2 230 000	2 470 000
Maksutuotot	0	0	3 700
Muut toimintatuotot	0	0	0
LIIKEVAIHTO	2 055 494	2 230 000	2 473 700
Tuet ja avustukset	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	2 772	5 000	5 000
Palkat ja palkkiot	-22 058	-7 000	-5 073
Eläkekulut	-3 675	-1 162	-837
Muut henkilösivukulut	-803	-181	-141
Henkilöstökulut	-26 536	-8 343	-6 051
Palvelujen ostot	-1 859 356	-1 706 574	-1 961 300
Ostot tilikauden aikana	-116 961	-36 550	-27 750
Varastojen lisäys/vähennys	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-116 961	-36 550	-27 750
Vuokrat	-1 064	-220	-220
Avustukset	0	0	0
Muut toimintakulut	-3 034	-2 900	-2 900
Poistot ja arvonalentumiset	-327 898	-327 960	-292 595
LIIKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	-276 582	152 453	187 884
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0
Peruspääoman korko (4%)	0	-144 275	-144 275
Tilikauden yli/alijäämä ennen varauksia	-276 582	8 178	43 609
Varausten ja rahastojen muutos	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-276 582	8 178	43 609

Vastuutoimielin:	81	Rakennus- ja ympäristölautakunta
Vastuuviranhaltija:	Ympäristöpäällikkö	
Sitovuustaso:	256	Ympäristöpalvelut

PALVELUAJATUS

Ympäristöpalvelut vastaa rakentamiseen ja ympäristönsuojeluun liittyvistä, sektorin lainsäädännön edellyttämistä viranomaistehtävistä Ylivieskan kaupungin alueella. Laeissa tarkoitettuna viranomaisena toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.

Viranomaistoiminnan lähtökohtana on asiakaskohtainen, helposti tavoitettava, tasapuolinen ja oikeudenmukainen, sekä myös muuhun kaupungin hallintoon nähden riippumaton palvelutuotanto.

TOIMINTASUUNNITELMA

Sähköisen lupajärjestelmän (Lupapiste) käyttö on vakiintunutta, ja arkiston sähköistäminen on saatu lähes täysin valmiiksi. Digitoidun aineiston luokittelu ja siirto lopulliseen tietovarantoon on osittain kesken, eikä tehtävään ole toistaiseksi nimetty henkilöä.

Rakentamislain voimaantulo 1.1.2025 vaatii muutoksia päätöksentekoa ja rakentamista ohjaavaan säännöstyön, uudistaminen on aloitettu kuluvan vuoden aikana.

Lupamäärien laskun seurauksena rakennusvalvonnan resursseja on kyetty suuntaamaan aiempaa enemmän niihin hankkeisiin, jotka ovat jo luvitettu, mutta joita ei ole vielä voitu kirjata valmistuneeksi. Viranhaltijapalveluja myydään Alavieskan, Toholammin ja Sievin kunnille. Rakennuskartoitushanke päättyi kesäkuussa.

Ympäristönsuojelussa käsiteltävien hakemusten ja ilmoitusten määrät ovat pysyneet aiempien vuosien tasolla, johtuen mm. maa-aineslupien määräaikaaisuudesta ja lupien uudistamisesta.

Ympäristönsuojelulain mukaista valvontaa Ylivieskassa toteutetaan kuntayhteistyönä siten, että mukana ovat myös Kannuksen, Nivalan ja Oulaisten kaupungit sekä Merijärven ja Sievin kunnat. Valvontatyöstä vastaa ympäristötarkastaja. Viranhaltijapalveluja myydään Kannuksen, Nivalan ja Oulaisten kaupungeille sekä Alavieskan, Merijärven, Toholammin ja Halsuan kunnille. Lisäksi kuntayhteistyötä jatketaan Kalajoen valuma-alueen vesienhoitoryhmässä, johon kaupunki on saanut valtionavustusta ELY-keskuksen kautta. Vesienhoitoon ja tulvariskien hallintaan liittyviä hankkeita toteutetaan Katajaojan valuma-alueella ja Hammarin Kaupunkipurohankkeessa. Suunnitteilla on, että vuodelle 2025 haetaan valtionavustusta hankkeelle,

jossa kartoitetaan jo olemassa olevien vesienhallintakohteiden tilaa sekä suunniteltaisiin uusia monitavoitteisia vesienhallintakohteita, jotka ehkäisevät tulvavahinkojen syntyä, vähentävät vesistökuormitusta ja lisäävät luonnon monimuotoisuutta.

Kaupungin uudet ympäristönsuojelumääräykset ovat tulleet voimaan 1.5.2024.

Rakennus- ja ympäristölautakunta jakaa Ylivieskan kaupungin ympäristöpalkinnon maailman ympäristöpäivänä 5. kesäkuuta 2025.

Ympäristöpalvelut osallistuu Ylivieskan kaupungin HINKU-toimintaan, mihin verkostoon kaupunki liittyi vuonna 2020.

Ylivieskan Kaupunki on mukana lakisääteisessä valtakunnallisessa jätehuoltosuunnitelmassa, jota päivitetään vuosittain ja sen tavoitteita toimenpiteiden toteutumista seurataan. Ympäristöpalvelut vastaa suunnitelman päivittämisestä.

Vakinaista henkilökuntaa on 7, minkä lisäksi ympäristöpalveluissa on vuoden 2025 alussa määräaikainen virka ja yksi työsuhde.

TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Rakennusvalvonta					
Rakennusluvut					
- määrä (kpl)	117	100	80	84	95
- määrä (k-m ²)	11 976	12 556	9 000	9 900	12 000
Toimenpideluvat					
- määrä (kpl)	63	49	-	-	-
Lupapäätökset yht.					
- määrä (kpl)	212	163	90	95	115
Rakennusvalvonta					
- kustannukset (€/as)	13	15	8	15	13
- tuottojen osuus (%)	50	40	65	38	42
Ympäristöpalvelut					
Ympäristöluvut (kpl)	11	10	8	10	10
Henkilöstö,					
- vakinainen	5	6	7	7	7
- määräaikainen	3	3	2	2	2

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027 (ed.ta/ta2025)	Muutos-%
256 Ympäristöpalvelut						
Myyntituotot	227 747	245 725	249 650	256 000	256 000	2 %
Maksutuotot	190 671	125 800	200 000	125 000	125 000	59 %
Tuet ja avustukset	77 015	157 000	130 000	130 000	130 000	-17 %
Muut toimintatuotot	500	10 000	10 000	10 000	10 000	0 %
TOIMINTATUOTOT	495 933	538 525	589 650	521 000	521 000	9 %
Valmistus omaan käyttöön	7 777	0	0	0	0	0 %
Henkilöstökulut	-676 385	-602 357	-627 846	-659 854	-676 022	4 %
Palvelujen ostot	-162 708	-217 600	-221 029	-221 029	-221 029	2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 183	-4 260	-2 250	-2 250	-2 250	-47 %
Muut toimintakulut	-54 080	-60 096	-52 195	-52 195	-52 195	-13 %
TOIMINTAKULUT	-896 356	-884 313	-903 320	-935 328	-951 496	2 %
TOIMINTAKATE	-392 647	-345 788	-313 670	-414 328	-430 496	-9 %

Vastuutoimielin:	82	Ympäristöterveyslautakunta
Vastuuviranhaltija:	Ympäristöterveydenhuollon johtaja	

Sitovuustaso:	257	Ympäristöterveydenhuolto
----------------------	------------	---------------------------------

PALVELUAJATUS

Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Ylivieska, Nivala, Sievi ja Alavieska. Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on terveellisen elinympäristön turvaaminen, terveyshaittojen vähentäminen ja niiden ennaltaehkäisy. Tavoitteena on terveellinen asuin- ja elinympäristö, hyvälaatuinen talousvesi ja turvalliset elintarvikkeet, terveet ja hyvinvoivat eläimet sekä toimiva eläinlääkintähuolto. Toimintojen ennaltaehkäisevän luonteen vuoksi valtaosa toiminta-alueen asukkaista on tavalla tai toisella palvelujen piirissä.

TOIMINTASUUNNITELMA

Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuottaa ympäristöterveydenhuollon tulosalue, johon kuuluvat eläinlääkintähuolto ja terveysvalvonta. Ympäristöterveydenhuollon toiminnot koostuvat lakisäateisistä tehtävistä. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät, toiminta ja tavoitteet on kuvattu yksityiskohtaisesti ympäristöterveydenhuollon vuosittain päivitettyssä valvontasuunnitelmassa.

Eläinlääkinnän erityistehtävänä on huolehtia eläinten terveyden- ja sairauksien hoidosta sekä eläinten hyvinvoinnin valvonnasta, eläintautien ja zoonosien vastustuksesta. Eläinlääkintähuollon palvelut järjestetään eläinlääkintähuoltolain mukaisesti. Valvonta on eriytetty palvelutuotannosta.

Ympäristöterveydenhuollosta vastaavana monijäsenisenä toimielimenä toimii ympäristöterveyslautakunta, joka on siirtänyt viranhaltijoille ympäristöterveydenhuollon erityislakien mukaista toimivaltaa niiltä osin, kuin lainsäädäntö sen mahdollistaa.

Ympäristöterveydenhuollon tulosalueella on yhteensä 13 virkaa ja yksi toimi. Toimipisteitä on kolme. Ympäristöterveydenhuollon toimisto Ylivieskassa vastaa koko yhteistoiminta-alueen terveysvalvonnan palveluista, eläinlääkintähuollon valvontatoimesta sekä ympäristöterveydenhuollon hallinnosta. Toimipisteessä työskentelee kuusi viranhaltijaa. Yhteistoiminta-alueen seitsemän praktikkoeläinlääkärinä työskentelevät eläinlääkintähuollon Nivalan ja Ylivieskan toimipisteissä, jossa työskentelee myös eläintenhoitaja. Eläinlääkäripäivystyksissä tehdään yhteistyötä Kalajoen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen kanssa.

Terveysvalvonnan palvelutuotanto koostuu erilaisista valvonta- ja ohjaustehtävistä, lausunnoista ja sidosryhmäyhteistyöstä. Suunnitelmallisen valvonnan tarve määräytyy riskiperusteisesti, ja siihen lukeutuvat kohteissa suoritettavat tarkastukset, näytteenotot ja mittaukset sekä toimintaa koskevien ilmoitusten käsittely. Muun valvonnan tarpeeseen vaikuttavat asiakkailta tulleet yhteydenotot ja yllättävät häiriötilanteet.

Eläinlääkintähuollon palveluihin lukeutuvat kaikkien eläinten terveyden ja sairauksien hoito sekä kotieläintilojen eläinterveydenhuoltokäynnit. Kiireellistä eläinlääkäripua on saatavilla ympärivuorokautisesti kaikille eläimille. Eläinten terveyden valvonnassa varaudutaan etenkin helposti leviävien eläintautien aiheuttamaan uhkaan.

Ympäristöterveydenhuollon lakisääteisten tehtävien hoito edellyttää riittäviä henkilöstöresursseja. Toiminnan riskit ovat pääosin henkilöstöriskejä. Henkilöstömitoitus mahdollistaa normaaliajan toiminnan mutta etenkin häiriötilanteissa ja loma-aikoina pienen yksikön resurssit voivat olla riittämättömät. Monet ympäristöterveydenhuollon tehtävät ovat luonteeltaan ennaltaehkäiseviä, ja häiriötilannevarautuminen kuuluu ympäristöterveydenhuollon perustehtäviin. Tarkastustoiminnassa ei ole kyetty noudattamaan riskinarvioinnin mukaisia tarkastustiheyksiä, ja tarkastuksia on jäänyt rästiin.

Ylivieskan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella alkutuotannon toimiala on erittäin merkittävä ja eläinlääkäripalvelujen saatavuuden turvaaminen on välttämätöntä. Pieneläinpalveluiden kysyntä on kasvanut viime vuosina.

Henkilöstön työhyvinvoinnista ja työsidonaisuuden kohtuullisena pitämisestä huolehditaan. Henkilöstön osaamisen ylläpito ja kehittäminen on välttämätöntä toimialan ja lainsäädännön muutosten sekä häiriötilanteisiin varautumisen vuoksi.

Omia viranhaltijoita on 14 ja Kalajoelta hankitaan valvontaeläinlääkäriresurssia 0,5 htv.

TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Ympäristöterveyshuolto					
Eläinlääkinnän suoritteet	5407	5466	5445	5445	5445
- suureläinkäynnit	2783	2700	2665	2665	2665
- pieneläinkäynnit	2260	2426	2460	2460	2460
- praktikoiden th-käynnit ja viranomaistehtävät	260	240	220	220	220
- valvontaeläinlääkäri, elsu	104	100	100	100	100
Terveysvalvonta, suunnitelman mukaiset tarkastukset	138	355	306	306	306
- elintarvikelaki	72	169	145	145	145
- alkutuotannon valvonta	0	35	35	35	35
- Tupakka	19	12	15	15	15
- Nikotiini	13	12	12	12	12
- Terveysuojelulaki	34	127	99	99	99
Henkilöstö	13,45	14,5	14,5	14,5	14,5

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027 (ed.ta/ta2025)	Muutos-%
257 Ympäristöterveydenhuolto						
Myyntituotot	700 318	837 878	793 767	793 767	793 767	-5 %
Maksutuotot	132 894	129 000	142 500	142 500	142 500	10 %
Tuet ja avustukset	95 415	78 100	87 000	87 000	87 000	11 %
Muut toimintatuotot	500	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT	929 127	1 044 978	1 023 267	1 023 267	1 023 267	-2 %
Henkilöstökulut	-1 081 189	-1 188 156	-1 167 020	-1 200 633	-1 230 795	-2 %
Palvelujen ostot	-91 499	-95 250	-94 020	-94 020	-94 020	-1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 711	-23 360	-21 040	-21 040	-21 040	-10 %
Muut toimintakulut	-172 549	-175 580	-180 632	-180 632	-180 632	3 %
TOIMINTAKULUT	-1 367 948	-1 482 346	-1 462 712	-1 496 325	-1 526 487	-1 %
TOIMINTAKATE	-438 821	-437 368	-439 445	-473 058	-503 220	0 %

Vastuutoimielin:	90	JÄTELAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Jätelautakunnan esittelijä	

Sitovuustaso:	84	Jätelautakunta
----------------------	-----------	-----------------------

PALVELUAJATUS

Jokilaaksojen jätelautakunta on jätelain edellyttämä ja kuntalain mukainen yhteinen lautakunta kuntien omistaman, jätehuollon palvelutehtävästä huolehtivan jätehuolto-yhtiö Vestia Oy:n toimialueella.

Jätelautakunta vastaa ja päättää toimialueellaan kunnalle kuuluvista jätehuollon viranomaistehtävistä siten kuin jätelaissa on säädetty.

Viranomaistoiminnan lähtökohtana on asiakaskohtainen, helposti tavoitettava, tasapuolinen ja oikeudenmukainen sekä myös riippumaton palvelutuotanto.

TOIMINTASUUNNITELMA

Jätelautakunnan toiminnan keskeisiä tehtäviä vuonna 2025 ovat:

- kuntavaalien jälkeen valittavan uuden jätelautakunnan perehdyttäminen
- taloyhtiötä koskevan pakkausjätteiden erilliskeräysvelvoitteen noudattamisen seuranta
- Ylivieskan keskustajaman alueella alkaneen kotitalouksia koskevan biojätteen lajitteluvetoisuuden seuranta
- jätehuollon liittymisvelvoitteen seuranta
- kompostirekisterin ylläpito ja edelleen kehittäminen
- sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmästä päättäminen
- lietekuljetusrekisterin edelleen kehittäminen
- jätehuoltomääräysten tarkastelu päivitystä varten
- jätemaksutaksan käsittely
- jätehuoltoliittymisen ohjelman laatimisen aloittaminen, syksyllä 2025 aloittava lautakunta
- jätehuollon palvelutason laatimisen aloittaminen, syksyllä 2025 aloittava lautakunta

Keskeinen osa jätelautakunnan toimintaa ovat jätetaksan liittyvät tehtävät, kuten maksuunpano- ja perintäluetteloiden hyväksyminen sekä maksuistutusten käsitteleminen ja maksujen kohtuullistamispäätökset. Lautakunnan alaisia työntekijöitä työllistävät myös poikkeamisratkaisut jätehuoltomääräyksistä, kiinteistökohtaiseen jätteenkuljetukseen liittymättömät kiinteistöt sekä jätteen kuljetuksen rekisterin ylläpito- ja maksutehtävät.

Jätelautakunnan toiminnan budjetointi on arvioitu kuuden pidettävän kokouksen mukaan. Lautakunnan vuosittaiseen koulutukseen on varattu määräraha, joka sisältää syksyllä 2025 aloittavan uuden lautakunnan perehdyttämiskustannukset. Lisäksi on varauduttu tiedottamisesta ja seurannasta aiheutuviin kustannuksiin.

Jätelautakunnan viranomaispalveluissa työskentelee vuonna 2025 kolme työntekijää.

TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	SU 2026	SU 2027
Henkilöstö (htv)	2	3	3	3	3

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	Talousarvio 2025	TS 2026	TS 2027	Muutos-% (ed.ta/ta2025)
6200 Jätelautakunta.						
Myyntituotot	192 768	242 446	227 192	232 682	237 143	-6 %
Muut toimintatuotot	133	0	0	0	0	0 %
TOIMINTATUOTOT	192 900	242 446	227 192	232 682	237 143	-6 %
Henkilöstökulut	-148 277	-171 996	-181 692	-187 182	-191 643	6 %
Palvelujen ostot	-33 606	-58 500	-32 900	-32 900	-32 900	-44 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-622	-800	-800	-800	-800	0 %
Muut toimintakulut	-10 396	-11 150	-11 800	-11 800	-11 800	6 %
TOIMINTAKULUT	-192 900	-242 446	-227 192	-232 682	-237 143	-6 %
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	0 %

6. Tytäryhtiöt

Tytäryhtiöt

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisölle toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kaupunkistrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisön kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisön toiminta on kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisön talousarvion tulee perustua sille asetettujen tavoitteiden täyttämiseen. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Alla on esitetty yhtiöihin kohdistuvat tavoitteet ja tunnusluvut. Tunnusluvuissa on käytetty 2023 osalta tilinpäätöstietoja ja 2024 ja 2025 osalta ennustetta/talousarviotietoa.

6.1 Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy on kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö, joka perustettiin vuonna 1989 Ylivieskan kaupungin vuokra-asuntojen hallinnointia varten. Yhtiö vuokraa ja hallinnoi vuokra-asuntoja Ylivieskan alueella.

Toimintaympäristön muutokset

Vuokra-asuntoja on hyvin tarjolla paikkakunnalla, joka vaikeuttaa käyttöasteen nostoa.

Tavoite	Tavoitetaso
Vuokra-asuntojen käyttöaste vähintään	90 %
Toiminnan omarahoitus-osuus vähintään	100 %
Yhtiö rakennuttaa, omistaa ja ylläpitää kaupungin vuokra-asuntokantaa sekä vuokraa niitä. Toiminnassaan yhtiö noudattaa sosiaalisen asuntotuotannon periaatteita ja pyrkii maltilliseen,	Saimankadun uudisrakennus valmis ja vuokrakäytössä

kuitenkin pitkän aikavälin kannattavuuden takaavaan hinnoitteluun. Yhtiö kehittää paikkakunnan vuokra-asuntotarjontaa vastaamaan eri asukasryhmien tarpeita.	
Käyttökate- % on vähintään	30 %
Omavaraisuusaste	40 %

Tunnusluvut	2023	2024	2025
Liikevaihto, t€	2 990	3 000	3 100
Tilikauden tulos, t€	61	61	61
Taseen loppusumma, t€	10.722	11.200	12.400

6.2 Ylivieskan Toimitilat YTEK Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ylivieskan Toimitilat Ytek Oy on kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö, joka on perustettu 1998. Yhtiö omistaa ja hallinnoi kahta yrityskiinteistöä Vierimaantiellä.

Toimintaympäristön muutokset

Yhtiö rakennuttaa yritystiloja lunastussopimusperiaatteella.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiö rakennuttaa yritystiloja taloudellisesti kestäväällä tavalla	Tavoite toteutuu
Käyttökate- % on vähintään	40 %
Omavaraisuusaste	30 %

Tunnusluvut	2023	2024	2025
Liikevaihto, t€	660	650	660
Tilikauden tulos, t€	188	170	180
Taseen loppusumma, t€	2 139	2 000	1 870

6.3 Vieskan Teollisuustalo Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Vieskan Teollisuustalo Oy on kaupungin 62,54 %:sti omistama yhtiö, joka on perustettu 1971. Yhtiö omistaa ja hallinnoi teollisuuskiinteistöä osoitteessa Joutsentie 11.

Toimintaympäristön muutokset

Ei tiedossa olevia muutoksia, mutta kaupunki pyrkii pitkällä tähtäimellä luopumaan yhtiön osakeista.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Tavoite toteutuu
Käyttökate-% on vähintään	10 %
Omavaraisuusaste	40 %

Tunnusluvut	2023	2024	2025
Liikevaihto, t€	107	110	115
Tilikauden tulos, t€	-25	0	0
Taseen loppusumma, t€	201	180	160

6.4 Ylivieskan Teollisuuskiinteistöt Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Ylivieskan Teollisuuskiinteistöt Oy on kaupungin 100 %:sti omistama yhtiö, joka on perustettu 1998. Yhtiö omistaa ja hallinnoi Ylivieskan kaupungille vuokrattua keskuskeittiörakennusta.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Tavoite toteutuu
Käyttökate-% on vähintään	40 %
Omavaraisuusaste	20 %

Tunnusluvut	2023	2024	2025
Liikevaihto, t€	197	200	190
Tilikauden tulos, t€	-30	0	0
Taseen loppusumma, t€	2 967	2 860	2 760

6.5 Asunto Oy Raudassato

Asunto Oy Raudassato on kaupungin 100 %:sti omistama kahden rivitalon yhtiö, joka vuokraa asuntoja.

Tavoite	Tavoitetaso
Yhtiön hallinnassa olevat tilat pidetään hyvässä kunnossa	Tavoite toteutuu

Tunnusluvut	2023	2024	2025
Liikevaihto, t€	51	51	51
Tilikauden tulos, t€	0	0	0
Taseen loppusumma, t€	236	230	224

7.Tuloslaskelmaosa

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittävätkö toimintatulot, verotulot, valtionosuudet ja rahoitustulot palvelujen tuottamisesta ja rahoituksesta aiheutuvien menojen kattamiseen. Tuloslaskelmaosan välituloksinä esitetään seuraavat tiedot:

Toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnilla aina negatiivinen, koska tärkeimmät tulolähteet verotulot ja valtionosuudet ovat tuloslaskelmassa toimintakatteen jälkeen.

Vuosikate ilmoittaa paljonko talousarviovuoden tulo- ja rahoituksesta jää investointien (omarahoitussuos) ja lainanlyhennysten kattamiseen. Vuosikatteen tulisi olla vähintään vuosipoistojen suuruinen, mutta pitämällä aikavälillä keskimäärin nettoinvestointien suuruinen.

Tilikauden tulos ilmoittaa talousarviovuoden tulojen ja menojen erotuksen, kun vuosikatteen jälkeen huomioidaan vielä suunnitelman mukaiset poistot ja satunnaiset menot ja tulot.

Tilikauden yli-/alijäämä ilmoittaa talousarviovuoden yli-/alijäämän pakollisten ja vapaaehtoisten varausten ja muiden tuloksen käsittelyä koskevien erien jälkeen.

Tuloslaskelman sitovat määrärahat ja tuloarviot:

Tuloslaskelmassa esitetään myös valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä ohjeellisesti sitovat perustelut.

Tuloslaskelmassa sitovia erinä ovat: rahoitustuotot ja -kulut yhteensä. Verotulojen, valtionosuuksien ja rahoituserien poikkeamisista on raportoitava valtuustolle talousarviovuoden aikana.

Talousarvion 2025 tuloslaskelma

Tuloslaskelma osoittaa, että toimintakate on 50,4 miljoonaa euroa negatiivinen. Toimintatulot (sis. ja ulk) ovat 28,8 miljoonaa euroa (ulkoiset 17,4 milj.e) ja toimintamenot 79,3 miljoonaa euroa (ulkoiset 67,9 milj.euroa). Toimintatuloilla katetaan toimintamenoista 36 prosenttia.

Vuosikate on 6,4 miljoonaa euroa positiivinen. Vuosipoistojen määrä on noin 6,8 miljoonaa euroa.

Talousarviovuoden 2025 tulos ja alijäämä on -0,41 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmakauden 2026 – 2027 tuloslaskelmat

Suunnitelmavuoden 2026 vuosikate on 7,58 milj. euroa positiivinen. Talouden sopeuttamistoimenpiteet vaikuttavat erityisesti sivistyspalveluissa koko kalenterivuoden osalta, joka pienentää toimintakulujen kasvua. Korkokulut kasvavat, koska edullisia kiinteäkorkoisia lainoja umpeutuu ja ne joudutaan korvaamaan markkinakorkoisella lainalla.

Vuosipoistojen määrä on n. 7,3 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuoden 2026 ylijäämäksi muodostuu 0,2 miljoonaa euroa.

Suunnitelmavuoden 2027 vuosikate on 7,4 milj. euroa positiivinen.

Vuosipoistojen määrä on noin 7,1 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuoden ylijäämäksi muodostuu 0,3 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma (sisäiset ja ulkoiset)

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA esitys 2025	TS 2026	TS ed.TA/ TA 2027 muutos%
Myyntituotot	5 432 335	6 080 911	9 888 602	9 970 437	10 113 300 62,6 %
Maksutuotot	1 718 927	1 423 300	1 641 370	1 485 300	1 571 370 15,3 %
Tuet ja avustukset	1 568 502	1 468 232	1 180 826	1 170 826	1 170 826 -19,6 %
Muut toimintatuotot	16 666 719	16 290 921	16 058 867	16 130 634	16 110 034 -1,4 %
TOIMINTATUOTOT	25 386 483	25 263 364	28 769 665	28 757 197	28 965 530 13,9 %
Valmistus omaan käyttöön	150 604	150 000	140 000	140 000	140 000 -6,7 %
Henkilöstökulut	-34 942 046	-35 880 894	-37 344 701	-37 573 983	-38 599 445 4,1 %
Palvelujen ostot	-14 969 957	-15 115 325	-16 635 967	-16 747 754	-16 819 118 10,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 501 230	-5 098 945	-4 750 835	-4 725 515	-4 725 835 -6,8 %
Avustukset	-5 023 301	-5 299 900	-6 685 490	-6 685 490	-6 685 490 26,1 %
Muut toimintakulut	-13 848 363	-13 319 456	-13 879 392	-13 826 192	-13 643 812 4,2 %
TOIMINTAKULUT	-73 284 896	-74 714 520	-79 296 386	-79 558 935	-80 473 701 6,1 %
TOIMINTAKATE	-47 747 809	-49 301 156	-50 386 721	-50 661 738	-51 368 171 2,2 %
Verotulot	39 770 164	40 110 000	41 630 000	43 794 000	44 780 000 3,8 %
Valtionosuudet	18 847 362	17 195 000	17 227 961	17 227 961	17 227 961 0,2 %
Korkotuotot	984 110	109 000	712 690	312 690	152 890 553,8 %
Muut rahoitustuotot	296 412	274 775	283 375	283 375	283 375 3,1 %
Korkokulut	-2 816 997	-1 622 000	-2 885 000	-3 230 000	-3 500 000 77,9 %
Muut rahoituskulut	-304 333	-146 875	-145 675	-145 675	-145 675 -0,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 840 809	-1 385 100	-2 034 610	-2 779 610	-3 209 410 46,9 %
VUOSIKATE	9 028 908	6 618 744	6 436 630	7 580 613	7 430 380 -2,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-7 033 275	-7 006 981	-6 838 026	-7 338 026	-7 088 026 -2,4 %
TILIKAUDEN TULOS	1 995 634	-388 237	-401 396	242 587	342 354 3,4 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	1 995 634	-388 237	-401 396	242 587	342 354 3,4 %

Ulkoisen tuloslaskelma

	TP 12 2022	TP 12 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-% (ed.kausi/seur.ta)
Myyntituotot	22 337 000	5 351 138	6 042 411	9 695 802	60,5 %
Maksutuotot	1 721 873	1 714 135	1 420 350	1 641 370	15,6 %
Tuet ja avustukset	1 607 506	1 568 502	1 468 232	1 180 826	-19,6 %
Vuokratuotot	3 968 858	5 078 393	4 413 683	4 311 326	-2,3 %
Muut toimintatuotot	3 331 136	429 045	762 310	513 500	-32,6 %
Muut toimintatuotot	7 299 994	5 507 438	5 175 993	4 824 826	-6,8 %
TOIMINTATUOTOT	32 966 372	14 141 213	14 106 986	17 342 824	22,9 %
Valmistus omaan käyttöön	128 156	150 604	150 000	140 000	-6,7 %
Henkilöstökulut	-49 166 709	-34 617 065	-35 880 894	-37 257 492	3,8 %
Palvelujen ostot	-70 082 395	-14 722 385	-14 927 465	-16 385 888	9,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 497 710	-4 501 230	-5 098 945	-4 750 835	-6,8 %
Avustukset	-5 140 863	-5 023 301	-5 299 900	-6 685 490	26,1 %
Vuokrat	-5 735 872	-2 810 517	-2 095 583	-2 175 185	3,8 %
Muut toimintakulut	-635 648	-365 129	-255 355	-614 654	140,7 %
Muut toimintakulut	-6 371 520	-3 175 646	-2 350 938	-2 789 839	18,7 %
TOIMINTAKULUT	-138 259 196	-62 039 626	-63 558 142	-67 869 544	6,8 %
TOIMINTAKATE	-105 164 668	-47 747 809	-49 301 156	-50 386 720	2,2 %
Verotulot	66 576 790	39 770 164	40 110 000	41 630 000	3,8 %
Valtionosuudet	48 071 040	18 847 362	17 195 000	17 227 961	0,2 %
Korkotuotot	236 913	984 110	109 000	712 690	553,8 %
Muut rahoitustuotot	111 936	152 137	130 500	139 100	6,6 %
Korkokulut	-1 199 916	-2 816 997	-1 622 000	-2 885 000	77,9 %
Muut rahoituskulut	-2 701	-160 058	-2 600	-1 400	-46,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-853 767	-1 840 809	-1 385 100	-2 034 610	46,9 %
VUOSIKATE	8 629 395	9 028 908	6 618 744	6 436 631	-2,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-6 294 931	-7 033 275	-7 006 981	-6 838 026	-2,4 %
TILIKAUDEN TULOS	2 334 464	1 995 634	-388 237	-401 395	3,4 %
Varausten ja rahastojen muutos	515 192	0	0	0	-100,0 %
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	2 849 656	1 995 634	-388 237	-401 395	3,4 %

Verorahoitus

Tuloslaskelman verorahoitus muodostuu verotuloista ja valtionosuuksista yhteensä.

Verotulot ja valtionosuudet							
	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA esitys 2025	TS 2026	TS 2027	ERO ed.TA/ TA-esitys	TA muutos- prosentti
5000 Kunnan tulovero	30 507 029	30 860 000	32 230 000	34 394 000	35 080 000	1 370 000	4 %
5100 Kiinteistövero	5 472 095	5 700 000	5 700 000	5 700 000	5 800 000	0	0 %
5200 Osuus yhteisöveron tuotost	3 791 040	3 550 000	3 700 000	3 700 000	3 900 000	150 000	4 %
Verotulot	39 770 164	40 110 000	41 630 000	43 794 000	44 780 000	1 520 000	4 %
5501 Peruspalvelujen valtionosuus	9 706 387	7 940 000	9 897 561	9 897 561	9 897 561	1 957 561	25 %
5502 Verotuloihin perustuva tasaus	6 534 374	6 527 000	5 950 700	5 950 700	5 950 700	-576 300	-9 %
5701 Opetus- ja kultt.t. muut valt	171 714	295 000	300 000	300 000	300 000	5 000	2 %
5890 Verotulomenetyksen korvaus	2 434 887	2 433 000	1 079 700	1 079 700	1 079 700	-1 353 300	-56 %
Valtionosuudet	18 847 362	17 195 000	17 227 961	17 227 961	17 227 961	32 961	0 %

Verotulot

Verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta. Valtuusto on vahvistanut vuoden 2025 tuloveroprosentiksi 10,30 % ja kiinteistöveroprosenteiksi seuraavat: yleinen 1,30 %, vakituisten asuinrakennusten 0,70 %, muiden asuinrakennusten 1,15 %, voimalaitosten 3,10 %, rakentamattomien rakennuspaikkojen 3,00 % ja yleishyödyllisten yhteisöjen 0,00 %.

Valtionosuudet

Valtionosuudet muodostuvat peruspalveluiden valtionosuudesta, veromenestysten kompensatioista, verotuloihin perustuvasta tasauksesta ja opetus- ja kulttuuritoimen muusta valtionosuudesta.

Korkotulot ja muut rahoitustulot

Korkotulot muodostuvat antolainojen koroista sekä sijoitusten, talletusten ja kassavarojen korkotuloista. Ylivieskalla ei ole pitkäaikaisia sijoituksia tai talletuksia.

Muihin rahoitustuloihin kirjataan mm. verotilitysten korot, osingot ja provisiotuotot, viivästyskorot, arvopapereiden myyntivoitot ja muut rahoitustulot.

Korkomenot ja muut rahoitusmenot

Korkomenot muodostuvat lyhytaikaisten ja pitkäaikaisten lainojen korkomenoista. Lainojen korkomenoihin ja korkosuojauksista aiheutuviin menoihin on varattu yhteensä 2,885 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Varaus perustuu oletukseen, että maksettava korkotasoa on noin 2,50 %:a. Koronvaihtosopimusten ennakoitua pienentävän kaupungin korkokuluja noin 0,6 miljoonaa euroa vuonna 2025. Suunnitelmavuosien osalta korkotason on ennakoitu olevan noin 2,50 %:n tasolla.

Muihin rahoitusmenoihin kirjataan mm. verotilitysten korkomenot, viivästyskorot ja sosiaalikulujen oikaisut.

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelmapoistot lasketaan valtuuston vahvistaman poistosuunnitelman mukaisilla poistoajoilla ja -perusteilla. Poistot ovat n. 6,8 milj. euroa vuonna 2025. Suunnitelmakaudella poistot ovat vuonna 2026 noin 7,3 miljoonaa euroa ja vuonna 2027 noin 7,1 miljoonaa euroa. Investointien valmistumisajankohdat vaikuttavat vuosittaisiin poistomääriin, joten poistot perustuvat arvioon.

8. Investointiosa

Investoinnit	Kokonais- kustannus- arvio	TA 2025	TS 2026	TS 2027
<u>Talonrakentaminen</u>				
Tal.rak.investoinnit muut		-550 000	-500 000	-500 000
Liikuntakeskus (uudirakennus vaiheittain)	-33 000 000	-80 000	-200 000	-5 000 000
Kirjasto	-8 200 000			
Terveyskeskuksen korjaus		-500 000		
<u>Kunnallistekniikka</u>				
Liikennealueet, muut		-400 000	-800 000	-800 000
Junnikankankaan yritysalueen kunnallistekniikka	-2 600 000	-1 500 000		
Kiviojan alikulkusiltoihin liittyvä kaupungin osuus	-2 900 000	-2 900 000		
Taanilan liikealue	-900 000	-600 000	-300 000	
Viemärilaitos		-200 000	-400 000	-400 000
Kaupunkipuro	-300 000	-300 000		
Vt27 ratasilta, kaupunginosuus	-800 000		-800 000	
Puistot		-50 000	-50 000	-50 000
Ulkoliikunta-alueet		-50 000	-50 000	-50 000
<u>Osallistava budjetointi</u>				
Osallistava budjetointi, kohdentuu KH:n päätöksellä		-30 000	-30 000	-30 000
<u>Irtain</u>				
Irtain (kh jakaa eri tulosalueiden irtaimen hankintaan)		-50 000	-100 000	-100 000
<u>Osakkeet ja osuudet</u>				
Osakkeiden tai osuuksien hankinta		-20 000		
<u>Maa- ja vesialueet (sitovuustaso: netto).</u>				
Maan hankintamenot		-300 000	-300 000	-300 000
Maan luovutustulot		800 000	800 000	800 000
YHTEENSÄ, netto	-48 700 000	-6 730 000	-2 730 000	-6 430 000

Investoinnit	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tulot	800 000	800 000	800 000
Menot	-7 530 000	-3 530 000	-7 230 000
Nettoinvestoinnit	-6 730 000	-2 730 000	-6 430 000

Vastuulliset:

Talonrakentaminen (vastuutoimielin: teknisten palveluiden lautakunta, vastuuviranhaltija: tekninen johtaja)

Kunnallistekniikka (vastuutoimielin: teknisten palveluiden lautakunta, vastuuviranhaltija: tekninen johtaja)

Irtain (Vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhaltija: talousjohtaja)

Osakkeet ja osuudet (Vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhaltija: talousjohtaja)

Maa- ja vesialueet (sitovuustaso: netto), (Vastuutoimielin: kaupunginhallitus, vastuuviranhaltija: kaupunginjohtaja, tekninen johtaja)

10 vuotinen investointisuunnitelma

Nettoinvestoinnit ovat yhteensä 60,86 miljoonaa euroa.

Investoinnit	Kokonais- kustannus- arvio	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031	TS 2032	TS 2033	TS 2034
<u>Talonrakentaminen</u>											
Tal.rak.investoinnit muut		-550 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Liikuntakeskus (uudirakennus vaiheittain)	-33 000 000	-80 000	-200 000	-5 000 000	-5 000 000			-220 000	-200 000	-10 000 000	-12 300 000
Kirjasto	-8 200 000									-200 000	-8 000 000
Terveyskeskuksen korjaus		-500 000									
<u>Kunnallistekniikka</u>											
Liikennealueet, muut		-400 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000	-400 000	-400 000
Junnikankankaan yritysalueen	-2 600 000	-1 500 000									
Kiviojan alikulkusiltoihin liittyvä	-2 900 000	-2 900 000									
Taanilan liikealue	-900 000	-600 000	-300 000								
Viemärlaitos		-200 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000	-200 000	-200 000
Kaupunkipuro	-300 000	-300 000									
Vt27 ratasilta, kaupunginosuus	-800 000		-800 000								
Puistot		-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Ulkoliikunta-alueet		-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
<u>Osallistava budjetointi</u>											
Osallistava budjetointi,		-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
<u>Irtain</u>											
Irtain (kh jakaa eri		-50 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
<u>Osakkeet ja osuudet</u>											
Osakkeiden tai osuuksien		-20 000									
<u>Maa- ja vesialueet</u>											
Maan hankintamenot		-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Maan luovutustulot		800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000
YHTEENSÄ, netto	-48 700 000	-6 730 000	-2 730 000	-6 430 000	-6 430 000	-1 430 000	-1 430 000	-1 650 000	-1 630 000	-10 900 000	-21 500 000

Investointisuunnitelma on sitova talousarviovuoden osalta ja myöhemmät vuodet ovat suunnitelmallisia ja täsmentyvät myöhemmin.

9. RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen. Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien kassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan muutokset osoittavat, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituskellisesti katettu tai miten ylijäämäinen nettokassavirta on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Tuloslaskelmasta rahoituslaskelmaan tuodaan vuosikate sekä satunnaiset tulot ja menot. Investointiosasta rahoituslaskelmaan tuodaan investointimenot yhteensä ja investointien rahoitustulot (mm. valtionosuudet) sekä käyttöömaisuuden myyntitulot.

Tuloslaskelmasta ja investointiosasta siirtyvien meno- ja tuloerien lisäksi rahoituslaskelmassa arvioidaan antolainojen ja ottolainojen muutokset.

Rahoituslaskelman pitkäaikaisten lainojen lisäys -kohtaan arvioidaan, kuinka paljon talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina tarvitaan pitkäaikaista lainaa kattamaan rahoitustarvetta. Vastaavasti lyhytaikaisten lainojen muutokset -kohtaan arvioidaan lyhytaikaisen rahoituksen lisäysten ja vähennysten muutos.

Rahoituslaskelman sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä ohjeellisesti sitovat perustelut:

Rahoituslaskelmassa esitetään valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä ohjeellisesti sitovat perustelut.

Rahoituslaskelmassa sitovia eriä ovat: antolainasaamisten lisäykset ja lainakannan muutos (pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen lisäys/pitkäaikaisten ja lyhytaikaistenlainojen vähennys).

Kaupungin ottamien korollisten velkakirja- ja kuntatodistuslainojen määrä on vuoden 2025 lopussa noin 113,6 milj. euroa ja suunnitelmakauden lopussa vuonna 2027 noin 108,0 milj. euroa.

Koron nousuun liittyviltä riskeiltä on suojauduttu ja suojaudutaan pitkäaikaisilla koronvaihtosopimuksilla. Vaihtuvakorkoisen lainakannan suojausaste pidetään keskimäärin 40-95 prosentissa. Suojausaste voi jonakin vuonna alittaa ja jonakin vuonna ylittää tavoitteen mukaisen suojausasteen.

Talousarvion 2025 rahoituslaskelma

Vuoden 2025 talousarvion rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta negatiivinen noin 0,6 miljoonaa euroa.

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ovat noin 15,0 milj. euroa ja lainojen lisäykset 15,5 milj. euroa. Lainakannan lisäys vuonna 2025 on noin 0,5 milj. euroa.

Talousarvion 2025 vaikutus maksuvalmiuteen on 0 euroa.

Taloussuunnitelmakauden 2026 – 2027 rahoituslaskelmat

Vuoden 2026 rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta positiivinen 4,55 milj.euroa.

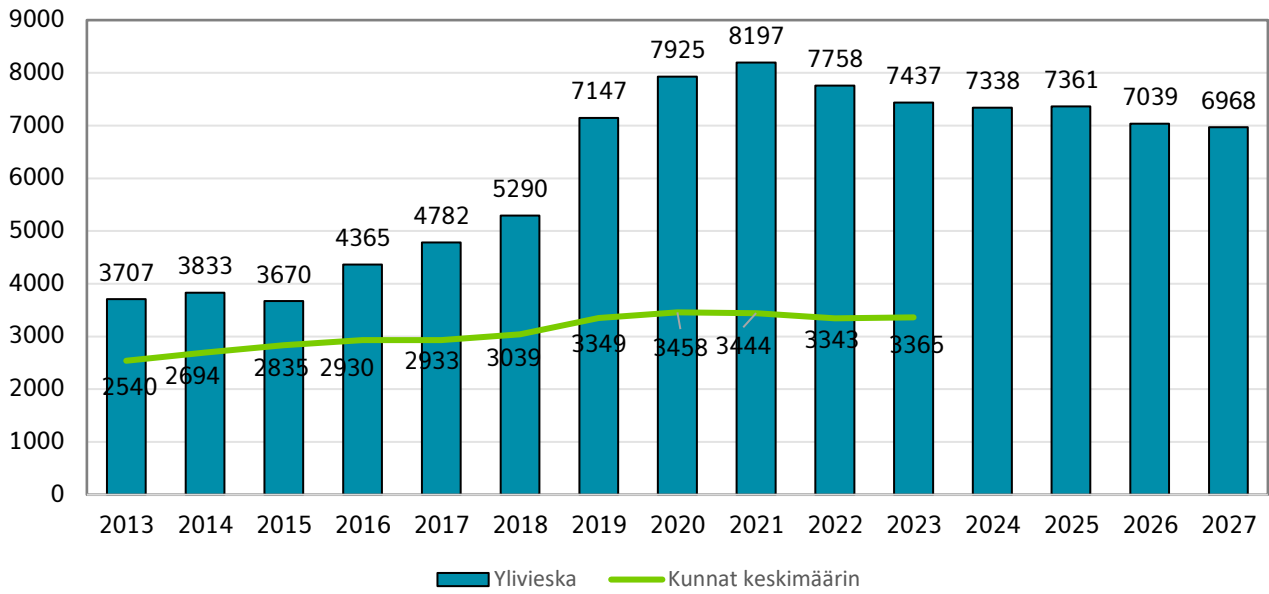
Lainojen lyhennykset ovat arviolta 10 milj. euroa ja lainojen lisäys noin 5,3 milj.euroa.

Vuoden 2027 rahoituslaskelma osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirran vaikutus on maksuvalmiuden kannalta positiivinen 0,7 milj.euroa.

Lainojen lyhennykset ovat arviolta noin 12 milj. euroa ja lainojen lisäys 11,2 milj.euroa.

RAHOITUSLASKELMA	TILINPÄÄTÖS 2023	TALOUSARVIO 2024-M	TALOUSARVIO 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate (+ / -)	9 028 908	6 618 744	6 436 630	7 580 613	7 430 380
Satunnaiset erät (+ / -)		0	0		
Tulorahoituksen korjaukset (+ / -)	-200 574	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot (-)	-6 104 889	-5 955 000	-7 530 000	-3 530 000	-7 230 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	406 643	0	0	0	0
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustulot (+)	3 797 556	800 000	800 000	800 000	800 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	6 927 644	1 163 744	-593 370	4 550 613	700 380
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset					
Lisäykset (-)	0	0	0	0	0
Vähennykset (+)	224 352	74 350	74 350	141 016	141 016
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	45 000 000	14 000 000	15 500 000	5 000 000	11 100 000
Pitkäaik. lainojen vähennys (-)	-4 866 670	-15 000 000	-15 000 000	-10 000 000	-12 000 000
Lyhytaikaisten lainojen lis + / väh -	-44 500 593	-238 094	19 020	308 371	58 604
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3 609 194	0	0	0	
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-824 462	0	0	0	0
Lainamäärän muutos	-4 367 263	-1 238 094	519 020	-4 691 629	-841 396
Lainat yhteensä 31.12.	114 299 000	113 060 906	113 579 926	108 888 297	108 046 901
Lainat e/asukas 31.12.	7 437	7 361	7 361	7 039	6 966

Lainakanta €/asukas

Kaupungin lainakannan määrä on korkea verrattuna kuntien keskimääräiseen ja lähtee uudelleen kasvuun 2026.

